

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

26. VIII 1988 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА L • 1000 ДИН • БРОЈ 1913

КОМАНЧА: ЧУВАРИ ЗАКОНА

КУБА

У ОБЛИКУ БРОДА
НАЛАЗИ СЕ НА
СВЕТИМ ОСТРВИМА
У ЗАПАДНОМ
ДЕЛУ ИНДИЈСКОГ
ОКЕАНА.

ЖЕНЕ

ИЗ
АФРИЧКОГ ПЛЕМЕНА
НАТА БРИЈУ
ГЛАВУ КРХОТИНОМ
СТАКЛА БОЦЕ.

ГРОЗД БАНАНЕ

ИЗ
ВРТА ЦЕДН
РЕВИЛ У
БРИЗБЕЈ -
НУ /АУС -
ТРАЛИЈА/
БИО
ЈЕ
ТЕЖАК
102
КИЛОГРА -
МА.

ХЕНРИК II

/1333-1379/ КРАЉ КАСТИЈЕ,
ОТРОВАН ЈЕ ТАКО ШТО СУ МУ
УБИЦЕ УНУТРАШЊОСТ ЦИПЕЛА
ПРЕМАЗАЛИ ЈАКИМ ОТРОВОМ.

КОРАЛНА ОСТРВА

ИЗ ГРУПЕ ПАПАУ, У
ЈУЖНОМ ДЕЛУ ТИ -
ХОГ ОКЕАНА, ИМАЈУ
ОБЛИК ДИВОВСКЕ
ПЕЧУР - КЕ.

Увизени сукрови

У МАНАСТИРУ
СВ. ПАВЛА У
РИМУ, ПОДИГ -
НУТОМ ЈОШ У
XIII ВЕКУ
УКРАШЕНИ СУ
УТЛАЧАНИМ
КОМАДИЦИМА
СТАКЛА КОЈИ
СИЈАЈУ КАО
ДРАГО
КАМЕЊЕ.

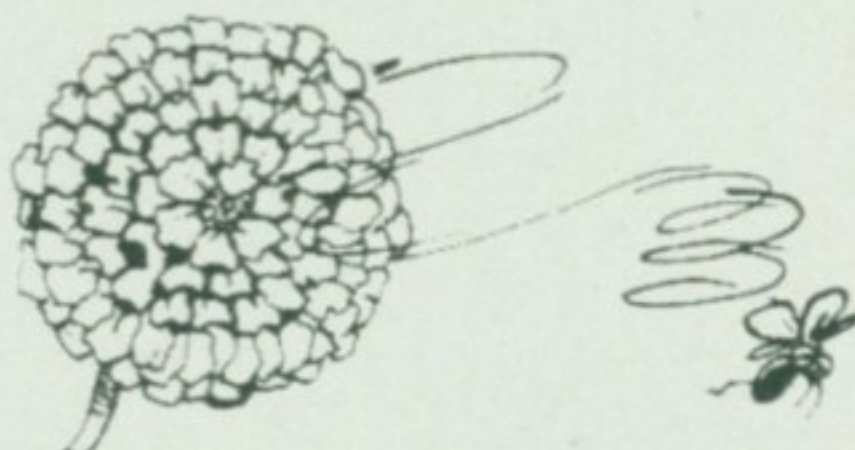
ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

у Институту за нуклеарну технику у Јуликсу, СР Немачка, направљен је мотор на водену пару. Произведена мешавина водене паре, дизел-горива и ваздуха ствара експлозивну смешу која дизел-мотор претвара у гасни и... много јевтинији. Комбинација је омогућила бољи

састав издувних гасова, без честица чађи, честог узрочника канцерогених обољења (рака). Серијска производња мотора на водену пару требало би да почне 1993. године.

мушкатла (Pelargonium odoratissimum) није тако редак цвет у нашим крајевима.

ма. Има је разних боја и мириса и леп је украс у башти, стану, балкону. Али, најкориснија је ружичаста мушкатла која има мирис лимуновца и чије рецкаво лишће подсећа на папрат - она успешно тера муве и комарце.

по статистичким подацима САД, 57 одсто будућих инжењера ове земље чине странци. Највише је студената

из Кине, Индије и Јужне Кореје. Више од 85 одсто високошколаца странаца покушава да се запосли у Америци.

при археолошким ископавањима у СР Немачкој нађено је досад најстарије

копље, старо 25-400 хиљада година (старост још није прецизно утврђена). Дрвено копље дугачко је 250 центиметара.

биохемичари САД открили су да пљувачка пијавице садржи беланчевине које спречавају ширење метастаза код рака. Опити су изведени на мишевима.

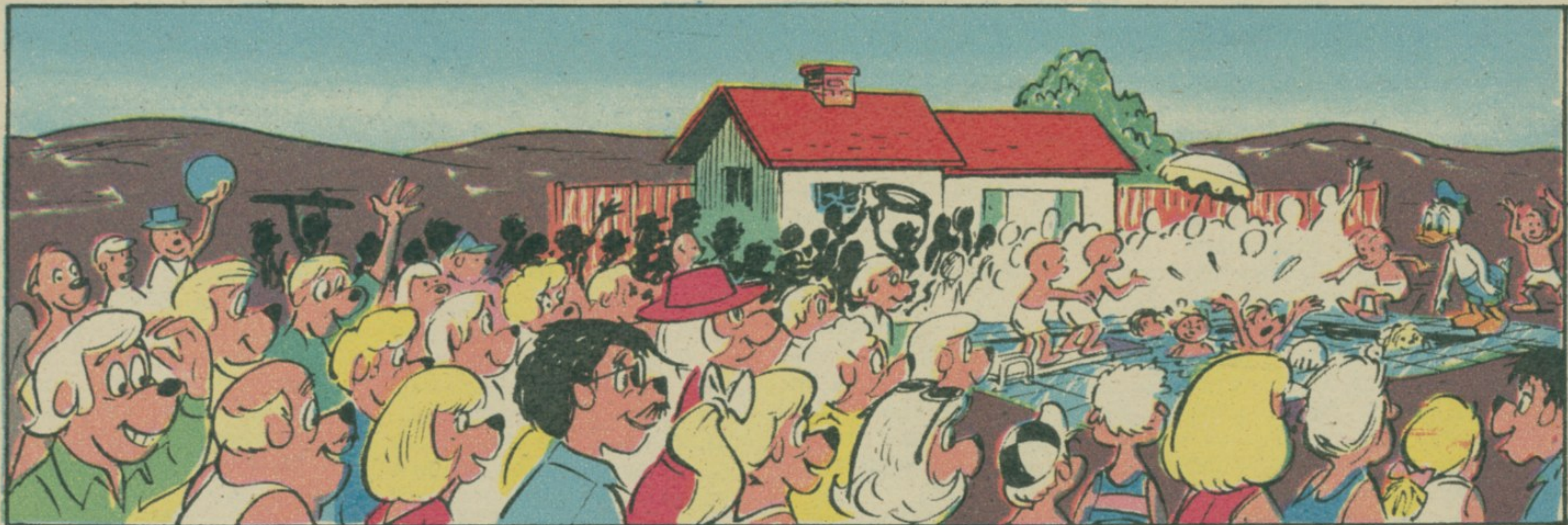
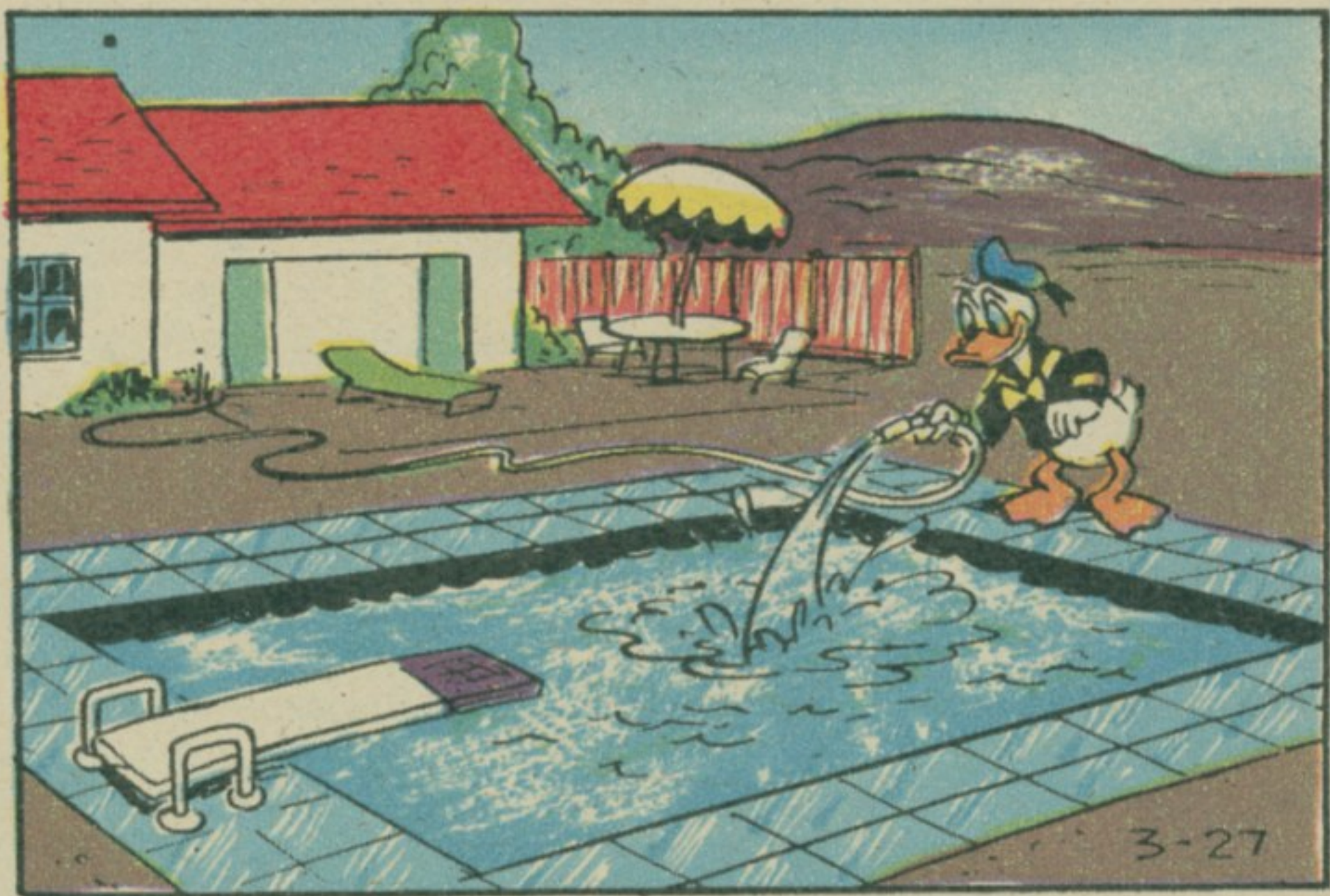
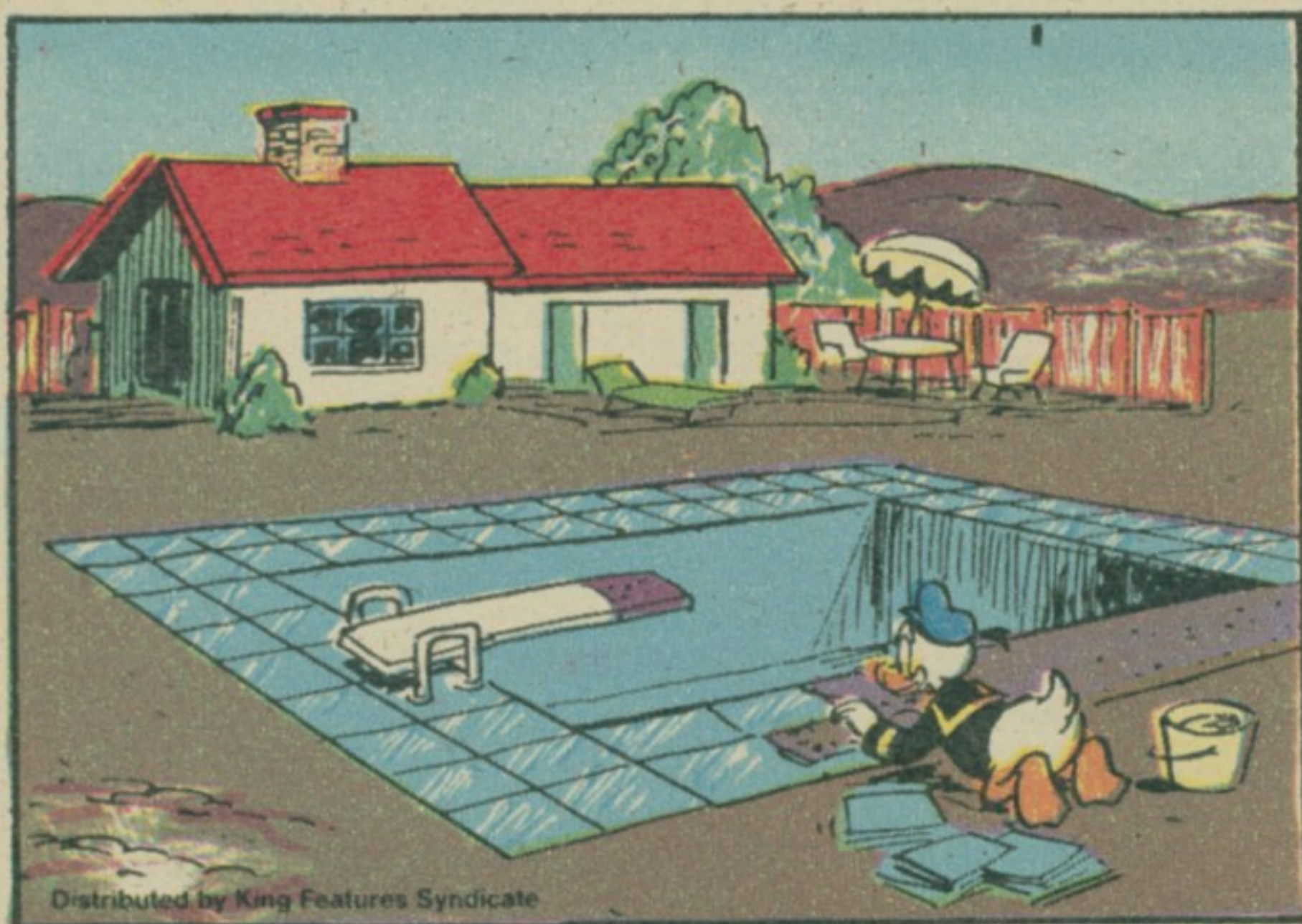
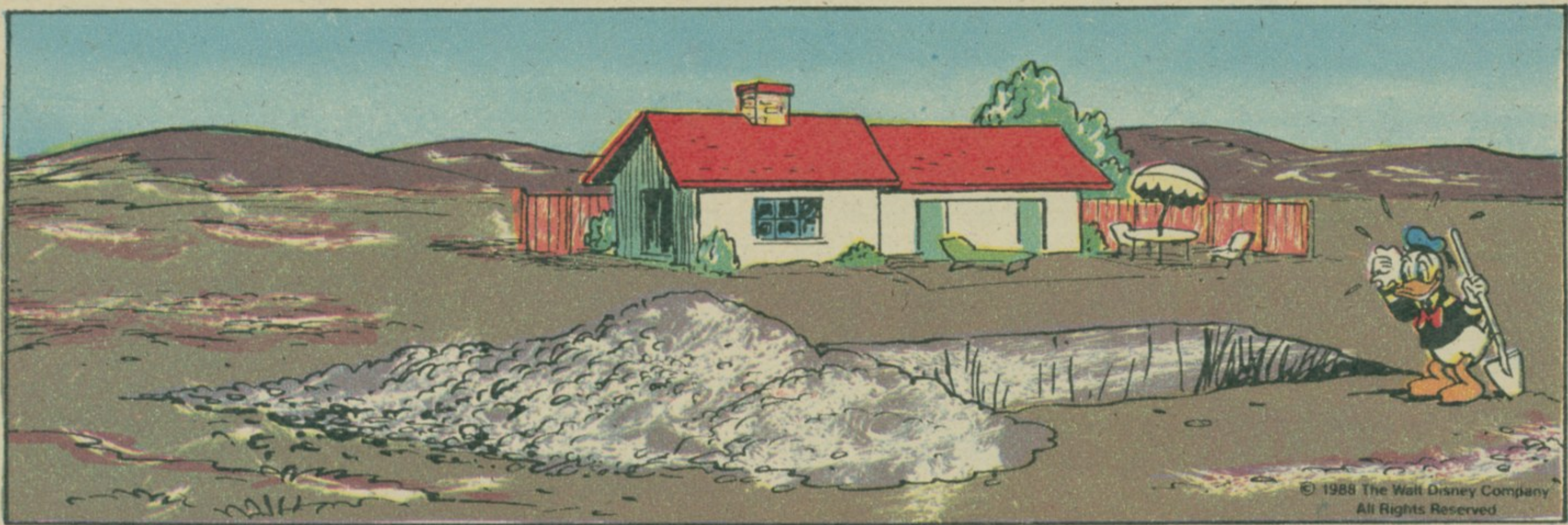
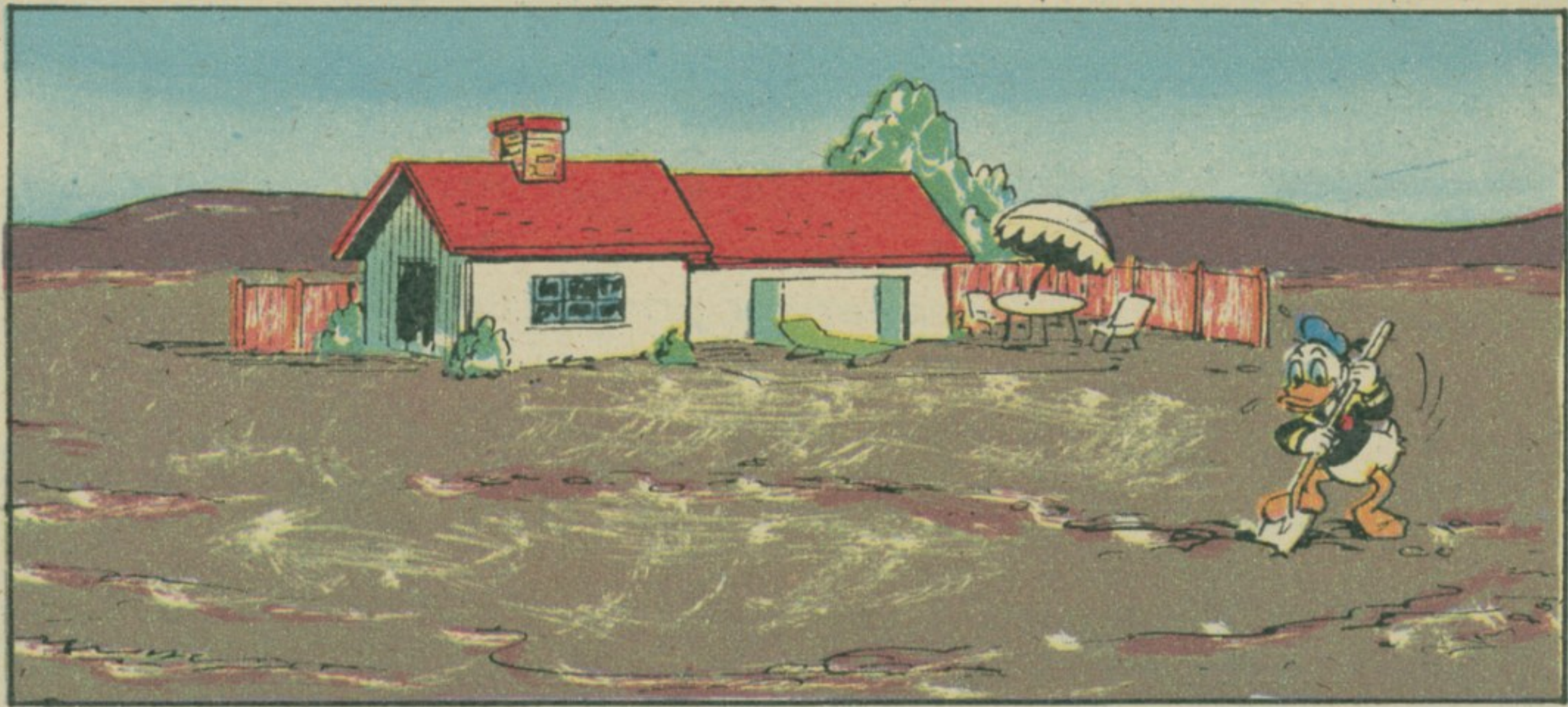
у свету се сваког месеца производе око 500 милиона компактних диск плоча са звучним записом високог квалитета за ласерске грамофоне

британски инжењери конструисали су телефон са синхроним преводом. У њега је уграђен рачунар који преводи 400 најчешће употребљаваних реченица с енглеског на француски и обратно. „Речник” није богзна како богат - свега 100 речи.

WALT
DISNEY

**ПАПА
ПАТАК**

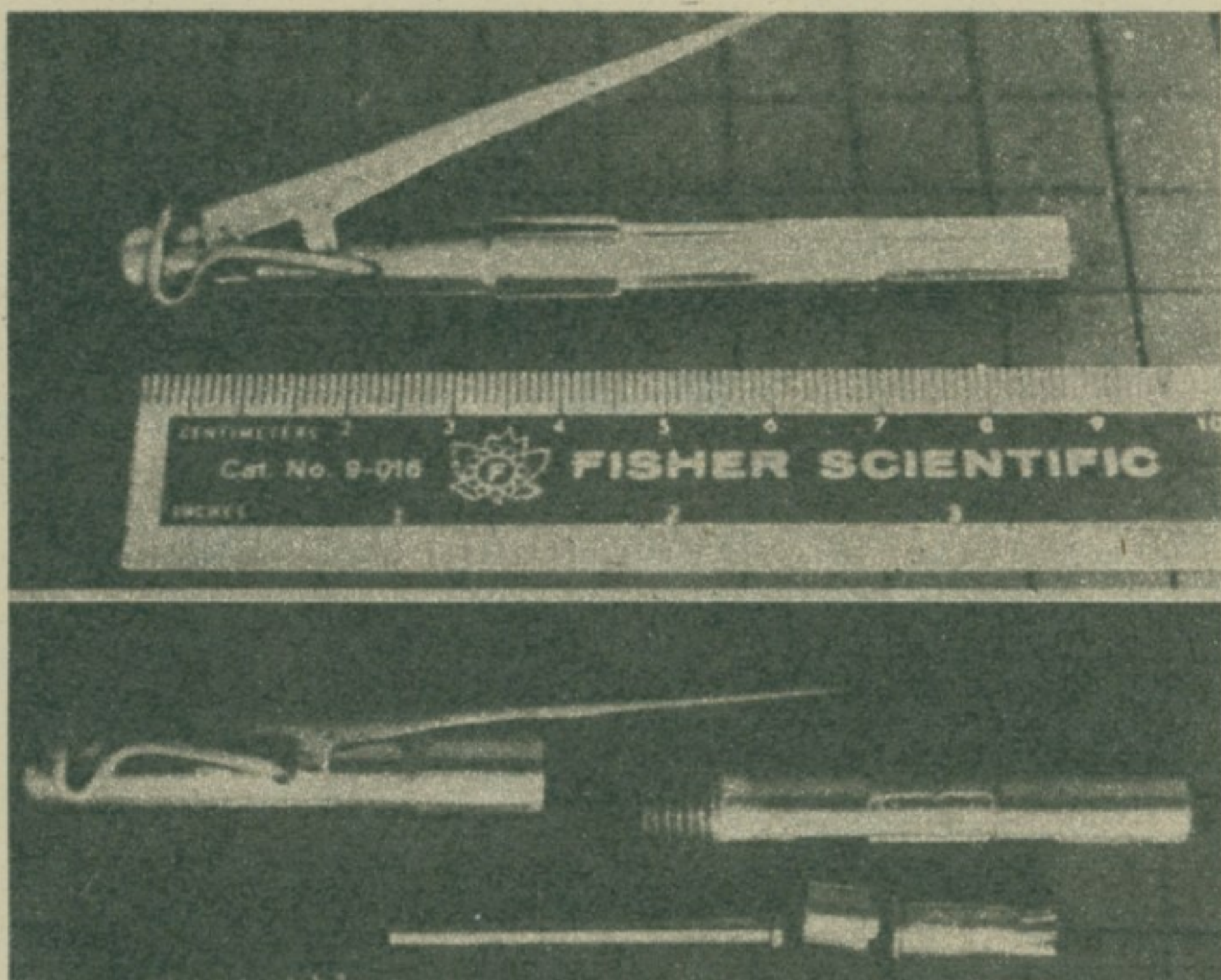
Све европске полиције имају колекције убитачних цеви „прерушених“ у налив-пера, оловке и слично. Метак калибра .22 са ивичним паљењем, јевтин, популаран до крајњих граница и присутан

Вероватно никада нећемо сазнати који се докони мајстор први сетио да у једноставну цев стави метак калибра 22 и смисли једноставан уређај за опаљење

„Хемијска оловка“ у тренутку опаљења

ЗИП ГАН - ОПАСНА ЦЕВЧИЦА

„Стингер“ спреман за опаљење и расклопљен. Овај модел може поново да се пуни. (Метак је индустријско пуњење за ексер)

још од 1852. и првог револвера са јединственим (сједињеним) металним метком, просто мами на такав подухват. Сви ти „Zip Guns“ како их зову Енглези имају исти принцип: цев – глатка или жлебљена, свеједно, у коју се ставља метак; затварач се зашрафи на цев и у њему је уређај за опаљење, најчешће ударна игла на опрузи, са отпонцем, мада има и система код којих се ударна игла само повуче против опруге и пусти. По правилу су та оружја веома несигурна и ако при паду ударе правом страном о тврду подлогу, опале сама. Ако су добро урађена, као хемијска оловка новије производње са наших слика, веома су опасна.

Наиме, шездесетих година у Немачкој је развијено слично оружје у више калибара и прототипова. Један од модела усвојила је CIA, у калибру .22 „магнум“, а споља готово сличан оловци чију слику доносимо. Агенцији је испоручено 250 комада тих хемијских оловака које – осим што пуцају – могу и да пишу.

Оловка коју је тестирала редакција познатог часописа за оружје „Schweizer Waffen-

magazin“ дуга је 140 mm, дебела 12 mm (као нормална четворобојна оловка) и, празна, тешка 90 грама, што је прва сумњива особина. Цело оружје израђено је од висококвалитетног челика. У уста цеви дуге 74 mm стаје уложак за хемијску оловку са својом коничном маском. Горњи, полирани, део оловке је ударач са иглом, а држач за џеп је окидач. Оружје се пуни тако што се доњи део одшрафи и метак калибра .22 LR стави се у лежиште. Затим се доњи део поново ушрафи у горњи, а ударач се запиње тако што се полирани врх оловке повуче против ударне опруге за око 15 mm, док се не осети да је заleo за окидач. Операција је безбедна, јер тело ударача има и сигурносни зарез за који ће запети зуб окидача ако ударач исклизне из прстију. Тај зарез има и улогу кочнице: оружје се може носити безбедно с метком у цеви ако се ударач повуче за око пола милиметра и шкљоцне. Тада ударна игла не дотиче метак. Да би се оружје запело треба притиснути држач надолу, па га пустити и вући док не шкљоцне поново.

Пре опаљивања треба из-

вући хемијску оловку из уста цеви, што иде лако. Опаљивање се врши притиском на држач за џеп и упутно је то радити с две руке: у левој се држи оружје, а десном опаљује и – колико је то могуће – нишани. Наиме, трзај је јак, мада се лако контролише.

„Стингер“

Посебна варијанта „Зип Гун“-а је свакако „стингер“ (Жаока), претходник каснијих модела истог система. „Стингер“ је прво такво оружје које је једна држава произвела серијски, у већим количинама, а био је намењен за потребе OSS-а, службе која је у другом светском рату имала субверзивно-обавештајну улогу и из које је касније настала CIA. То је минијатурно оружје с једним метком које се по опаљивању баца, јер поновно пуњење није предвиђено због језтиније производње. Калибар је .22 кратки, дужина 83 mm, а маса 25 грама. Конструкција је безбедна и неупадљива и лако може да се прошверцује у шаџи.

Званична историја овог оружја каже да је 3. априла 1943. OSS затражио од шефа Управе за наоружање 25.000 комада. Неки недостаци убрзо су уклоњени тако да су испоруке почеле 10. септембра 1943, да би од 16. септембра фабрика производила 2.000 комада дневно. Укупно је произведено око 35.000 комада, који се могу разликовати по детаљима унутрашње конструкције, јер су током производње вршена усавршавања. Било је и „стингера“ који су се могли пунити поново, али њихов број није откривен.

Одакле пуца?

Ратна историја „стингера“ има занимљивих детаља. Пре свега, оружје је – лошег дизајна, јер неупућени имају обичај да га окрену у погрешном смеру, због угла који подигнута плочица за паљење ствара према цеви: психолошки, човек очекује да теме

тог угла буде окренуто непријатељу. Забележен је случај једног инструктора OSS у Кини који је испалио „стингер“ себи у стомак – сасвим инстинктивно – показујући Кинезима како ради. Посебна невоља настала је са припадницима племена Качин у северној Бурми, који су се за време другог светског рата борили против Јапанаца, а касније (и дан-данас) срећно гаје опијум и рафинирају га у хероин за америчко и европско тржиште. Њима је падобраном бачена већа пошиљка „стингера“ и док их нису потрошили није било упутно приближавати им се на ближе од десетак метара, јер никада, мада су веома вични оружју, нису научили с које стране и у ком правцу то пуца.

За „стингер“ је везана још једна прича. Наиме, тек 3. августа 1944. директор OSS Вилем „Дивљи Бил“ Бонован забранио је униформисаном особљу OSS да користи „оловна зрна“ у оружју. Не зна се да ли се то односило и на службене револвере калибра .38, али се каснија дебата водила искључиво у вези с муницијом калибра .22 коришћеном у „стингеру“ и пригушеним пиштољима „хај стандард“ НВ. У дебати је постављено питање ефикасности тог оружја без оловних зрна и изражено мишљење да се „правила ратовања (Хашка и Женевска конвенција) не могу примењивати на исти начин кад је реч о саботажи, комбинованим (неконвенционалним) операцијама и фронтском рату“. То је питање убрзо разрешено на два начина: ако униформисани припадници OSS не могу да користе оловна зрна, њихови локални герилци могу; за униформисане је испоручено 20.000 метака калибра .22 са зрном у металној кошуљици. У међувремену су „Бел телефонске лабораторије“ вршиле експерименте са зрнима од тунгстена и злата за калибар .22, али резултати нису познати.

Милош Васић

ОТАЦ НАШЕГ ДИНАРА

О Кости Цукићу бисмо да вам причамо. Он и госпођа Цукић били су, бар се тако говорило, најкултурнији пар старог Београда и Србије уопште. Али, Цукић није био ни плећат, ни глават, ни крупан. И баш је то сметало кнезу Милошу. Правдајући оца, кнез Михаило се извињавао: „Шта ћете, господин Цукићу, бабо само такве узима за државне чиновнике!“

Цукић је био низак растом, сувољав, кратковид, готово нечујан у кретању и изузетно скроман. Умро је у педесет трећој години без пребијене паре! А био је и министар финансија! Зато се за поштене министре говорило: „Честит као Цукић“.

Поштење је оставио и поколењима – љубитељима карата. Волео је санс и преферанс па је за саиграче бирао само људе који се понашају крајње коректно. И сада се током „прљаве“ игре појединца може чути протест осталих играча: „Или играј по Цукићевим правилима, или устај!“

Као удар грома

Ако није било суђено да по укусу кнеза Милоша буде плећат и глават, Коста Цукић је израстао у једног од најобразованијих људи Ср-

бије. Похађао је гимназију у Бечу, а затим завршио факултет и одбранио докторат у Хајделбергу. Волео је своју земљу и 1848. постао професор на Лицеју. Три године касније постао је ректор. Био је стручњак за економију а финансије је држао у малом прсту. Убрзо је написао књигу „Економија“, у три тома. Кнез Милош је једва, на наговор сина Михаила, пристао да му понуди да образује владу.

Цукића као да је гром ударио.

– Млад сам, господару, има старијих, мени је само тридесет три године, немојте...

Милош је брже-боље прихватио одговор и касније га пред свима ружио, да би на крају тријумфално додао:

– Велим ја, није власт за туђаве!

Кнезу Михаилу, међутим, није сметала Цукићева неугледна спољашњост. Чим је кнез Милош умро, поверио му је државну благајну и министарство финансија. Седам и по година је Цукић баратао државним новцем а да ништа није стекао! Док је био министар стално се вајкао да му је плата велика, смањивао ју је и најзад догубљао до плате готово обичног чиновника.

Природа му је уз скромност подарила и уминост. Али, ако му је прва особина и засметала у животу, друга му је обезбедила вечно место у српској историји. Коста Цукић је, наиме, први у нас увео динар као јединствено средство плаћања. Било је крајње време да то неко учини – докле се у Србији пазило и турским и аустријским и којим не све новцем!

Обављајући истовремено и дужност заступника министра просвете, Цукић је „заорао“ и школство. Преуредио је основне школе, претворио Лицеј у Велику школу а Друштво српске словесности у Српско учено друш-

на силу купи једног коња, Павле је коњу одсекао реп и уши и таквог га послао у Тополу! Није боље прошао ни кнез Милош: војвода Цукић је против њега дигао буну и затворио се у манастир Манастију. Једва је савладан.

На несрећу, Павле Цукић није имао деце у браку. Зато је ванбрачног сина Петра склонио од напрасите жене предавши га на чување Љубици, жени кнеза Милоша. Бануо је једне вечери и замолио:

– Снахо, у аманет ти ово сироче, узми га себи да ти буде слушче и чувај ми га јер је она моја луда жена уобрази-ла да му дође главе, а ја не могу увек да га вучем са собом!

Добродушну кнегињу Љубицу није требало два пута питати. Прихватила је малог Петра и неговала као своју децу. Подигла га је, васпитавала и, по свој прилици, она оженила Аном кћерком војводе Молера.

Петар је био срчан на оца, али није изгубио прилику да се дати оружја јер је умро веома млад. Оно година што је проживео посветио је „просвешћенију“. Од Хаџи-Рувима је научио да пише, чита и слика. Временом се, читајући књиге, толико описменио да је постао чиновник. Био је и урбаниста: начинио је план Карановца (потоњег Крајева) и Трстеника и то по угледу на главни трг Париза из кога се улице звездасто гранају према периферији. Први је у Србији поставио звона – на Саборној цркви у Београду. Касније, када се доселио у Карановац, једини је поседовао кућно огледало. Пандур који га је служио угледавши свој лик у огледалу на смрт се препао, потегао кубуру и припуцао. Огледало се распршало у парампарчад а пандур се, дошавши себи, правдао да такву ствар нико никада у Карановцу није видео!

Петров син Коста био је, дакле, треће колено од Цукића, оних славних. Убиством кнеза Михаила Обреновића престало је и његово министровање. Остатак живота провео је у дипломатској служби. У Бечу је и умро од туберкулозе 1879. опет са ознаком „први“, као први српски посланик у Аустрији. Иза себе је оставио три сина и три кћери, али нико од њих по слави није могао ни да се приближи претходним Цукићима.

Миленко Тодоровић

Коста Цукић, човек који је код нас први увео национално средство плаћања није био по вољи кнезу Милошу због недостатка основних услова – плећатости и главатости. – Преферанс се и данас игра по „Цукићевим“ правилима

тво. Уз пут се позабавио још и музиком оснивајући Прво српско певачко друштво.

Војводино сироче

Биће да је Коста Цукић најприкладнији пример оне народне да ивер не пада далеко од класе. Цела породица Цукића оставила је дубоког трага у Србији. Једина разлика између Косте и његових предака је у томе што је он био миран као буба а они горопадни као курјаци.

Костин деда, Павле Цукић, војвода у првом српском устанку, није се узтезао да покаже зубе ни самом Карађорђу. Када је Карађорђе тражио од њега да

КУД СЕ ДЕДЕ САМУИ- ЛОВО БЛАГО?

Пораз на Беласици 1014. цар Самуило, творац прве македонске државе, вероватно би некако поднео да бугарски владар није поступио крајње окрутно. Ослепоо је заробљене Самуилове војнике и сваком стотом оставио по једно око, да би несрећнике имао ко да одведе до њиховог цара. Прича каже да је

не баш безначајан. У једној старој црквеној књизи записано је да су крајем 18. века обешена два златара-хришћанина због тога што су ковали лажне паре од злата.

Права помама за Самуиловим и другим благом крај обала Охридског језера – бар она о којој постоје поуздани документи – настала је откри-

Део те приче, специјално за „Забавник“, обелоданио је археолог Паско Кузман, кустос овдашњег Завода за заштиту споменика културе.

Тунели испод града

У нашој земљи откривено је осам античких театара, од тога четири у Македонији: Скупи, Стоби, Хераклеја и Ох-

ИМА ЈЕДНА ПЕЋИНА СТРОГА

Антички театар у Охриду, историја која траје...

Снимио: Петар Алчев

Мада наука ни до данас није наишла на опипљив траг о постојању неке драгоцености из времена моћног цара македонских Словена, људи не губе наду да ће се баш њима посрећити. Трагачи за златом умногоме су допринели да се открије и чувени антички театар у Охриду

Самуило, када је у Прилепу угледао остатке своје војске, истог тренутка умро. Данашњи лекари би, вероватно, рекли – инфаркт.

Било како било, моћни владар је отишао без поздрава, што ће рећи без тестаментa. За њим, убрзо, и држава. А моћници су одувек поседовали силно благо. Тешко да је цар Самуило – који је имао чак две престонице, у Преспи и Охриду – био изузетак. Самуило је отишао у историју, његово благо у легенду. Народ је више склон легенди, он је обликује, чува, преноси с генерације на генерацију.

Отуд и разумљива потеря за златом варошана Охрида чији обриси здања вековима траже свог двојника у мирној води језера. Залудно је тврђење науке да ни до дана данашњег није откривен опипљив траг постојања неке драгоцености из Самуиловог времена, о новцу ни говора. Потера се наставља, приче надрастају време.

Сандале од злата

Злато је, без претеривања, одвајкада било узрок померања граница. Сјајни жути метал дизао је и рушио цивилизације, а Охрид је део света,

ћем Требеништа, првих година овог века. У овом значајном археолошком налазишту северно од Охрида нађени су предмети од изузетне уметничке и научне вредности: маске, сандале, рукавице, накит. Археолози су утврдили да су овде још Илири ковали злато. Њихови покојници носили су на лицу златне маске, на грудима оклопе од злата. Некој девојци илирски мајстори направили су наушнице од злата у облику голуба.

Радозналци и они који верују у моћ злата упорно трагају за комадићима метала који директно воде у безбрижну будућност. Рађају се и многе приче о људима којима се посрећило да преко ноћи постану угледни грађани, а све захваљујући мукотрпном копању по местима где је народно предање сместило бар делић богатства Самуила и других, мање познатих, моћника.

У Охриду се двадесетих година овог века оснивају такозване тајфе, групе људи који трагају за златом. Тајно, дабоме. Једна од њих умногоме је допринела да се открије непроцењива драгоценост овог града – антички театар. Сасвим случајно.

рид. Само се овај последњи налази у срцу садашњег живог града и важи за најстарији. У његовом животу постоје две фазе, каже археолог и песник Паско Кузман – грчка и римска. Друга је настала, показала су ископвања, на брзину.

Римски театар у ствари је арена за борбу гладијатора са зверима и обавезно има заштитни зид-ортостат који штити публику од „глумаца“. Зид је прилично лоше направљен те отуд претпоставка, сасвим могућа у наше време, да је подигнут преко ноћи у част доласка римског императора. Постојећа сцена грчког театра насута је песком, а између ортостата и публике израђен тунел за пролазак људи и звери. Прича даље упућује на важност тог ортостата.

Већ је речено да је откриће Требеништа – чије су драгоцене експонате двадесетих година овог века бугарски археолози однели у Софију – узбуркало духове у Охриду: злата, дакле, има. Само га ваља потражити. Из прича дедова и прадедова чланови једне

тајфе наслућивали су да се усред града налазе грађевине које су затрпали људи и време, можда (што да не?!) и Самуилови подруми с благом. Некако у исто време и познатог архитекту Ђурђа Бошковића трагови упућују да је баш на том месту постојао антички театар.

Завереници почињу с копањем тунела из подрума оближње куће искључиво ноћу. Највећу невољу представљало је избацивање земље коју су трпали у џакове и, системом рука-руци, износили напоље, што даље од поменуте куће да се неко непожљив не би досетио. Попут кртица, чланови тајфе су пузали тунелом који је ишао и 15 метара испод земље у залудној потрази за златом или неком другом драгоцености.

Ископали су више од сто метара и наишли на ортостат. Даље нису могли, па су почели да копају лево-десно. И на крају, јасно, одустали. Да би оставили траг свог дуготрај-

ног и мукотрпног боравка под земљом, на једном мермерном стубу из грчког периода уклесали су годину – 1931.

Неуништиве тајфе

Локалитет античког театра у Охриду поуздано је утврђен 1962, а прве сонде зарониле су у земљу две године касније. Може се, без претеривања, рећи да су том изузетном археолошком открићу умногоме кумовали чланови поменуте тајфе. Од тих тридесетих година градом су, полушапатом, почеле да круже приче о чудним тунелима испод Самуиловог града. Том делу вароши охридске чак је приказан и назив „подземни Париз“.

Мермерни стуб са уклесаном 1931. годином открили су, пре четири године, археолози Паско Кузман и Владо Маленко. Њихову пажњу привукао је отвор код ортостата, заштитног зида арене, настао после рада булдожера на припремању терена за даља истраживања. Успели су да се провуку десетак метара узаним тунелом и набасају на стуб.

Тајну бројке заправо је одгонетнуо старији човек који је, наизглед незаинтересовано, посматрао њихов рад на

налазишту, посебно улазак у тунел. Питао их је да ли су нашли бројку на мермерном стубу, докле су стигли оним кривудавим ходником лево, да ли знају за онај прави, десно. И – на крају им поверио да је он био члан тајфе која је прва продрла у антички театар. Наравно, ништа нису нашли, бар не предмете од злата, што их је првенствено занимало.

Паско Кузман прича да још нису истражили све тунеле: опасно је, може земља зачас да се одрони. На оваквим местима ни Грци ни Римљани нису остављали драгоцености, за њих су биле некрополе. Међутим, многи радозналци о томе не воде рачуна, мисле да у свим старинама може нешто драгоцене да се ућари. Отуд и потере за златом које ни данас не јењавају.

Пре неку годину из Холандије, са привременог рада, стигне право у Завод за заштиту споменика у Охриду млади човек родом из околине Прилепа. Каже археолозима да је сањао како је у близини Струге некаква старина и у њој благо, највероватније Самуилово. Па, ако хоће, да их одведе и покаже им место. Кузман и Маленко нису знали за тај локалитет, али су уверени да приче, односно легенде, могу да помогну. Крену и заиста нађу.

Човек је, на чуђење присутних археолога, цело пре подне нешто премеравао, бројао кораке и онда им рекао да је он открио шта је желео, да ће други пут доћи сам, а они могу да иду. После је, наравно, кренула прича – никад проверена – да се овај заиста вратио и открио део Самуиловог блага.

Памте археолози и долазак једног бугарског интелектуалца, има томе две-три године, са некаквом мапом и уверењем да у Мечкиној рупи, одмах поред Охрида, има једна пећина а у њој, разуме се, благо. Пећину су пронашли, благо је и даље остало у легенди.

Паско Кузман с доброћудним осмехом уверава да и данас, посебно у источној Македонији, постоје тајфе које упорно трагају за некаквим златом. Њихови чланови су угледни лекари, рударски инжењери... Неповерљиви су према сваком, посебно археолозима који трагају на „њиховом“ терену...

Приче о Самуиловом благу и даље се множе, надрастајући време и залуђујући многе. Уосталом, ко зна, легенде су често помагале историји.

Петар Милатовић

ТРАГАЊЕ ЗА КОРЕНИМА ИЛИ КАКО ПОСТАТИ ВАЖАН

СТАБЛО ЗА ВЕРАЊЕ ДО БОГОВА

Родословља једног броја познатих личности откривају нека крајње неочекивана сродства. Рецимо оно између енглеске краљице Елизабете II, сер Винстона Черчила и америчких председника Вашингтона и Линколна

Енглескиња Стела Колвел написала је „Књигу породичне историје – водич за проналажење ваших предака“. Дело је изашло из штампе 1980. и до сада је већ доживело четири издања. Осим што садржи практична упутства за утврђивање породичних корена, „Водич“ даје и извештај број примера значајних историјских личности које су у доказивању свог порекла отишле мало предалеко за савремени укус.

Ждралове ноге

Генеалогском (од грчке речи која значи родослов, попис предака) бавили су се још стари Грци, мање као науком, а више у виду настојања да докажу своје божанско или бар херојско порекло. Хероја је можда било довољно, али је број богова, ипак, био ограничен. Тако су и велики филозоф Аристотел и највећи лекар старе Грчке Хипократ одлучно тврдили да им је праотац Асклепије, бог медицине. Атин-

ски законодавац и мудрац Солон одредио је бога мора Посејдона за оснивача своје лозе.

Римски император Јулије Цезар изабрао је за прамајку богињу лепоте и љубави Венеру. Тврдио је да му порекло не врлуда по некаквим бочним и споредним гранама него да је апсолутно директно: с Венером га спаја лично њен син, тројански јунак Енеј.

У 18. веку генеалогичка је постала озбиљна научна дисциплина. У међувремену је скован и посебан термин за родословно стабло – педигре. Кумовале су му старофранцуске речи *pie de grue* које у преводу не делују богзна како отмено јер означавају ждралове ноге, али су зато верно описивале изглед линија и граница на најранијим сликовним приказима генеалогских стабала.

Наука или не, генеалогичка је и даље остала подложна силној људској жељи да се сопствена важност увећа важним прецима, макар и науштрб истине. Тако је почетком овог века у В. Британији штампана књига „Перство и баронетство“ господина Берка у којој је аутор, између осталог, доказивао како је родоначелник једне енглеске племићке породице римски цар Максим чије су легије 383. освојиле Британско острво.

За душу земљака који нису могли да се подиче племством, исти господин Берк саставио је дело под називом „Родословље велепоседника“ из кога је следило да велики број педигреа имућних, али не и племенитих по роду, води уназад све до 1066. године, односно до историјске битке код Хестингса у којој је нормандијски војвода Виљем зарадио надимак Освајач, краљевску титулу и Енглеску. Господин Берк ни једну родословну грану није довео у директну везу са Виљемом Освајачем, али је зато многе најдиректније ородио са историјским личностима какве су краљев велики мајстор артиљерије, краљевски пехарник и краљевски стегоноша.

У доба када се још није захтевала научност у изради породичних стабала долазило се до још невероватнијих открића. Тако је у 15. веку састављен родословни

списак под називом „Мод рол“ који је енглеског краља Едварда IV уврстио у породицу Божијег изабраника Ноје, оног што је једини преживео библијски потоп.

Хиљаду сто и нешто божанских предака

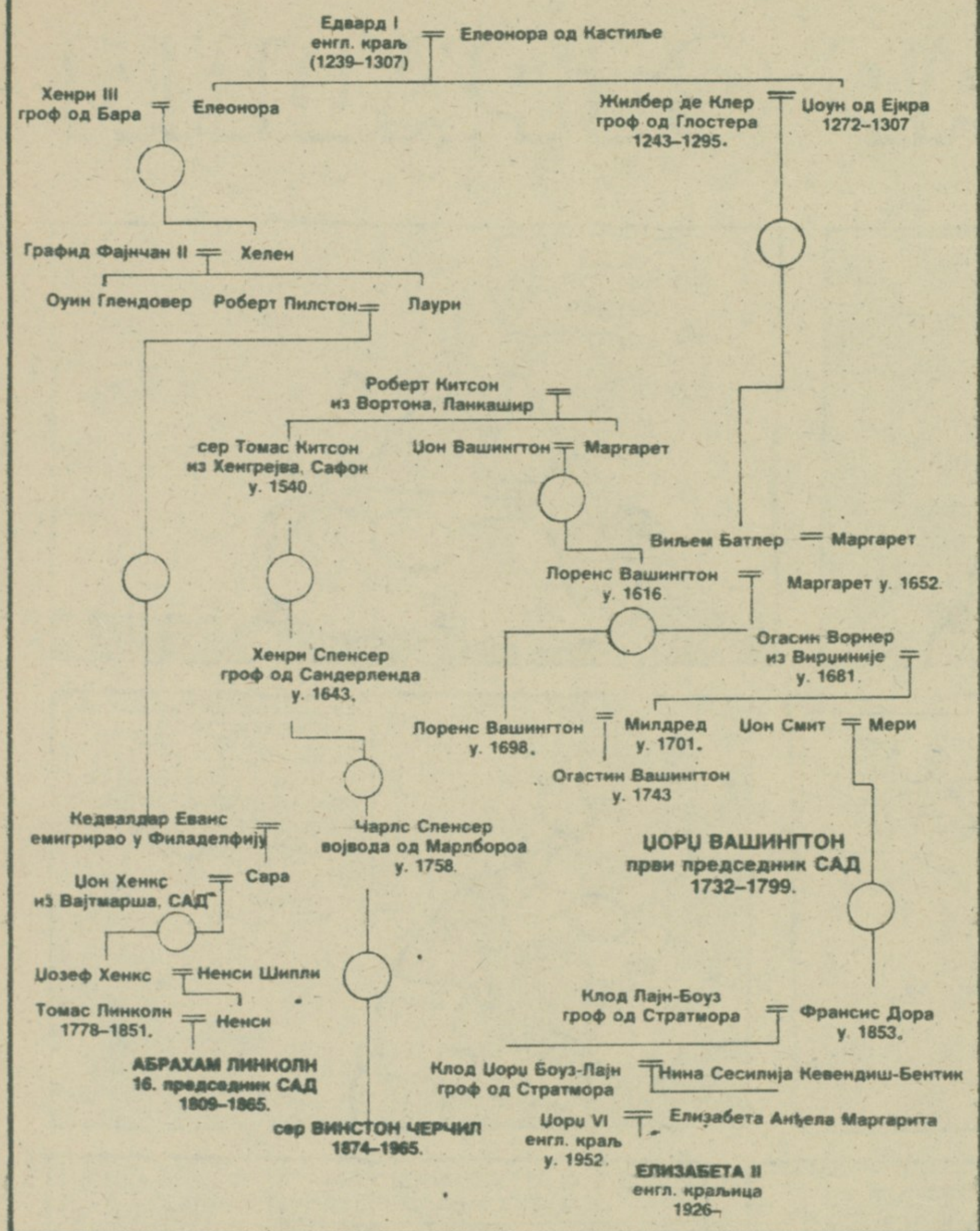
Породична стабла су, каткада и средство за значајне уштеде. На чувеним британским универзитетима Оксфорду и Кембриџу постоје архиви са родословима бруцоша које ови прилажу како би доказали право на бесплатно школовање. Стичу га уколико се неопозиво докаже да су у сродству са оснивачима који су завештања уветовали правом да им се лозе до века школују без пенија издатка. Оксфорд је основан пре седам, Кембриџ пре осам векова. Право потомака на снази је и данас.

Грчки историчар Херодот записао је како су египатски првосвештеници у Теби подизали кипове на којима су бележили не само имена предака, него су и бројевима означавали којој по реду генерацији исте породице, која с колена на колена обавља дужност првосвештеника, припадају. Ова древна родословља имала су двоструку сврху: владари су се за нова првосвештеничка места по правилу окретали породицама које тај положај држе генерацијама јер су рачунали на њихово искуство, а затим, сматрали су да не би било наодмет да их за сопствену владарску кућу и интересе вежу још и браком. Другим речима, преци су од давнина имали употребну вредност.

Генеалогска стабла су у неким случајевима увођена и царским декретом. Ово се односи на древну Кину у којој је цар Фу-Хи прокламовао обавезу свих поданика да се одреде за једно породично име и да га се држе. Законом прописано вођење родословља имало је строго практичну намену: служило је као средство за спречавање бракова унутар исте породице.

У Јапану је читава ствар 761. дигнута на ниво од општедруштвеног значаја јер је те године основана Државна канцеларија која је имала задатак да састави генеалогичке родове. Царски чиновници ревносно

су обављали свој посао, па су до 9. века већ саставили педантан попис родослова 1182 клана од којих је велика већина приписивала себи божанско или инострано порекло.

Дуго памћење по службеној дужности

Исланђани су ваљда једини народ на свету код кога тако рећи свако има своје писано родословље што у неку руку и није баш тако необично с обзиром да је 1970. на острву живело укупно 214 578

Генеалогско стабло показује да Абрахам Линколн, Џорџ Вашингтон, сер Винстон Черчил и краљица Елизабета II деле истог, мада временски веома удаљеног претка: енглеског краља Едварда I. Да су овде приказане и све побочне линије родословља, видело би се и да краљица Елизабета II у венама носи бар трунчицу турске крви. Њено височанство је, наиме, по женској линији, потомак Великог кана Кутена који је у 13. веку предводио Кумане, иначе племе турског порекла.

Нека друга владарска родословља откривају и на други начин запањујуће податке. Тако је рецимо до 1911. године побројано преко 80 хиљада потомака енглеског краља Едварда III. Што по брачној, што по ванбрачној линији.

Први гроф од Ферерса који је умро 1717. не може се мерити с Едвардом III ни по историјском значају, ни по заслугама за гранање генеалогског стабла, али ни он нипошто није за потцењивање. Гроф је за собом оставио тридесет ванбрачних и двадесет и седам законитих потомака.

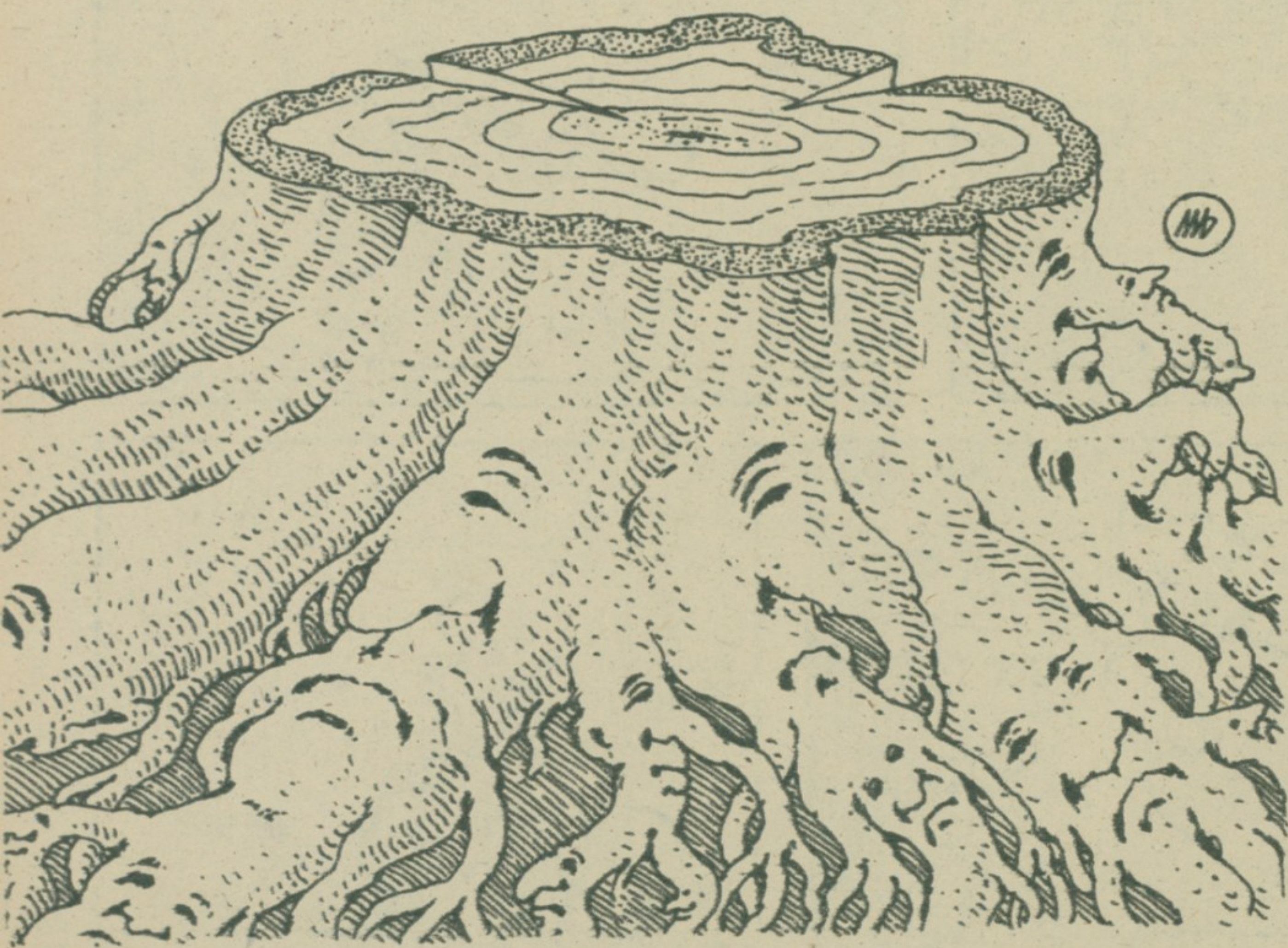
становника. У 12. веку када су настале *Islendingabok* (Књига Исланђана) и *Landnamabok* (Књига досељеника) морало их је бити неупоредиво мање.

У ове две књиге записани су сви значајнији подаци о 400 најугледнијих људи који су у 9. и 10. веку населили острво и уписана породична стабла 2500 породица која обухватају шест или више генерација. Не само да Исланђани, углавном, немају никаквих недоумица у погледу свог порекла, него захваљујући педантности предака имају решено питање власништва и права наслеђивања.

Нека родословља чувају се тако што се уче напамет. Племена Ашанти и Јоруба из западне Африке и становници јужнопацифичких острва Самое и Хаваја и данас имају наследне племенске историчаре чији је искључиви задатак да негују знање о прецима и повремено га у церемонијалним приликама рецитују пред саплеменицима.

Да се племенски генеалози не бирају олако, доказао је почетком века Маора, новозеландски поглавица и званични племенски историчар. Како би енглеским властима доказао право свог народа на земљу на којој је одувек живео, поглавица-генеалог је пред Новозеландском земљишном комисијом из главе одрецитовао имена и друге податке тридесет и четири генерације својих предака. Навео је тачно 1400 имена.

М. Илић

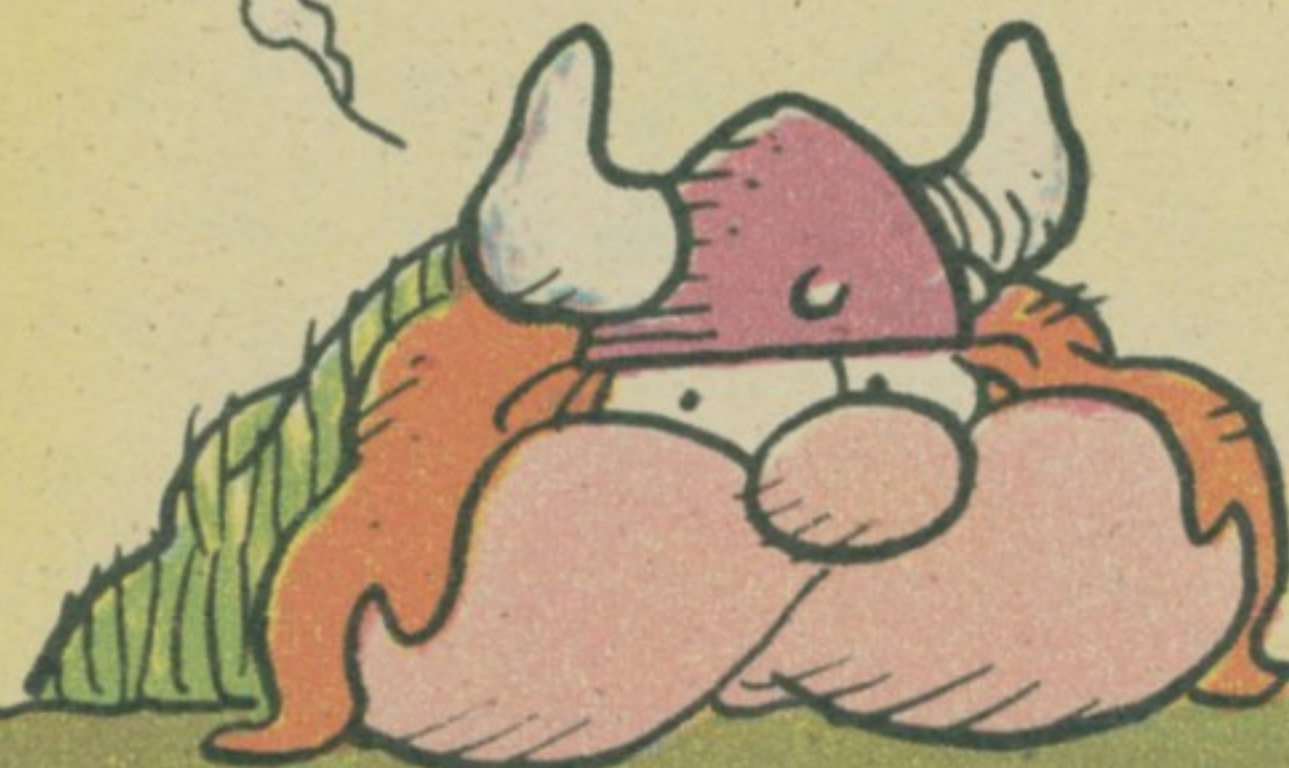
DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ЗАИСТА САМ ЗА -
БРИНУТ...

... МОЈ
БРАК ЈЕ У
КРИЗИ!

... ХЕЛГА СЕ
СТРАХОВИ -
ТО ПРОМЕ -
НИЛА!

НОБАС САМ
ДОШАО У СИТНЕ
САТЕ ... ВЕСЕЛИ -
ЈИ НЕГО ОБИЧ -
НО! ОНА ЈЕ
СТАВАЈА!

ОД ЈУТРОС СЕ
ПРАВИ КАО ДА СЕ
НИШТА НИЈЕ
ДОГОДИЛО! ТО
НЕ ЛИЧИ НА
ХЕЛГУ!

DIK
BROWNE
6-5

ДА Л' ЈЕ МОГУЋЕ
ДА ЈОЈ ВИШЕ НИ -
ЈЕ СТАЈО ДО МЕНЕ?

© 1988 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

ТУП!

ОВО ТИ
ЈЕ ЗА
НОБАС!

СТАЈО ЈОЈ ЈЕ!

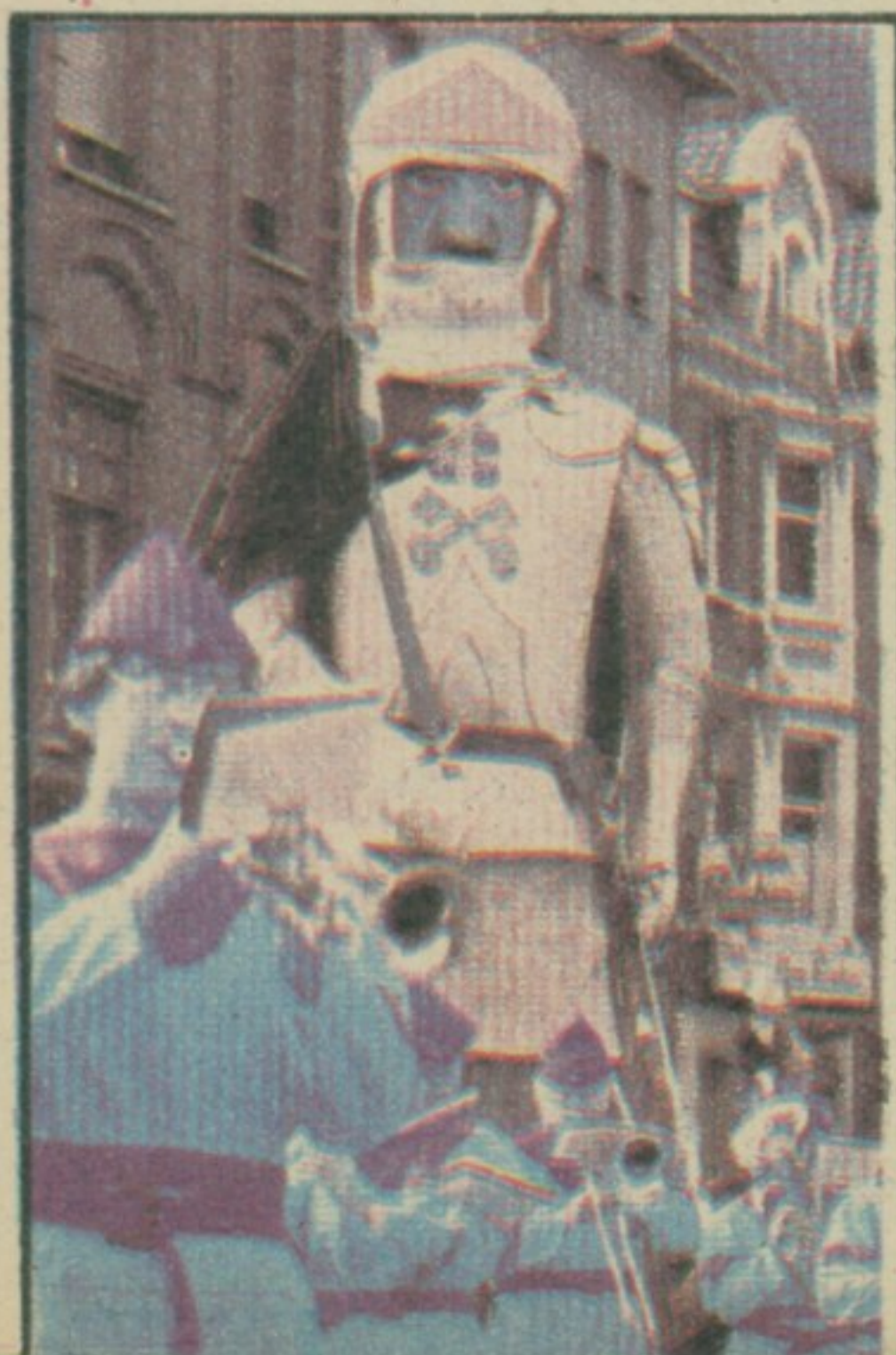

МАЧЈА

ПЕСМА

ЗА КРАЉА

ПРАЗНИК
КАКВОГ НЕМА

**Упркос томе
што су једном
приликом
спасле град од
најезде пацова,
гроф Бодуен је
највише волео
мачке које се
даве**

Од 1938. године у белгијском граду Ипру одржава се карневал који би личио на сваки други да у њему није све у знаку мачака. Пуна три сата градом дефилију фигуре и маске мачака, главне личности бајки, легенди, прича за децу, романа. Свечаност се завршава тиме што се са врха градске куле у реку баца гомила плишаних маца у знак сећања на онај дан већ далеке 1546. године када су се грађани Ипра врло ружно понели према овим четвороношцима...

Све је почело припремама за улазак краља Филипа II у Ипр: да би му приредили дочек какав ће упамтити, домаћини су стрпали у врло уску кутију двадесет мачака које ни за милимитар нису могле

да се помере. Из кутије су им вириле само репови који су привезани за дирке оргуља: чим би која од њих била притиснута, реп би био повучен и мачка би замјаукала. А како су грађани Ипра били свет који никако није трпео дисхармонију, они су мачке поређали по боји гласа... Каква је музика дочекала крунисану главу није тешко замислити. Много је теже схватити како су се Ипрани одлучили за овакав поступак када су иначе славили мачке од 962. године, када су спасле град од пацова. Дужно поштовање према спаситељкама није имао једино гроф Бодуен III: њему су више сметале мачке него пацови па је наредио да се сваке године у мају с врха његове куле у реку баци по пар омрзнутих му створова.

Колико дуго је живео гроф мачкомрзац прича не говори, тек обичај који је он увео наставили су и његови наследници. Све до 1578. године. Међутим, да мачкама ипак дугују нешто, први се после много година сетио градоначелник Ипра и одлучио да се од 1938. уведе дан када ће његови суграђани окајати грехе.

Драгана Ивановић

коју држи у левој руци, а затим десном руком, између палца и савијеног кажипрста, хвата змију између врата и главе. Стисак је снажан, и змија отвара чељусти. Указују се два бела, 5 до 7 милиметара дугачка, зуба благо повијена унутра и оштрији од врха игле – оличење језе за готово све људе на свету. Тренутак касније они су над ивицом плитке стаклене посуде и из њих полако истиче кап-две жућкасте течности сличне уљу за јело. То је змијски отров, по укусу, наравно, горак, а по веровањима и симболици оличење зла, од Библије и древних епова до новокомпонованих „народних“ песама. Цела операција, звана „мужа“ змија, траје непун минут, тако да Астрид за четири сата „помузе“ око 250 поскова и шарки.

– Ево, човек може и да га лизне; а да му не буде ништа. Осетиће горчину и пецање на језику – објашњава Астрид, да би затим дуго и стручно, али не и без извесне љубави причала о нашим отровницама, наглашавајући да су стварност и истина о њима често другачији него што се пише, а поготово неосновано верује.

Обично се, на пример, мисли да змија испушта отров аутоматски. Међутим, Астрид Пурић тврди да је то вољни, дакле „свесно“ контролисани чин: дешава се да посков или шарка угризу, а да уопште не убризгају смртоносну течност у организам жртве или нападача. На срећу, и такве уједе је неколико пута на својим рукама осетила и Астрид. Змија строго пази колико ће отрова да испусти, остављајући у себи увек одређену количину, као да зна да је без њега и сама немоћна и угрожена. Миша или жабу, рецимо, посков или шарка често само угризе, што је за тако ситну животињу сасвим довољан шок. (Јеловник змија у овдашњој фарми састоји се искључиво од већ споменутих живих белих мишева, који, као и морски прасићи служе и за научне експерименте.)

Шарени лепотан из Херцеговине

Једним уједом посков излучује око 20 милиграма отрова што може да убије 1000 мишева! Шарка испушта мање отрова од поскова, од 5 до 14 милилитара, али су оба по хемијском саставу, јачини и деловању готово истоветна, мада се количина и снага понекад видно разликују од примерка до примерка исте врсте, зависно од поднебља.

Тако су, према истраживањима овдашњих стручњака, најотровнији поскови из околине Слунја, а шарке из Посавине и Славоније. Ко зна зашто, отров поскова са Сљемена недалеко од Заграда много је слабији од оног из Слунја, а у Заводу је на цени што јачи отров.

Иако ова течност наших отровница не може по снази и брзини дејства да се мери с убитачним отровима неких змија с других континената, као на пример с оним јужноазијске краљевске кобре која једним уједом убризгава преко 230 милиграма много јачег отрова од којег за три сата скончава слон, а човек за 3 до 60 минута, и отров поскова или шарке изазива брзо разне и болне хемијске и физиолошке промене у организму у који је убачен. Око две крваве ранице од змијских зуба јавља се већ након неколико минута раздирући бол, а касније огромна отеклина, утрнулост и црвенило, које прелази у плавичасту мртвачку боју – знак да ткиво одумири. Све је праћено јаким поткожним крварењем. Крвни притисак нагло пада, отичу и лимфни чворови, пулс се убрзава, јавља се хладан обилан зној, нагон за повраћањем и жеђ, а дисање је кратко, непотпуно и убрзано. То је оно савршенство змијског отрова, истина у негативном смислу, разара крв и крвне судове, кочи нерв-

ни систем, мишиће и дисајне органе. Истина, дејство зависи од места угриза и животног доба: најопаснији су уједи за врат и у пределу главе. Отров најтеже подносе деца и старије особе. Уколико у оваквим, тежим случајевима угрожени за два сата не прими Antitoxinum Viperinum – најчешће наступа смрт, и то у најгорим мукама. На овај начин у свету годишње умире преко 50 хиљада људи од 200 врста отровница које су опасне за човека.

Како онда седам уједа с убризгавањем отрова нису били трагични за Астрид, поготово што већином НИЈЕ примила серум?

– Као девојчица, често сам за време рата јела коњско месо, а наш серум, па и сви у свету, израђен је управо од крвне плазме коња – каже она. – У организму још имам пуно коњских беланчевина, тако да би серум могао, највероватније, да изазове нежељене последице, па и оне најгоре. С друге стране, та антитела ме на свој начин штите, односно донекле ублажавају дејство отрова, иако сам у неколико наврата одлежала у болници, отечена до непознавања и с ужасним боловима. Ти уједи ипак су оставили трајне последице: рефлеси, нарочито у прстима за које су ме поскови уједали, спорији су него пре, лошије видим, а сад ми је потребно

више времена и напора да се усредсредим на овај иначе врло напет посао где више не смем да погрешим. Трен непажње или одсутности може за мене да буде кобан.

Рећи ће и да ове змије мењају зубе сваких петнаестак дана, да посков коти 10 до 12 младих који су такође снабдевени отровом (истина, нешто слабијим него код „маме“ и „тате“), да отровнице тешко подносе заробљеништво: посков овде живи просечно шест месеци, шарка мање. Напомиње да отров није једино чиме се шарка или риђовка брани: кад је угрожена, избацује из аналног отвора ка опасности течност оштрог, врло непријатног мириса, понекад Астрид право у лице! Покушала је да посао обавља и у разним рукавицама, али се уверила да змије може да „музе“ најбоље и најбрже само голим рукама. Претходног дана случајно се убола на одбачени зуб поскова тако да јој палац још трне... Иначе, свакој змији отров се вади два – три пута месечно.

Сад отров постаје – лек

Она посудница попут плитке пепељаре, с дном прекривеним отровом, одлаже се у нарочите, херметички затворене сушионице на температуру од око 72° С. Тако се добијају фини, ситни листићи или кристали боје злата, али скупљи од – злата: цена једног грама је преко 100 долара! А захваљујући знању и умећу човека и пожртвовању коња, од тог сувог, наравно ништа мање опасног отрова, добија се спасоносни серум.

– За добијање серума може да се користи свака крупна животиња – говече, магарац или коза – али, на жалост, најприкладнији је коњ – објашњава доктор Предраг Бруновић. – Врло је осетљив, код њега је реакција на разблажен отров најбурнија, а има највише крви у организму – до 150 литара, зависно од величине и тежине. Што је коњ племенитији, бурније реагује на раствор змијског отрова који му се убризгава. Ми радимо са полукрвним коњима који могу мирно да поднесу све, опет на жалост, за њих болне захвате добијања крвне плазме, што би код пунокрвног коња, рецимо арапског или енглеског, због њиховог темперамента, било практично неизводљиво.

За овај скуп и тежак посао, који захтева много знања, стрпљења и љубави, одабирају се потпуно здрави и мирни коњи, у доброј физичкој кондицији и добром животном добу.

Инж. Астрид Пурић – савремени Ескулап из Заграда

ПОЗАЈМЉЕНА ЗОО ТЕХНИКА

ТАЈНА ГЕПАРДОВОГ СПРИНТА

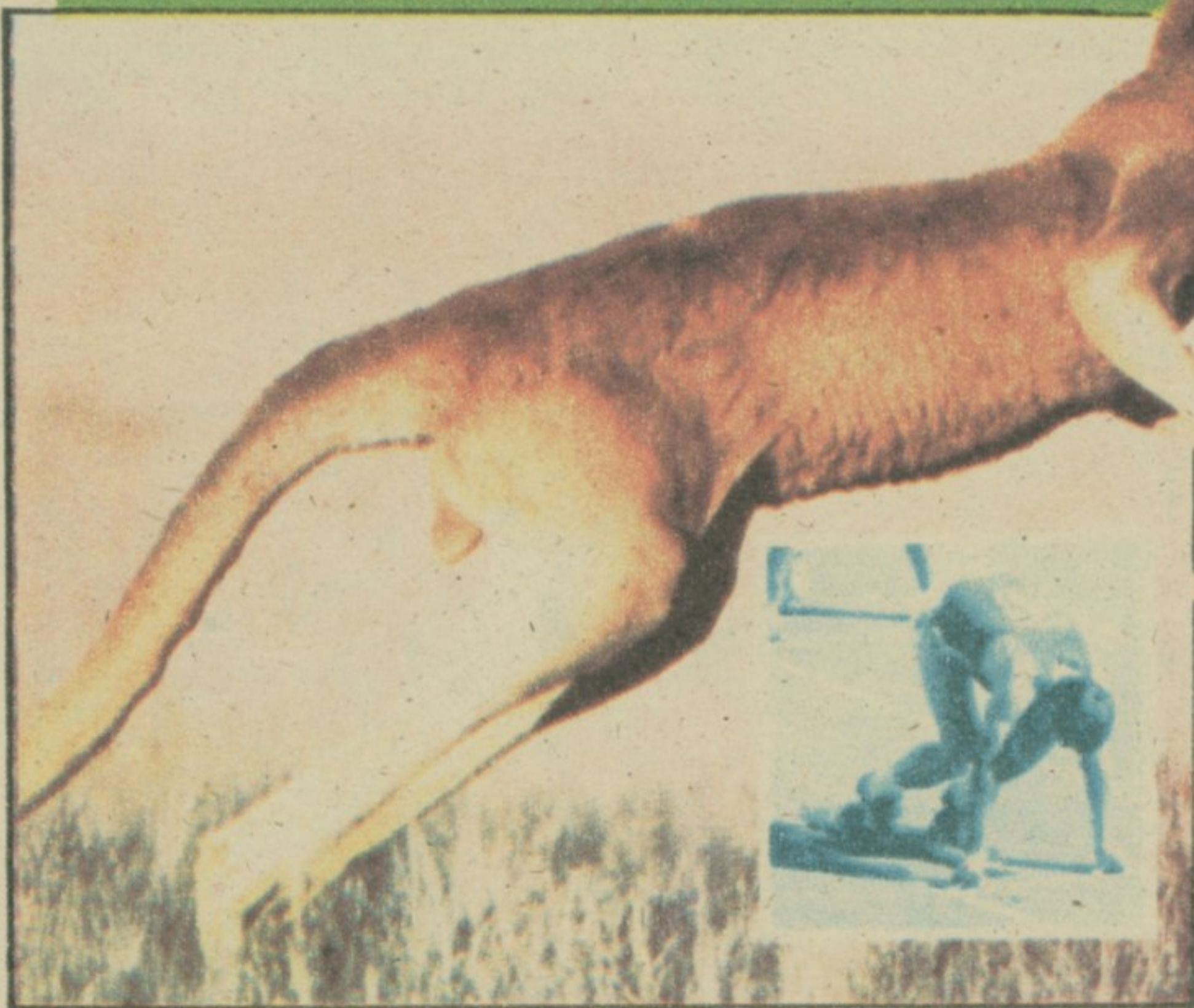
Џеси Овенс „крао” је технику од мачака, Џон Аки-Буа трчао за зебрама. Абебе Бикила тренирао с лавом, а двоструки олимпијски шампион Кипчонге Кејно са нојем, док су спаринг партнери Владимира Куца били – зечеви

Таквом коњу се шест месеци поткожно убризгавају у почетку изузетно мале количине раствора змијског отрова. Временом се доза повећава, да би већ такозвана хиперимуна животиња добила на крају један одсто антигена, односно отрова. У њеној крви долази до нарочите одбрамбене реакције, тачније до стварања антитела, што је и циљ целокупног подухвата. (Убризгавање разблаженог отрова и стварање антитела, односно имунитета, личи на цепљење умртвљеним клицама разних болести којима се вакцинишу деца или одрасли да би организам, у случају епидемије, могао сам да се (од) брани.)

Око две недеље после те дозе од један одсто отрова, кад су у организму коња створена најквалитетнија антитела, врши се такозвано крварење. То је завршни чин коњског жртвовања, на свој начин болан и за њега и за људе који то раде. Свако грло даје годишње до 180 литара имуне крви.

Велике посуде с тамноцрвеном течношћу остављају се затим да се на дну наталоже и згусну тежи и тврђи састојци, а на површини издвоји жутосива, ређа течност. То је драгоцен плазма. Она се затим одваја од такозваног седимента, конзервише специјалним конзервансима и одвози на даљу прераду – пурификацију. Од једног литра плазме добија се два-три децилитра пурификата – прочишћеног, концентрисаног серума из којег се затим одстрањују све беланчевинасте материје, да би се најзад добио готово 100 одсто чист серум. Он се онда затвара у ампуле, пакује у комплет са стерилисаним шприцем и истом таквом иглом и креће не само широм Југославије, него и по целој Европи, од Албаније до Велике Британије. У Италији га, по неписаном, али строго поштованом правилу, ловци носе и за себе и за псе. Код нас је, на жалост, слабо познат. Иако је овај комплет јефтинији од кутије бољих цигарета или појединих недељних новина, неке апотеке га поседују, а неке не. Слично је и с амбулантама. У доба кад се на сваком кораку рекламира и оно што то уопште не заслужује, Antitoxinum viperinum чами по фрижидерима. Имунолошки завод је научна установа, а таквим је у Југославији забрањено рекламирање њиховог производа, па макар он спасавао и људске животе и по квалитету био један од најбољих на свету!

Иван Лончар

Кад су крајем прошлог века забележени први рекорди у атлетици, одмах су се нашли радозналци који су желели да виде како би ти резултати изгледали у поређењу са оним које постижу животиње. Испоставило се – врло лоше: чак и слонов, на први поглед врло спори, били су бољи тркачи. Ово откриће, међутим, уопште није обесхрабрило спортисте који су одлучили да открију тајну брзине човјевих даљих рођака.

Први који је завирио у тајанствени преградак природе

био је амерички спринтер Чарлс Шерил. До 1887. године, наиме, сви тркачи стартовали су стојећи. Шерил је први приметио да се кенгур, који је у стању да трчи брзином већом од 70 километара на сат, пре но што крене у трк прибија уз земљу. На првом следећем такмичењу Американац је заузео низак старт и – победио.

Данас, наравно, сви знају да се у „кенгурској пози” бутни и леђни мишићи тркача скупљају као опруге а онда се опружају дајући снажан им-

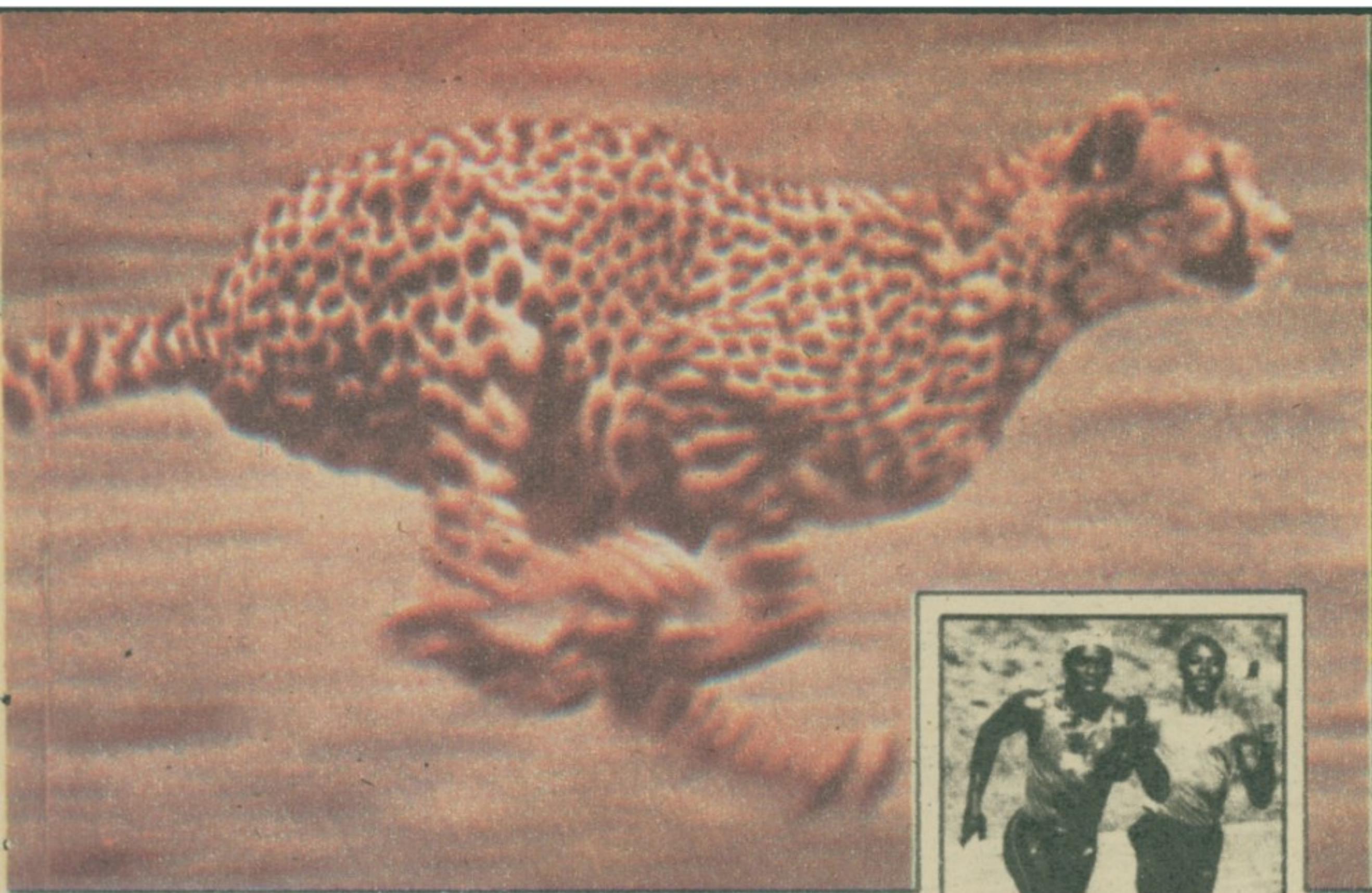
пулс. Али, тада су се сви чудили овој новини и она се дуго пробијала док није победила.

За 45 минута – 5 светских рекорда!

Када је постало јасно да је за брзину антилопе и газеле увелико заслужна грађа њихових ногу (кости потколенице танке и лаке, бутине мишићаве и јаке) и техника трчања (оне при том једва да додирују земљу врховима копита), атлетичари су почели да их имитирају. Уведен је нови стил трчања на врховима прстију. Тренери су почели да бирају спортисте с танким костима и јаким бутним мишићима. Тиме се у великој мери објашњава како су почетком овог века у свим тркачким дисциплинама светски рекорди падали готово сваког месеца. При том је максимална брзина на сто метара износила 34 km/сат.

Али, у ризници природе било је још много тајни које су чекале да их човек открије. Двадесетих година то је учинио велики фински тркач Паво Нурми. У трагању за што економичнијом техником трчања он је обратио пажњу на то да се најбрже животиње не крећу утрзајима већ равномерно, хармонично, као да лебде над земљом.

Количина енергије у организму је ограничена и што се мање троши на скокове горе-доле и „љуљање” лево-десно, то ће је више остати за померање напред. Тако некако је отприлике текао ток Нурмијевих размишљања што га је довело да створи савршен стил трчања за то време, по-

стави више десетина светских рекорда и освоји девет златних медаља на три олимпијаде.

Док је Нурми завршавао спортску каријеру, прве своје кораке у спорту правео је црни дечак Џеси Овенс. Заједно с тренером он је пратио покрете животиња из рода мачака, консултовао се с природњацима и дошао до закључка да мачке тако лако трче захваљујући еластичним мишићима који раде тачно на принципу опруге: у тренутку кад додирну земљу шапама, део кинетичке енергије претвара се у потенцијалну и акумулира у мишићима, кад се одбију од земље, потенцијална енергија се поново претвара у кинетичку, дајући додатну снагу сваком скоку. А за елегантне покрете ових грациозних животиња заслужно је савршено укључивање у рад неопходних мишића и, што је главно, истовремено опуштање оних мишића који у одређеном тренутку не учествују у раду.

Био је то прави преврат у техници трчања. Раније су спортисти у току трчања напрезали готово све мишиће, све до оних на лицу. Због тога је њихово кретање било спутано и отежано. Да би спортиста постигао највећу брзину, по мишљењу Овенса, треба да трчи опуштено, напрежући само оне мишиће који учествују у трчању и то само у оним фазама кретања кад је то неопходно.

Две године су Џеси Овенс и његов тренер Шнајдер стварали нови стил трчања. И, 25. маја 1935. године Овенс је направио чудо које, може се слободно рећи, нико неће успети да превазиђе: за 45 минута поставио је пет светских рекорда у различитим спринтерским дисциплинама, а она-

ко уз пут и шести – у скоку удаљ!

Ко је бржи – јахач или коњ?

Године 1937. славни Овенс, пун снаге али без цента у џепу, прихватио је опкладу да се такмичи с тркачким коњима. И, на 100 метара, обично је побеђивао.

Хенри Кер, победник на токијској Олимпијади, 1964. године у трци на 200 метара, такође се утркивао с коњима и то на својој најуспешнијој дистанци и редовно у финишу побеђивао за прса (своја). На тој истој раздаљини четири године касније, Џими Хајнс, победник на Олимпијади у Мексику остављао је иза себе коња за читавих 30 метара! Светска штампа писала је са одушевљењем о томе, али ускоро је доказано да, у ствари, коњи уплашени од стартног пиштоља нису успевали да развију пуну брзину – и до 75 km/sat – и да би иначе на раздаљинама од 200 до 800 метара, обавезно морали да претекну човека. Међутим, на већим раздаљинама, преимућство је поново на страни човека. Разлог: животиње немају такву издржљивост за брзину као, рецимо, увежбани атлетичар. Гепард који је у стању да развије брзину до 120 километара на час може да спринтује свега 90 метара, слон (до 42km/sat) – издржава том брзином само 100 метара, а афрички ној (до 80 km/sat) – не више од 80 метара!

А како стоје ствари са коњем?

Он може за дан да превали више десетина километара али умереном брзином и зато није у стању да конкурише човеку. На Олимпијади 1896. го-

дине, у току маратонске трке заједно са тркачима стартовали су и коњаници са штоперима. Коњи су кренули у галопу, али су ускоро прешли у кас, а онда коракком. У међувремену су маратонци стигли и престигли коњанике. Да би ипак у финишу имали хронометре, организована је коњска штафета!

Године 1924. Карл Вотс, један осредњи тркач на средњим пругама, опкладио се у високу суму да ће победити коња утркујући се са њим шест дана заредом. Крајем шестог дана, претрчавши 556 километара, Вотс је надмаши коња за 12 километара. То и сада звучи фантастично, али је сасвим скроман резултат у поређењу с оним што је успео Француз Доменик Еш који је за шест дана претрчао 1009 километара и 40 метара.

Чиме се објашњава неоспорно већа издржљивост човека. Пре свега специфичном разменом материја као и грађом и функционисањем мишићног, дисајног и кардиоваскуларног система. На пример, код људи који се баве трчањем тежина срца чини око 1,5 одсто укупне тежине тела, код вука – око 1 одсто, а код тигра само 0,4 одсто. Није онда чудо што тигар никад не јури за пленом већ напада из заседе. Наравно, изванредан значај за повећање издржљивости има систематски тренинг.

Пошто су много шта научили од животиња, људи су почели своја знања да преносе на своје четвороноге пријатеље. Данас се више нико не чуди томе што се у дресури службених и ловачких паса, касачких коња, а у неким

земљама бикова и камила, користе методи спортског тренинга. При том треба животињама скинути капу – одлични су ученици.

Идеално друштво за тренинг

Џон Аки-Буа, спортиста из Уганде, много година трчао је за зебром трудећи се да је ухвати за реп. Истина, зебра је увек била бржа и реп би му исклизнуо из руку, али овај тренинг помогао му је да постане светски рекордер и шампион олимпијских игара.

Абебе Бикила, чувени маратонац, победник на олимпијадама у Риму и Токију, припитомио је једног лавића и касније га укључио у свој редован тренинг. Наравно, лав није трчао на дуге стазе и док је његов господар претрчавао километре, чучао је и чекао га. Али, кад је Бикила усавршавао брзину, човек и лав су водили трку наизменично.

Два највећа кенијска тркача, двоструки олимпијски шампион Кипчонге Кејно и Вилсон Кипругут, независно један од другог, дошли су до закључка да је најбоље тренирати у друштву са нојем. Ова јака птица не само што трчи брзином и до 80 km/sat, већ гледа да никад не трчи више од три метра испред „партнера“. Заиста идеалан „вођа“.

У спортској биографији чувеног совјетског тркача на дуге стазе, двоструког олимпијског победника Владимира Куца, велику улогу одиграли су зечеви. Ево шта о томе каже сам Куц:

– Кад сам био мали, прочитао сам негде како је неки грчки пастир ловио зечеве трчећи. Испричао сам то друговима и онда смо заједнички одлучили да и ми то пробамо. Невоље са зечевима није било; шума је почињала одмах иза последњих сеоских кућа. Од јутра до мрака трчали смо за њима, једном, замало, нисам ухватио дугоухог... Много касније сазнао сам да зеца у трку можеш ухватити ако сто метара трчиш за седам секунди. Али, ми у нашем селу нисмо имали појма о светским рекордима. Измислили смо и игру „зеца“: један од нас – зец удаљио би се двадесетак метара и почињао да бежи, а ми за њим.

Кад је постао најбољи дугопругаш света, Владимир је изабрао дрску технику трке: никада није трчао гледајући у леђа противника водио је, од почетка до краја трке. За друге тркаче био је брзоноги зец кога могу пратити на раздаљини али га не могу стићи.

В. Милићевић

ПРОЧИТАЈ
ПРОСКИТАЈ

СПОРТ, СПОРТ И САМО СПОРТ

Почело је, наравно, у Америци, а у Европи још од 1984. године у Великој Британији такође постоји канал

на коме се може гледати само спорт, искључиво спорт и непрекидно спорт. Следећа земља која ће то обезбедити својој публици биће Француска. У ствари, биће то потпуно исти програм као енглески само ће га коментарисати француски новинари. Вест су са одушевљењем примили многобројни љубитељи спорта у Француској који више од свега воле директне преносе: фудбалских утакмица, тениса, бокс-мечева, клизања... И то из целог света.

Програм се преноси преко сателита и моћи ће да га прате само они који имају нарочиту параболичну („тањирасту“) антену која, на жалост, кошта преко 10 милиона динара. Ипак, директори канала надају се да ће већ у првој години имати 20.000 претплатника и да ће овај број нагло расти, упоређујући с развојем кабловске мреже.

ЗАШТО КОМАРЦИ ВОЛЕ ЖЕНЕ?

Вејн Раули, професор ентомологије са Државног универзитета Ајове, можда није човек кога је изуједало највише комараца на свету, али је ту негде. Проучавајући их, месеце је провео незаштитен у областима где комарци нападају учесталошћу од 400 уједа на сат (по човеку). Толика Раулијева патња није била узалудна. Сада знамо одговоре на нека важна питања.

Професор је, рећи мо, установио да комарци не пикирају тек тако. За откривање сласних залагаја као детек-

тор користе угљен-диоксид. Такође је непобитно утврдио да знају да буду изборљиви. Тако ће пре изабрати жртву у тамној одећи (посебно воле тексас платно), него у светлој. Просто су луди за мирисом зноја, о мирису естрогена (женских) хормона

да се и не говори. Ово последње откриће коначно је разрешило недоумице: комарци заисте чешће уједају жене, а сада се зна и зашто. Мушки род би можда могао да се сложи да је то у неку руку и праведно: крв нам сишају само женке комараца. Мужјаци се тиме уопште не баве. Њима је нектар сасвим довољан.

За (слабу) утеху и једнима и другима: од 2600 до 3000 различитих врста комараца на свету већина далеко више воли краве, псе, птице, гуштере, чак и жабе, него људе. Од 150 врста које харају САД, на пример, људе у највећем броју случајева уједају свега два.

СТЕГНУТА КРАВАТА — ЛОШ ВИД

Вероватно да не постоји мушкарац који не осети олакшање кад раскопча кошуљу и олабави кравату. У томе мора да постоји нешто. А шта је то „нешто“ покушале су да одгонетну Сјузан Воткинс са Корнел универзитета и Леонора Ленген, дипломан са тог истог универзитета. Дошле су до занимљивог открића. Ако је кравата сувише стегнута или ако је тесна кравата, довод крви до ретине (унутрашњи нервни слој ока или мрежњача) је слабији па је, самим тим, и вид лошији. До сада се само размишљало да се одређена кравата слаже са одређеном кошуљом и приликом куповине мушкарци нису водили рачуна да је најважније да им кошуља буде „удобна“. Зато Сјузан Воткинс и Леонора Ленген сада апелују на произвођаче да смисле кошуље са ширим оковратницима.

ПОЛАКО АЛИ СИГУРНО

Како научити нову реч неког страног језика? Веровало се да је најбољи метод брзо је поновити бар десет пута да би она „ушла“ у „мождани компјутер“. Изгледа да то није тачно. Хери Берик са Охајо универзитета је, почевши од 1979. године, паралелно с Елизабетом Фелас са Универзитета у Њу Џерсију „водио“ групу испитаника. Једна група је учила 50 нових речи шпанског језика првом методом, друга група је истих тих 50 речи меморисала дужи временски период. Испоставило се да је прва група, после девет година, могла да понови само 5 посто „научених“ речи, док се друга група сећала 30 одсто нових речи.

Сада се Берик и Феласова залажу за спорију методу учења по школама и универзитетима. Јер, како би рекла наша народна пословица — што је брзо, то је и кусо.

БЕЗ СТРАХА ОД ЛЕТЕЊА

Американац Гари Лоутон заљубљен је у летење делтапланом, а његов верни пас Бигл никад се не одваја од господара и за њега је спреман буквално да скочи у провалију. Нешто тако се и догодило. Лоутон се таман спремао да се отисне са врха планине кад му је Бигл скочио на леђа као да каже „Поведи и мене“.

Лоутон је био дирнут толиком привржености и на следећи лет повео, тачније понео, свог љубимца везавши га специјалним каншеви-ма себи за леђа. И, пас се није обрукао. На свом првом лету, удобно седећи на Гаријевим раменима, није показао ни трунку страха и од тада често прати Лоутона на летењу. Засад је он једини пас делтапланер на свету и то искусан. За собом има већ 50 летова.

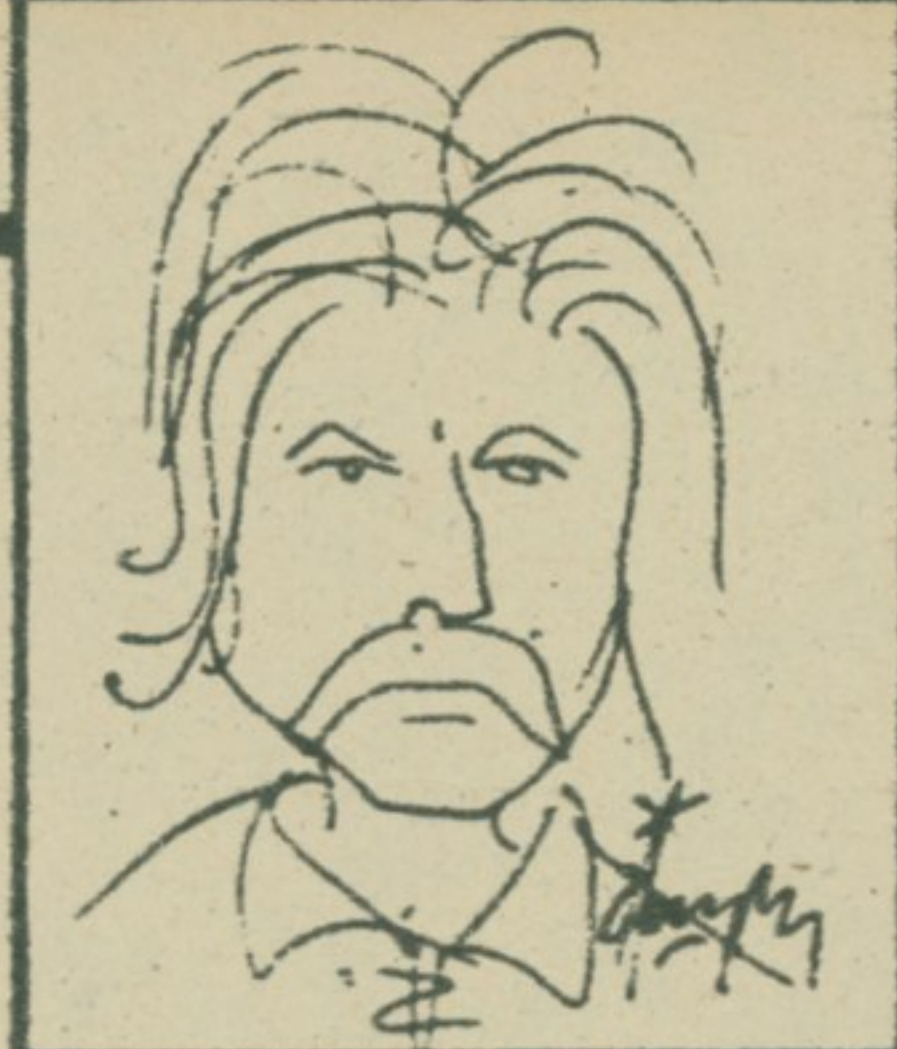
Илустровао Димитрије Костић

ИНЦИТАТУС

Ево још једног славног коња, који је без школе и образовања догурао чак до римског Сената!

Његов газда био је Гај Јулије Цезар Калигула, римски цар. Калигула му је надимак, јер је стално носио војничке чизмице — калиге. Живео је у првом веку наше ере. Био је надмен, самовољан и расипник... Тиранисао је народ. Чак

је говорио да жали што народ нема само једну главу, па да је једним ударцем одсече. Да би понизио своје доглавнике и свој народ, хтео је свог коња Инцитатуса да уведе у Сенат, да буде сенатор. Инцитатус је иначе живео у раскошној, мермерној штали, у прегради од слоноваче, са бисерима на узди... Овакво Калигулино понашање било је

кажњено — убијен је! Не зна се тачно шта је било са Инцитатусом, али да је он коњ који је најдаље догурао у политици, то је неоспорно!

Гај Јулије Калигула
Као владар беше нула
Расипник и врло строг
Умислио да је бог

Све Римљане веће, мале
Сматрао је за будале
А његов коњ Инцитатус
Имао је сјајан статус

У штали је од мермера
Становао алал вера
Имао је још дапаче
Преграду од слоноваче

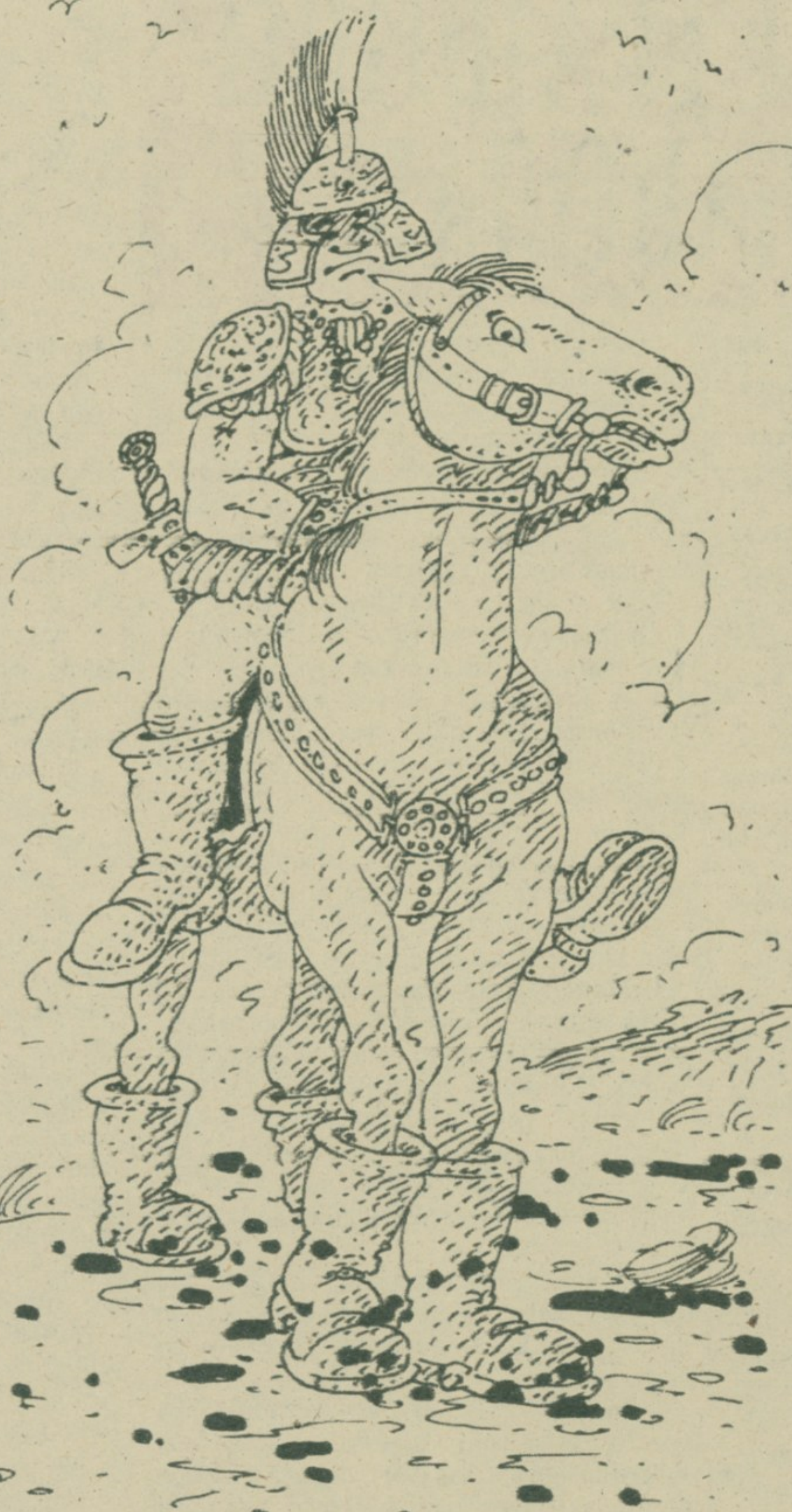
Узде беху од драгуља
Да га ништа не нажуља
Сад долази главна форa
Предложен за сенатора

Цар заљубљен јако у се
Протежира своје кљусе
Каже да је тата-мата
Да буде баш члан Сената

Завидљивци, ситничари
Остали политичари
Цикну као жар у снегу
Не желе га за колегу

Па цигули, па мигули
Доакаше Калигули
А коњ његов у тој магли
Заврши у сочној шваргли

Ипак такав статус
Што имаде Инцитатус
Не имаше други коњи
Дотадашњи ни потоњи

ВЕСТИ ИЗ НЕСВЕСТИ

Проналазак Велизара Ускоковића из Земуна узбудио је научне кругове Европе. У последње време учестале су појаве да се људи губе. Велизаров проналазак састоји се у томе што ће сви људи носити у џепу по једно огледалце, и чим се изгубе — погледају у огледалце и виде да су ту.

Тимотије Пејчић из Петроварадина ради на усавршавању пројекта хеликоптера за једног човека. Највећа предност овога хеликоптера над осталим моделима састоји се у томе што нема мотора. Човек сам маше рукама изнад главе све брже и брже, као елисама, док не полети. Све остало се изводи као и код уобичајених типова хеликоптера.

Бежећи испред ловца Миленка Костића из Алибунара један зец се незгодно оклизнуо и пао. Том приликом сломио је ногу. Миленко је одмах позвао станицу за хитну помоћ и повређеног зеча пребацио у болницу. Договорили су се да лов наставе чим зец оздрави.

Још се увијек не зна шта ће бити са великим концертом на Мјесецу све популарнијег америчког пјевача Michaela Jacksona. Иако су му понуђени најлепши кратери на Мјесецу и осигуран пријевоз опреме до тамо, Michael се двоуми јер није сигуран каквог би финансијског одјека имао тај грандиозни концерт — извештава Дориана Пилевић из Ријеке. — Велике фирме музичких инструмената нуде своје услуге око постављања свих уређаја за звук и свјетло, као и велике леће испред Мјесеца, без које би концерт са Мјесеца било незамисливо пратити. Лећа је већ спремна, па из јапанске творнице YamaHa јављају да је велика у промјеру 3 километра па би ју стога требало превести горе специјалним бродовима које је за ову прилику саградила творница аутомобила Хонда. Уколико велика звијезда забавне музике да свој коначни пристанак можемо очекивати да ће сви радови бити готови до нове 1989. године, па нам остаје само да подигнемо поглед увис оне вечери коју ће сигурно најавити све новине у свијету и околини.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

Живот
пише
драме

НЕУСТРАШИВИ ЂАВОЛАК

Припремајући се за скок с падобраном Менди Ловтер је више размишљала о техничким детаљима, о положају тела, него о самом лету. Као да је предосећала шта ће уследити

Кoliko је пута чула исту реченицу: „Менди, заиста ти одговара надимак Дердевил који носиш! Прави си неустрашиви ђаволак (deer – усудити се, devil – ђаво).“

Двадесетједногодишња Менди Ловтер није могла да замисли живот без акције и узбуђења. Кад је, између осталих послова, започела и добровољни рад у Друштву за борбу против леукемије, никако није била задовољна прилозима које су људи давали. Знала је да телефонира својим суграђанима из Дарлингтона, места на северу Велике Британије, одлазила је у приватне посете, организовала добротворне скупове, бесплатне концерте, представе. Новац се и даље, по Мендином схватању, споро „уливао“.

Срећа да је слушала Стивена

А онда је, било је то крајем маја прошле године, неопозиво одлучила. Извешће скок с падобраном. Биће то добра реклама. Позваће новинаре, обавестиће телевизију да ће средином јуна скочити из авиона с падобраном и то – први пут.

Ништа није вредело што су је родитељи и пријатељи одговарали од опасног подухвата. Кад би она нешто одлучила, узмицања није било.

Две недеље се припремала за скок. Искусни Стивен Морисон, дугогодишњи падобранац, понудио се да је подучава. Првих дана јој је објашњавао сам падобран – како се отвара, шта се догађа уколико случајно „затаји“, како активира помоћни падобран. Менди је помно пратила и памтила сва упутства.

Кад су почели да скачу с импровизоване платформе, Менди је, сваки пут, осећала страх, помало јој се вртело у глави, али то ником није желела да призна, а најмање да одустане од свега.

Коначно је дошао и „Дан скока“, како га је Менди Ловтер називала. На ледини се сакупило пуно света (свако је платио улазницу, а тај новац је ишао Друштву за борбу против леукемије), новинари из разних листова, локална телевизија. Ту је био и Мендин отац који је, тог 15. јуна, понео и своју нову видео-камеру коју је желео да испроба.

Спортски авион падобранског друштва из Дарлингтона узлетео је на висину од шест хиљада метара. Заједно с Менди, скок је требало да изведу Стивен и још један падобранац.

Менди је у кабини авиона непрекидно причала, као „навијена“, да одагна страх. Стивен јој је рекао да се припреми. Заузела је положај за скок.

– Тек сад могу да вам кажем да сам била престрављена, срце ми је било у грлу, тако ми се бар чинило, кад сам се нашла у слободном паду. Причају да је тај осећај, кад се на-

ђеш изнад земље и летиш као птица, диван. Ја нисам стигла да уживам. Кад сам искочила из авиона, зажмурила сам и бројала до четири. Онда сам повукла ручицу. Тек тада, сам први пут, погледала увис очекујући да угледам падобран како се шири изнад моје главе. Кад оно, ништа...

– Да вам искрено кажем – касније је причала Менди – изговорила сам пар ружних речи. Мислила сам да ће ми од тога бити лакше. Прошло је можда још пар секунди а онда сам повукла ручицу која је требало да активира резервни падобран. Он се отворио, али од њега нисам имала много користи – на средини је зјапила огромна рупа. Менди, рекла сам самој себи, више не можеш ништа да урадиш сем да „наместиш“ тело за пад и да чекаш. Толико сам се претходно исплашила, да сам „истрошила“ готово сав страх. За дивно чудо, била сам мирна. Одједном, као да се све то дешавало неком другом.

Камера је све забележила

За све то време, Мендин отац, снимао је све што се догађало у ваздуху. Толико је и сам био збуњен незгодом, да једноставно није могао да скрене поглед с несрећног падобранца. Читав догађај проматрао је кроз „око“ камере. Није ни сањао да снима пад властитог детета.

Менди је падала, падала и, срећом у несрећу, „зауставила“ се на крову оближње стаје. То јој је ублажило пад јер су се конопци закачили за пољомљен кров и „зауставили“ је на неколико метара од пода стаје.

Први јој је у помоћ прискочио сељак који је, кад је видео да сам не може ништа да уради, телефоном позвао хитну помоћ. Затим су дојурили Стивен и Мендин отац.

– Кад је тата видео да сам баш је „главна глумица“ његове прве видео-сторије, чини ми се да се уплашио више него ја сама. – Менди се после шалила.

Пошто екипа лекара није могла да дохвати Менди, морали су да позову и ватрогасце који су за десетак минута стигли с покретним мердевинама.

Уносећи је у кола хитне помоћи, Менди је чак стигла да махне окупљеним репортерима и радозналцима. Менди Ловтер је имала „луду“ срећу. Прошла је само с ломом ноге и неколико огреботина.

– Тек касније, када сам гледала татин филм на видеу, схватила сам сву опасност свог подухвата. А знате, како то обично бива кад човека хоће срећа, да сам пала само на пола метра даље ударила бих у електричне каблове...

– Стивен је недељу дана касније извео скок с падобраном, у моју част. Причао ми је о том дивном осећању кад се нађеш слободан као птица. Рекла сам да му верујем, али да сама никад више нећу испробати да скачем с падобраном. Важно је да сам добила сведочанство да сам скакала и, без обзира на несрећу, урадила све „по прописима“ искусних падобранца. А пристигло је и доста новца Друштву за борбу против леукемије.

Сад је и мени постало јасно да ми онај надимак „неустрашиви ђаволак“, заиста пристаје.

В. С.

Илустровао Димитрије Костић

Hermann & GREG

КОМАНЧА

ЧУВАРИ ЗАКОНА

ТО СИ
ОДЛИЧНО
УРАДИО! ЛЕПО
ВАСПИТАНЕ МАМКЕ
СЕ НЕ ПЕТЉАЈУ
У КАУБОЈСКИ
ПОСАД!

ИЗВИНИТЕ,
ГОСПОДИЦЕ,
НИСАМ ВАС
ПРИМЕТНО! УСТА-
ЛОМ, СВАКО
МОЖЕ ДА ПО-
ГРЕШИ!

МИЈАУУУУ!

МОГУ И ЈА
ДА ПОГРЕШИМ!
ОТКАД ИЗИГРА-
ВАМ СТОЛАРА
ЗИДАРА И МОЛЕ-
РА, НЕ МОГУ
САМ СЕБЕ ДА
ПРЕПОЗНАМ!

ХВАЛА БОГУ! ТИ, ФЛЕЧЕРУ, ТВОЈИ
ДРУГАРИ БАЛДИ, РЕД ДАСТ И МОЈ ОТАЦ,
ВЕЛИКИ ДАНКАН, СВАКИМ ДАНОМ ПОСТА-
ЈЕТЕ СВЕ ЧОВЕЧНИЈИ И БОЉИ! КАКВА
РАЗЛИКА ПРЕМА ВРЕМЕНУ КАД
СТЕ ПОТЕЗАЛИ ПИШТОЉЕ
ЗА СВАКУ СИТНИЦУ!

ОНОГ ДАНА
КАД ПОЧНЕМО
ДА ХЕКЛАМО, НЕ-
ЋЕ НАМ БИТИ РАВ-
НИХ, ПРЕТПО-
СТАВЉАМ!

ТИ И МОМЦИ СТЕ
УРАДИЛИ СТРА-
ШАН ПОСАО ОТКА-
КО ЈЕ ИЗБИО ПО-
ЖАР! БЕЗ ВАС БИ
ОВАЈ РАЈУ
ПРОПАО!

ВЕЋ У ПОНЕДЕЉАК
ПРЕЛАЗИМО НА ШТА-
ЛУ И КОРАЛ! ПРВО
СТАДО ЋЕ БИТИ
МАЛО, АЛИ ТО ЋЕ
НАМ ПОМОЋИ ДА СЕ
ПОПРАВИМО!

КРЕЂЕМО
ИЗ ПОЧЕТ-
КА!

ЗА САДА, СПАВАЈЕТЕ БАР
У ЧИСТОЈ ПОСТЕЉИНИ, А
УСКОРО ЋЕМО ЈЕСТИ ХЛЕБ
ОД НАШЕГ ЖИТА! АКО ТО НИЈЕ
БОЉЕ ОД ЛУТАЊА.
ОКОЛО, ЈА...

ДОЊИ
ДА ПОПРИ-
ЧАМО,
КБЕРИ!

ОНИ
НИСУ
СРЕЋНИ,
ЗАР
НЕ?

НИСУ!

ПАТ, ВЕРОВАТНО ЋЕ ЈЕДНОГ
ДАНА ОВДЕ ЖИВЕТИ ЗЕМЉОРАДНИ-
ЦИ И СТОЧАРИ КОЈИ НИКАД НИСУ
НОСИЛИ ПИШТОЛЕ... ТАД ЋЕ
ЗАПАД НАЈЗАД БИТИ ЦИВИ-
ЛИЗОВАН!

ТО
НЕЋЕ
БИТИ
ШТЕТА!

У ТОМЕ И ЈЕСТЕ СТВАР!
ЗА РЕД ДАСТА, ФЛЕЧЕРА
И БАЛДИЈА БИЋЕ
ШТЕТА!

ЗНАМ! ЖУДИЋА ЗА АВАНТУ-
РОМ, ПРОСТРАНСТВОМ, СЛО-
БОДОМ... Е ТИ ТВОЈИ ДИВ-
ЉАЦИ ТРЕБА ДА СЕ НАВИКНУ!

ТИ МИСЛИШ, ПАТ, ДА ОНИ ЗНА-
ЈУ САМО ЗА СЕДЛО И УЗДЕ,
И ДА СУ ЗАБОРАВИЛИ СВОЈ
ПРЕЖАШИЊИ ЖИВОТ... АЛИ, ТО
НИЈЕ ТАЧНО!

БАЛДИ, РЕД И
БО СУ НАМ ПО-
ДИГЛИ КУЋУ ИЗ ПЕ-
ПЕЛА! ЗНАЧИ ДА
ЗНАЈУ ДА РАДЕ
И ДРУГЕ СТВА-
РИ!

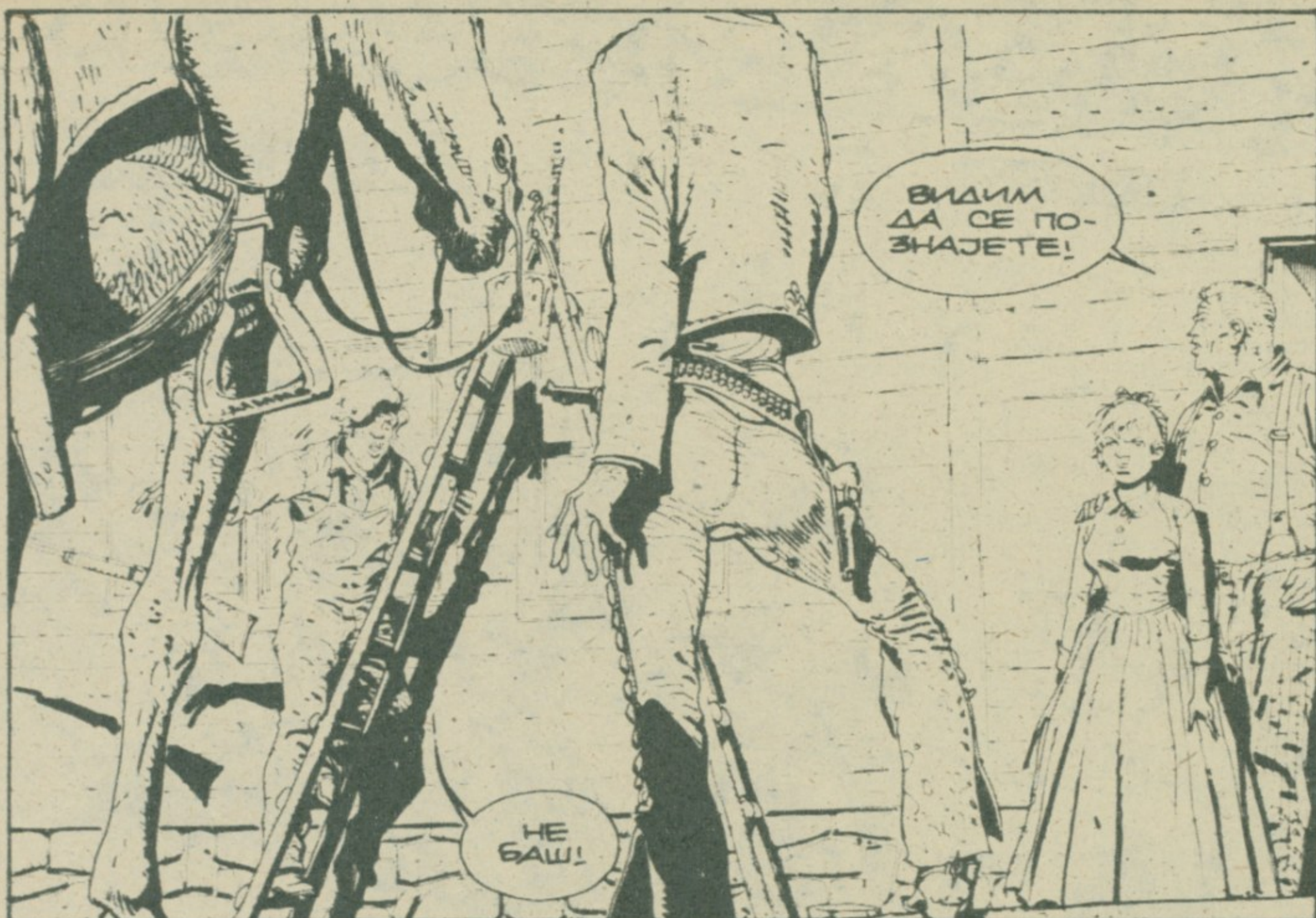

УОСТАЛОМ, ДОС-
ТА МИ ЈЕ ПРИМЕ
О ТИМ ЛУДИМА,
ОРУЖЈУ, СЕФА-
ЊИМА, О
РАТУ, О...

ДОБАР ДАН
СЕИФОРТА
ДАНКАН!

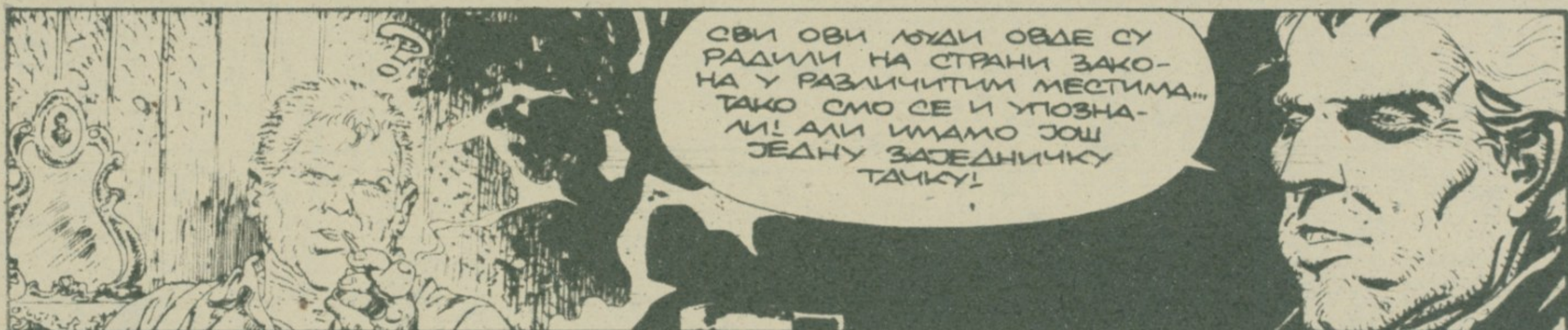
КАБАЛЕРО ЈЕ СВОЈЕВРЕМЕНО БИО ЛОКАЛНА ЗВЕЗДА У НЕКОМ БУЦАКУ КОЈИ САМ ПОСЕТИО ДАВНО! НОСИО ЈЕ СРЕБРНУ ЗВЕЗДУ, ИАКО ЈЕ ТО СМЕТАЛО ВЕРНИМ ЛУДИ!

И
КАЖЕТЕ,
ВАЛАСЗ ИЗ
ГРИНСТОНА, У
ВАЈОМИНГУ?
РЕДОВ
ОРТАК?

БИО ЈЕ
МОЈ ПОМОЋ-
НИК! КАД ЈЕ ДЕ-
ЗЕРТИРАО, НИСАМ
МОГАО НИ ПОМИС-
ЛИТИ ДА БУ И
ЈА УСКОРО ТО
ИСТО ДА УРА-
ДИМ!

СВИ ОВИ ЛУДИ ОВДЕ СУ
РАДИЛИ НА СТРАНИ ЗАКО-
НА У РАЗЛИЧИТИМ МЕСТИМА...
ТАКО СМО СЕ И УПОЗНА-
ЛИ! АЛИ ИМАМО ЈОШ
ЈЕДНУ ЗАЈЕДНИЧКУ
ТАЧКУ!

НАС ЈЕ ШЕСТОРИЦА! ШЕСТ МЕСТА НА КОЈА СМО БИЛИ НАВИКЛИ,
ГДЕ СМО ИМАЛИ ПРИЈАТЕЉЕ, ПЛАНОВЕ... И ШЕСТ ПУТА, ЗАЛОЖИ И
МРЖИЈА СУ СВЕ УНИШТИЛИ! ОНО ШТО НАС ВЕЖЕ ЈЕСТЕ "УСПОМЕ-
НА" НА РУМАНЕ, ОЦА И ЧЕТИРИ СИНА! САД МИ ЊИМА ИДЕМО
У СХРЕТ И РАЧУНАМО НА РЕД ДАСТА!

РУМАНИ... ХА! ЧУО САМ ЗА
ЊИХ! ПОСТОЈАО ЈЕ И
ПЕТИ СИН...

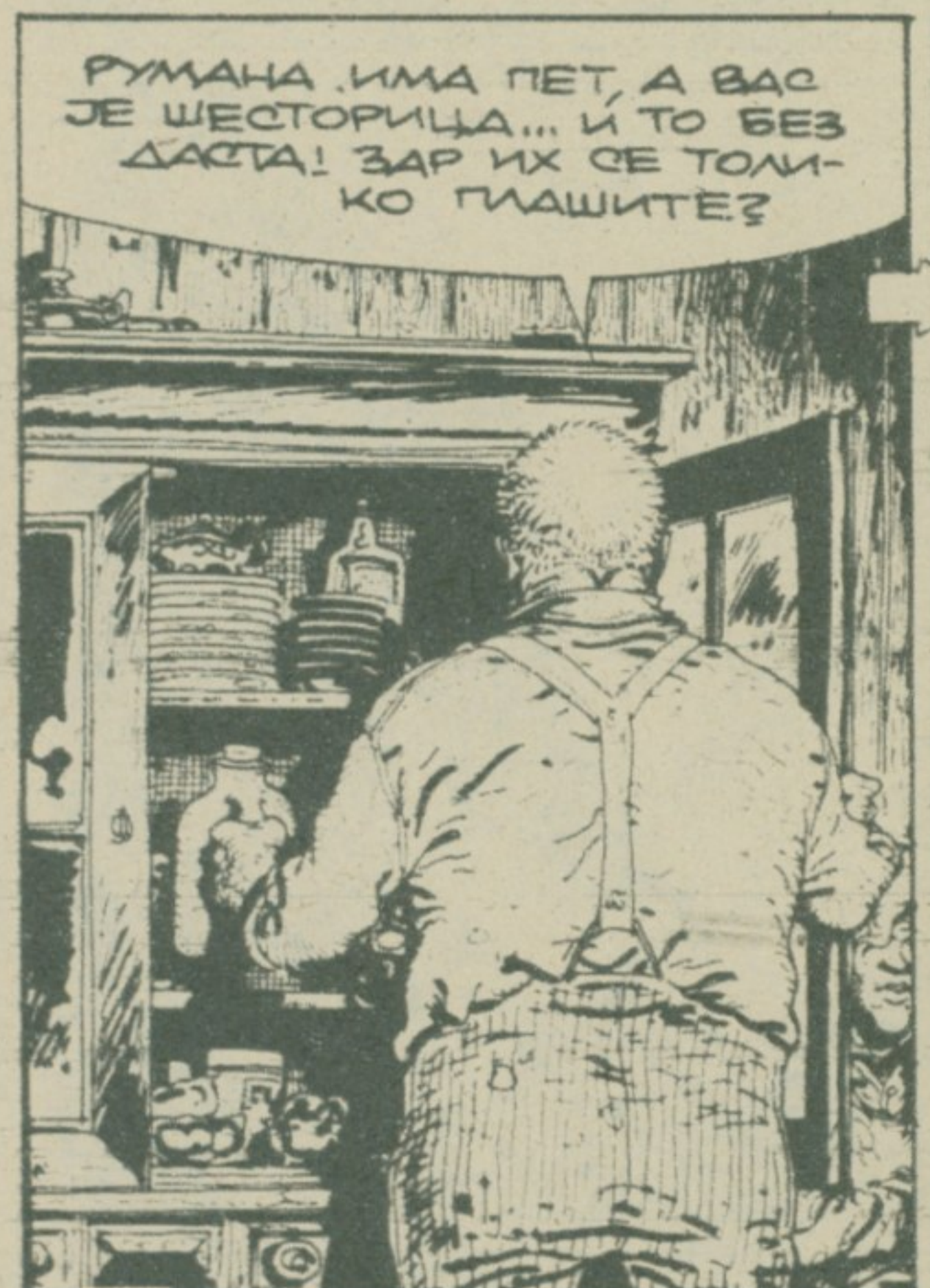

ЗВАО СЕ
СИМВЕСТЕР И БИО
ЈЕ ЗАО КАО ПАЦОВ!
КАД СУ ЈЕДНОМ
НАПАЛИ ЗЕМБО-
РАДНИЧКУ ЗАДРУГУ
У МОМ РЕОНУ,
СРУЧИО САМ МУ
ЦЕО ШАРЖЕР
У ГЛАВУ!

И
ЗАВРШИО
ЈЕДНОМ ЗА-
УВЕК С
ЊИМ!

ТО МИ ЈЕ БИЛА
ДУШЕВНА ХРАНА!
ЗБОГ ВАШЕ ДОБРО-
ТЕ, ГОСПОДИЦЕ,
НЕК' ВАМ СЕ СВЕ
ЖЕЉЕ ОСТВА-
РЕ!

РУМАНА ИМА ПЕТ, А ВАС
ЈЕ ШЕСТОРИЦА... И ТО БЕЗ
ДАСТА! ЗАР ИХ СЕ ТОЛИ-
КО ГЛАШИТЕ?

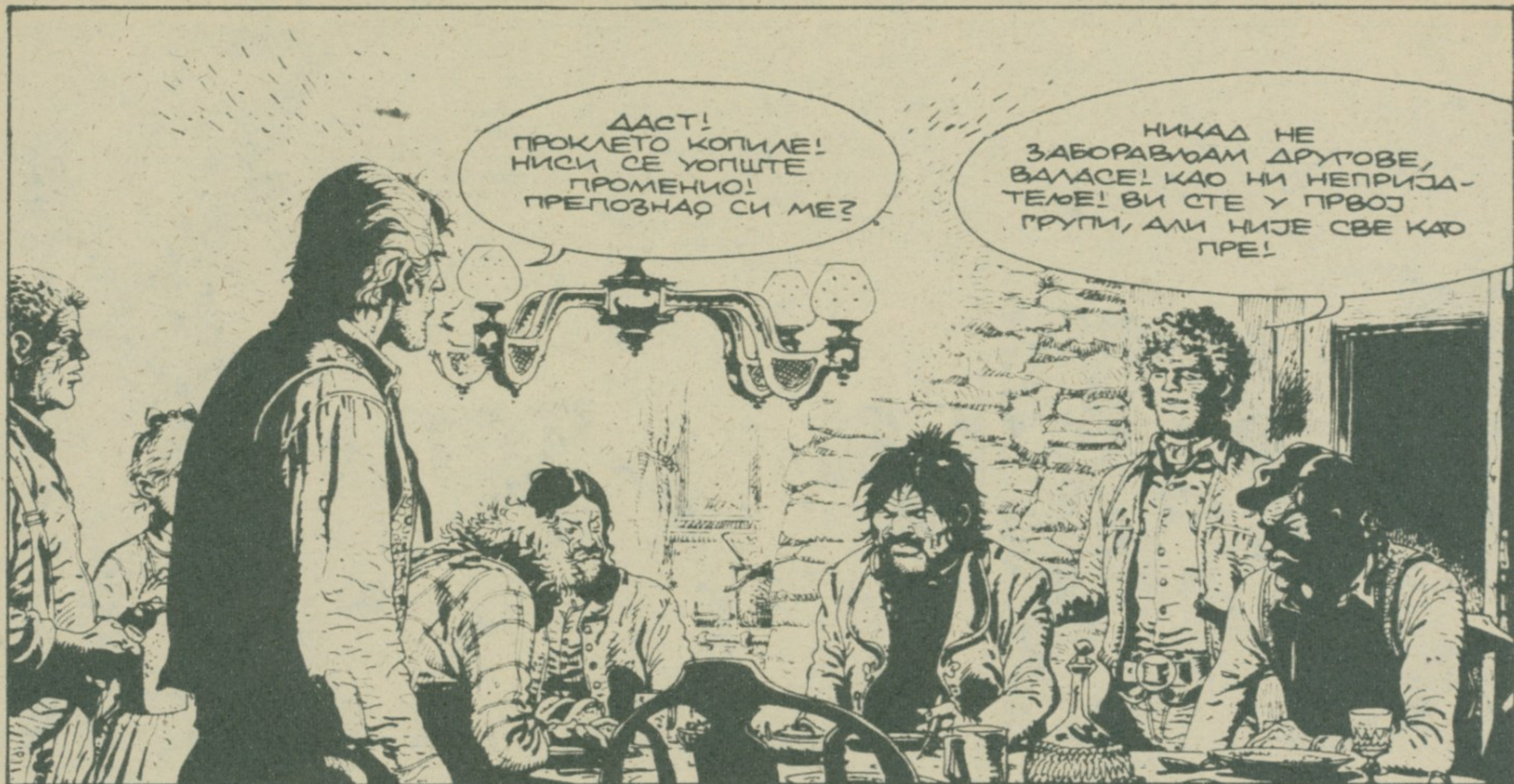
ИЗВИНИТЕ,
ГОСПОДИНЕ! РЕЧ
СТРАХ КОД МЕНЕ
УВЕК ИЗАЗИВА ОВАК-
ВЕ РЕАКЦИ-
ЈЕ!

РУМАНИ СУ САДА НА ЧЕ-
ЛУ МАЛЕ ВОЈСКЕ! СА РЕ-
ДОМ БЕМО БИТИ ЈЕДАН
ПРЕМА ДВАДЕСЕТ! ОН НАМ
ЈЕ НЕОПХОДАН...

ЈА БИХ ВАС ПОСАВЕТОВАО ДА
КОЈЕ УБУДУКЕ НЕ ОСТАВЈАТЕ САМЕ,
А НА ЊИМА ДВЕ ТРЕЋИНЕ
ВАШЕГ НАОРУЖАЊА, ГОСПОДО
БРЕЉИВЦИ!

ДАСТ!
ПРОКЛЕТО КОПИЛЕ!
НИСИ СЕ УОПШТЕ
ПРОМЕНИО!
ПРЕПОЗНАО СИ МЕ?

НИКАД НЕ
ЗАБОРАВЉАМ ДРУГОВЕ,
ВАЛАСЕ! КАО НИ НЕПРИЈА-
ТЕЉЕ! ВИ СТЕ У ПРВОЈ
ГРУПИ, АЛИ НИЈЕ СВЕ КАО
ПРЕ!

ЧУО САМ О ЧЕМУ
СЕ РАДИ И
ОДГОВОР ЈЕ - НЕ!

РЕД, ЖЕЛИМ ДА
ЗНАШ ДА СИ СЛО-
БОДАН ДА ОДЛУ-
ЧИШ... КАКО
ХОБЕШ!

ЗНАМ ТО, ГОСПОДИНЕ
ДАНКАНЕ, И ХВАЛА, АЛИ
РЕКАО САМ СВОЈЕ! ГУ-
БИТЕ СЕ ОДАВДЕ И
ТО ОДМАХ,
МОМЦИ!

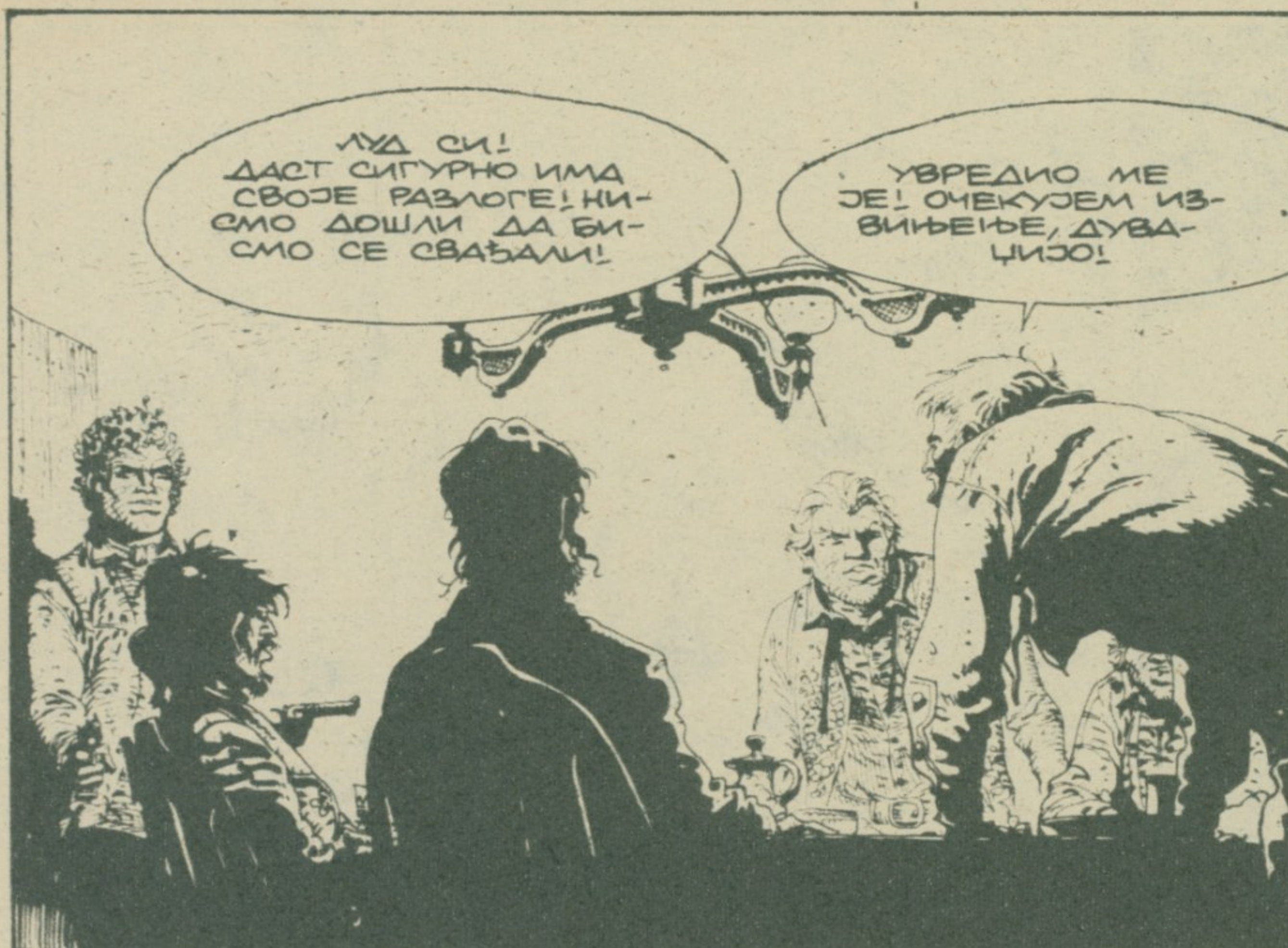

ЕЈ, МОМЦИ! ЈА ЈЕ-
ДИНИ ЈОШ НИСАМ
ИМАО СРЕГУ ДА СРЕТ-
НЕМ ОВОГ ТИПА С КО-
СОМ КАО ЦАРГАРЕ-
ПА...

ДАУ!

...АЛИ ВИДИМ ДА ЈЕ ТО
ЈЕДАН ДУВАЦИЈА! СВИ ПРИ-
ЧАЈУ О ТЕБИ КАО О ХЕРОЈУ,
АЛИ ЈА ВИДИМ ДА СИ ТИ
КРАЈ ДУВАЦИЈА, РЕДЕ!
МОЈЕ ИМЕ ЈЕ ДАУ
КРУТЕР!

ЛУД СИ!
ДАСТ СИГУРНО ИМА
СВОЈЕ РАЗЛОГЕ! НИ-
СМО ДОШЛИ ДА БИ-
СМО СЕ СВАЂАЛИ!

УВРЕДИО МЕ
ЈЕ! ОЧЕКУЈЕМ ИЗ-
ВИЊЕЊЕ, ДУВА-
ЦИЈО!

ЗБОГ ТАКВИХ
КАО ШТО СИ ТИ,
КРУТЕРУ, ЈА НЕ ЖЕ-
ЛИМ ВИШЕ ДА СЕ
ИГРАМ РАТА! АЛИ
ТИ ТО НЕ МОЖЕШ
ДА СХВАТИШ!

ПРЕДЛАЖЕМ ДА
СЕ ПЕСНИЧИМО!
АКО ТЕ НОКАУТИ-
РАМ ЗА МАЂЕ ОД
ДЕСЕТ МИНУТА, ОТИ-
ЋИ РЕШ
БЕЗ РЕЧИ!
ВАЖИ?

КАКО
ДА НЕ!

ЈУП! ОВО
ЈЕ ПОСЛА-
СТИЦА!

ДАЈЕМ
У ЗЛАТУ
ЗА
ДАЧА!

ВАЖИ, АЛИ
ДУТИО АКО ДАСТ
ПОБЕДИ!

ПОШТО
САМ ЈА
НАЈПОШТЕ-
НИЈИ У ЦЕ-
ЛОЈ ГРУПИ,
ЈА ЋУ
СУДИТИ!

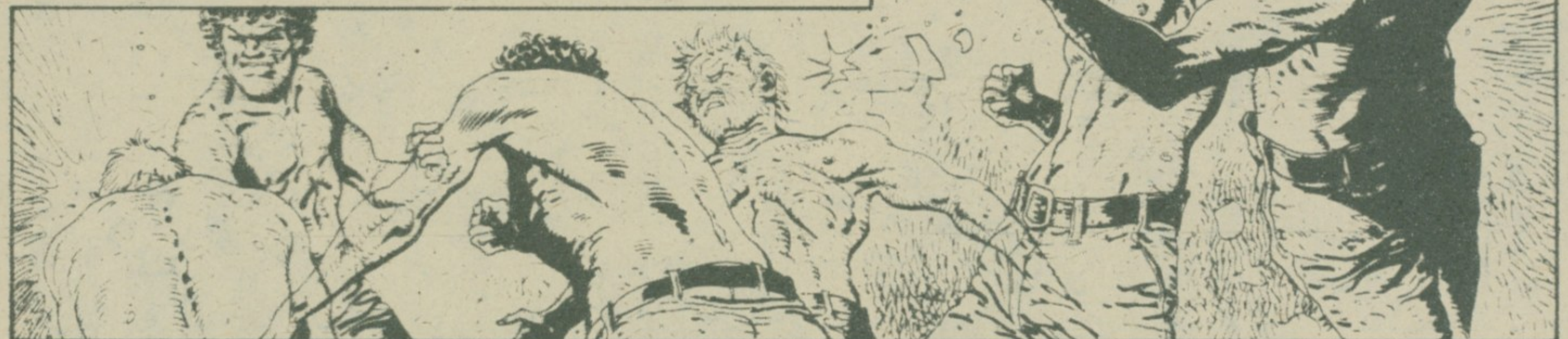
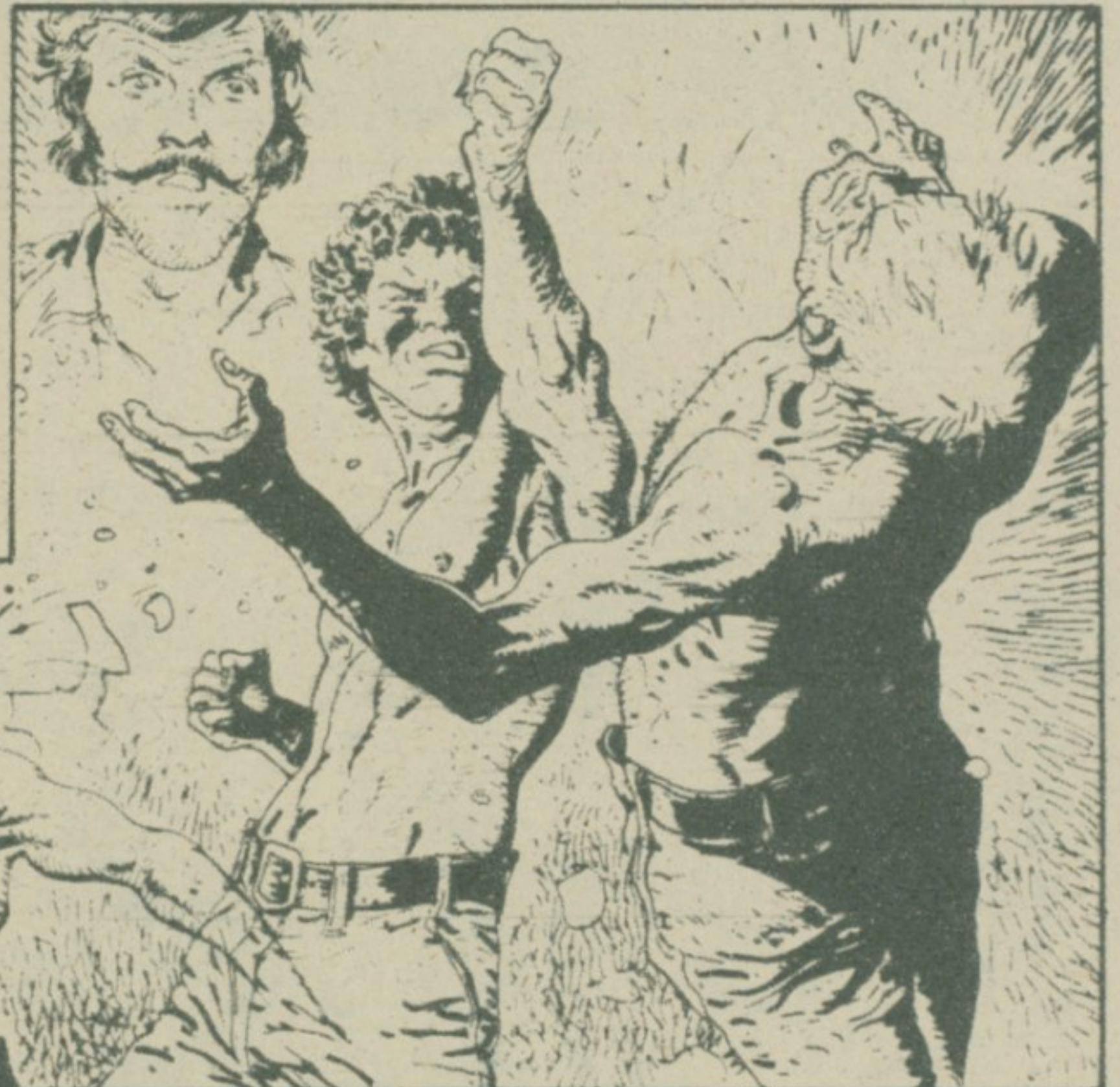

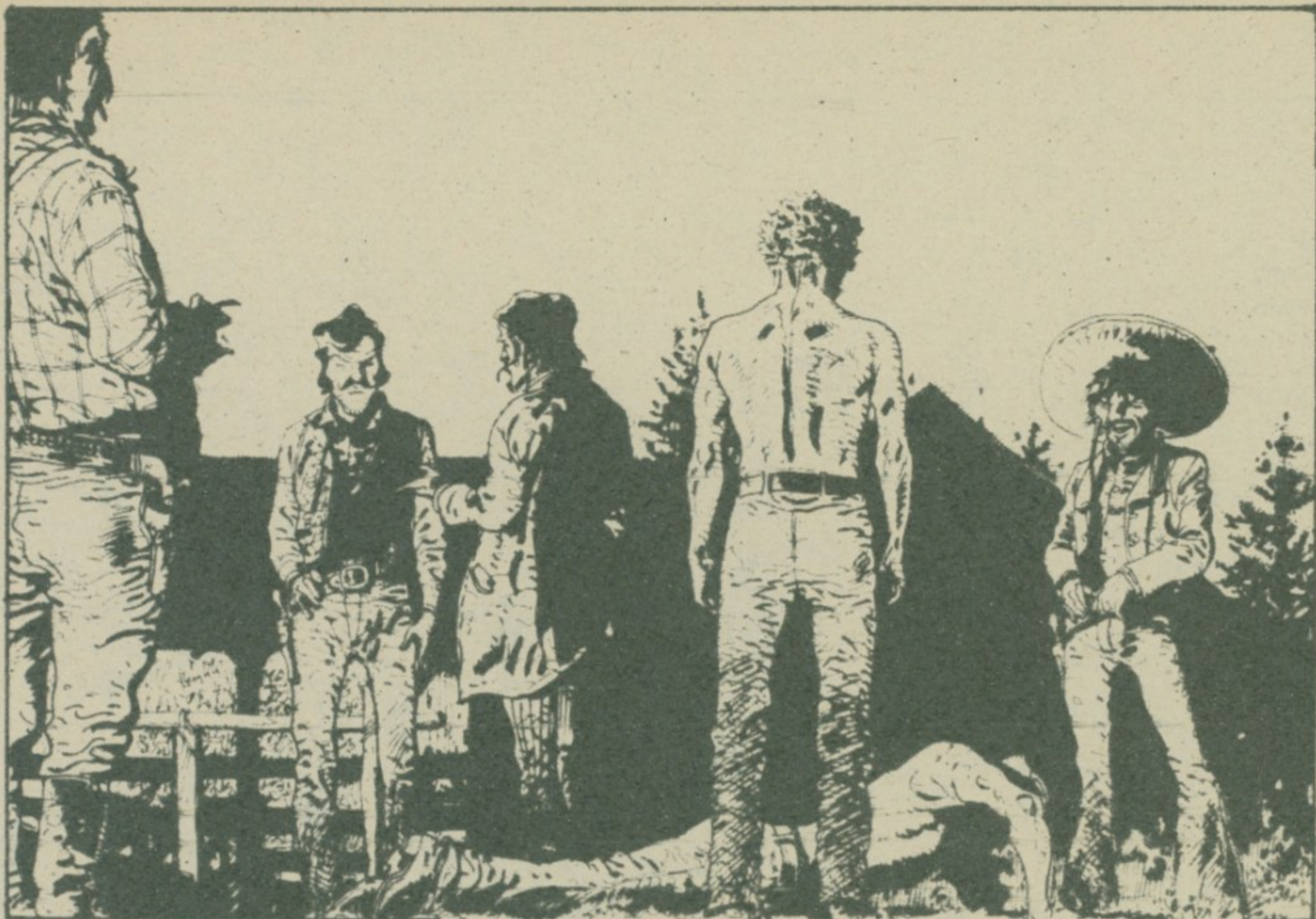
ЗАШТО ЈЕ
РЕД ПРЕДЛО-
ЖИО ОВО?
ТО ЋЕ БИ-
ТИ ПРАВА
КЛАНИЦА!

ТИП КАО
ШТО ЈЕ
КРУТЕР
РАЗУМЕ
САМО ТА-
КАВ ЈЕЗИК!
ПРОВОЦИ-
РАО БИ РЕДА
ДО БЕСВЕС-
ТИ!

СТАВИ ЧЕП
У ГРАЛО, ДУВАЦИ-
ЈО, ДА НЕ БИ
ПРОГУТАО
ЗУБЕ!

ТАКО СМО ВАЛАС,
ОСТАЛА ПЕТОРИЦА
ЗАЛУЖЕНИХ И ЈА
КРЕНУЛИ ДАЉЕ...

ЖАО МИ ЈЕ ЗБОГ
ЛАНКАНА И МАЛЕ
ПАТ! АЛИ, МИСЛИМ
НА КОМАНЧУ КОЈА
МЕ ЈЕ ДЕСЕТ ПУТА
РАЗОЧАРАЛА, АЛИ ЗА
КОЈУ БИХ ПРЕВРНУО
ЗЕМЉУ!

А ТЕК ОВИ ТИПОВИ КОЈИ СУ ЗА КРАТКО ВРЕМЕ ПОСТАЛИ „МОЈА
ЕКИПА“! ВАЛАС И МОЖЕ ДА ПРОБЕ... ПРАВ КАО СТРЕЛА, АЛИ
ВЕЉА У ГОДИНАМА...

ЛОВЕР ЛАШ

ОСВАЈАЧ ЖЕНСКИХ
ОРЦА! ЈЕДАН РУМАН
ЈЕ НЕКАДА ПОМРСИО
РАТУНЕ КОД НЕКЕ ДА-
МЕ И ЗБОГ ТОГА ЈЕ
КРЕНУО! ЗЛОПАМТИО!

ДАИ КРУТЕР
СИНОВ САМ ГА
УПОЗНАО! ЈАК И ГАУП!
И ВЕРОВАТНО ЛОЖА-
ЛАН! ПОВОЈНА
ОЦЕНА! ВИЛЕБЕМО!

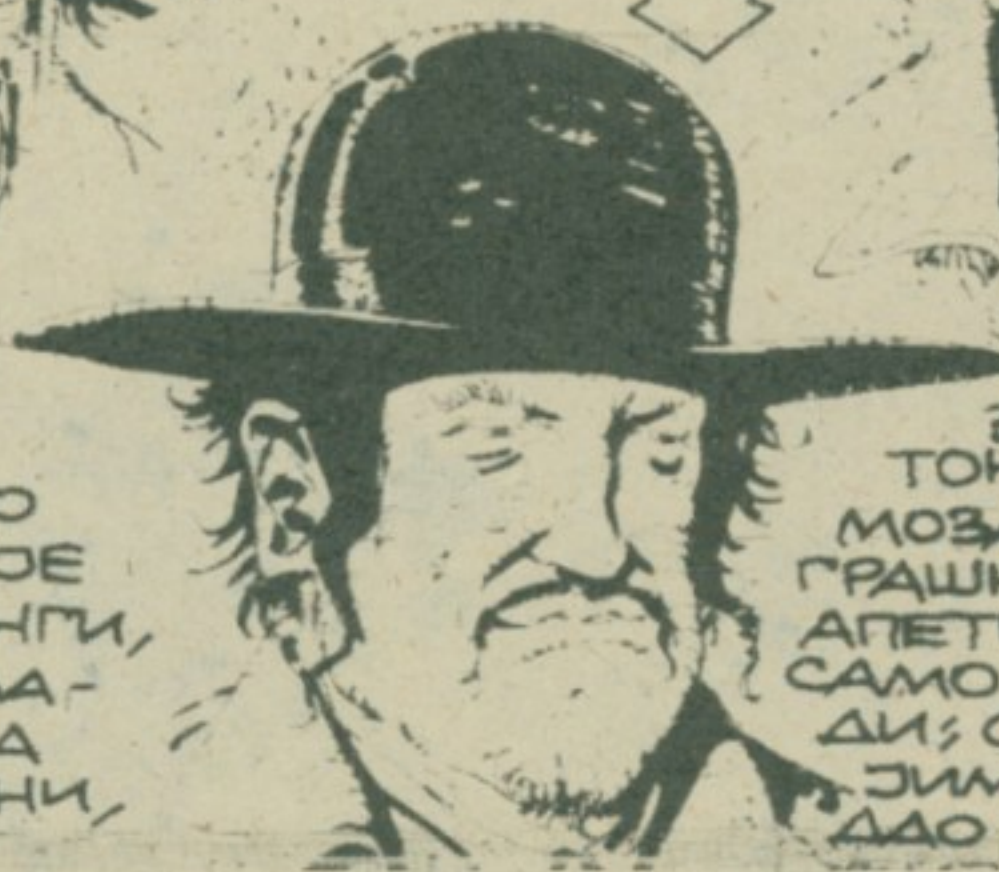
КОММО

ДОК ЈЕ ИМАО
ЗВЕЗДУ, УБИО ЈЕ
ПРЕВИШЕ БИТАНГИ,
И ТО С ЛЕЂА! ЗА-
КОН ЈЕ БИО НА
ЊЕГОВОЈ СТРАНИ,
АЛИ, ИПАК...

РАБИН

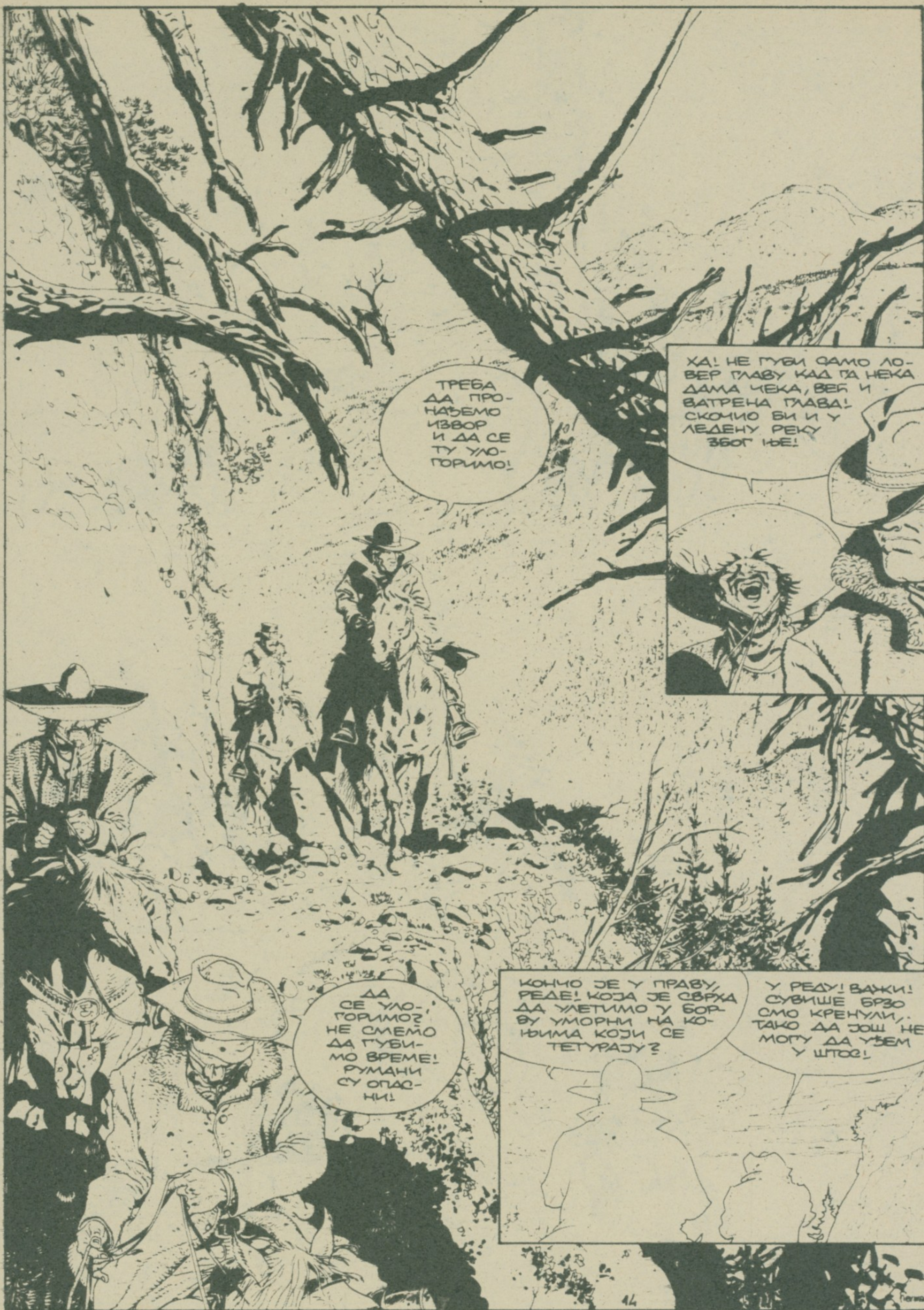
НИЈЕ ТО НИКАД
БИО, РАЗУМЕ СЕ!
ИЗГЛЕДА КАО КА-
РИКАТУРА! МОЖДА
ЈЕ И ГОРИ ОД
ЗЛЕ СУДБИНЕ!

ВАБАШ

ЗВАНИ ФАРМЕР
ТОНА МИШИЋА, А
МОЗАК КАО ЗРНО
ГРАШКА... И ЛАВОВСКИ
АПЕТИТ! ПРИЗНАЈЕ
САМО ДВЕ ВРСТЕ ЛУ-
ДИ; СВОЈЕ ОРТАКЕ, КО-
ЈИМА БИ И ДУШУ
ДАО И ОСТАЛЕ КОЈЕ

ТРЕПНЕ!

ТРЕБА
ДА ПРО-
НАЉЕМО
ИЗВОР
И ДА СЕ
ТУ УЛО-
ГОРИМО!

ХА! НЕ ГУБИ САМО ЛО-
ВЕР ГЛАВУ КАД ГА НЕКА
ДАМА ЧЕКА, ВЕГ И
ВАТРЕНА ГЛАВА!
СКОЧИО БИ И У
ЛЕДЕНУ РЕКУ
ЗБОГ ЊЕ!

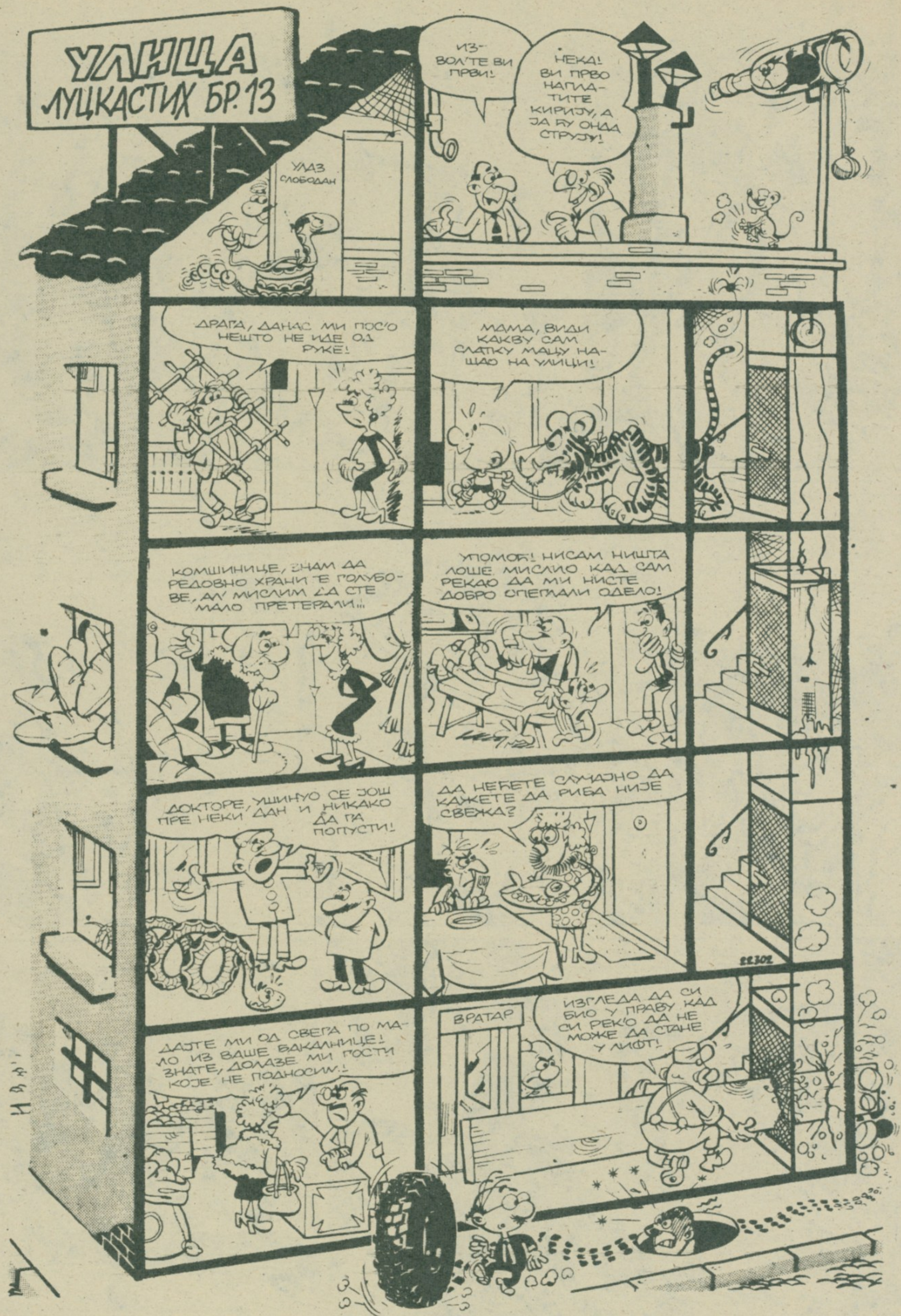
ДА
СЕ УЛО-
ГОРИМО?
НЕ СМЕМО
ДА ГУБИ-
МО ВРЕМЕ!
РУМАНИ
СУ ОПАС-
НИ!

КОНЧО ЈЕ У ПРАВУ
РЕДЕ! КОЈА ЈЕ СВРХА
ДА УЛЕТИМО У БОР-
БУ УМОРНИ НА КО-
ЊИМА КОЈИ СЕ
ТЕТУРАЈУ?

У РЕДУ! ВАЖИ!
СУВИШЕ БРЗО
СМО КРЕНУЛИ,
ТАКО ДА ЈОШ НЕ
МОГУ ДА УЉЕМ
У ШТОС!

НАСТАВАК У КЛУБЕМ БРОУ

ЛУДА КУБА НА УГЛУ

БЕЧ – да људи не забораве да ходају

Фасада „лицидерске куће“ оставља утисак дивљег хаоса: прозори свих величина и облика.

Бивши морнар и чувени сликар саградио је „биокућу“ чије су станаре чекала многа изненађења. Али, нико се није бунео

Пројектант се зове Фриденрајх Хундертвасер Регентаг Дунклбунт – и име, кунемо се, није измислио „Забавник“. Измислио га је сам његов власник Хундертвасер итд. У ствари, све почиње од његовог деде Словака који је крајем прошлог века дошао у Беч да потражи посао. Он се презивао Стовашек. Аустријанцима је то било тешко да изговарају, па су га прекрстили у Стовасер. Онда је унук оно словенско „сто“ на почетку превео у немачко „хундерт“, а име Фридрих у старогерманско Фриденрајх (буквално Царство мира, или како бисмо ми рекли Мирослав) и томе још додао „Дунклбунт“ и „Регентаг“ – називе бродова на којима је пловио! Тако је склопљено ово помпезно презиме, тешко за изговор и још теже за памћење, али као створено за уметника.

А Хундертвасер је сликар, и то славан, али овог пута нећемо о његовим сликама.

Жбуње вири кроз прозоре

Фриденрајх Хундертвасер Регентаг Дунклбунт саградио је деветоспратницу усред старог, барокног, монументалног Беча, на углу Левенгасе и Кегелгасе, са 50 станова од 30 до 150 квадратних метара. 13 великих тераса препуних цвећа на сваком спрату, а на крову подигао праву башту са травњаком, дрвећем, водоскоцима. У згради је здравствена станица, продавница и гаража за 37 аутомобила. Споља је зграда офарбана свим могућим бојама, сваки стан друкчије, прозори су различитог облика и величине, из неких вири густо жбуње и право дрвеће! Једини уступак традицији – на једној од тераса налази се класични бечки кафе.

Нећемо улазити у то какве је све отпоре морала да изазове „биокућа“ (назив јој је дао сам Фриденрајх Хундертвасер) и код званичних власти и обичних становника Беча док је грађена и у првим месецима свога постојања, али данас се Бечлије према овој згради односе као према другим знаменитостима – Опери, Бургтеатру или Шенбруну. Ниједан туристички водич неће ни случајно заборавити да као обавезно место које треба

видети наведе „Лицидерску кућу“, како су Бечлије с поносом и љубављу назвале Хундертвасерово дело.

Једна плава, друга жута чарапа

Зграда је, у ствари, власништво бечке општине која и води бригу о изнајмљивању станова. Аутор пројекта, наиме, успео је да убеди градске оце да уложи капитал у изградњу а и сам је дао знатан део... При том, Хундертвасер Дунклбунт за свој лични рад није узео ни шилинга.

Уосталом, Фриденрајх Хундертвасер је довољно богат човек. Његове фантастичне слике с обавезним мотивом у облику спирале могу се видети у многим галеријама, становима, канцеларијама. Његови цртежи су на најпознатијим плакатима који позивају на очување животне средине (има их и у нашим књижарама), на маркама Уједињених нација, на „Розентал“ порцулану, свиленим марамама, на разгледницама, медаљама...

Он сам не воли да говори о новцу.

– Мени лично не треба много. Не приређујем пријеме, не возим „ролс-ројс“. – Бивши морнар не скида виндјакну, изношене кариране панталоне и увек на ногама има две чарапе различите боје. На шта троши новац? – Улажем у оно у шта ниједна држава неће – изјавио је. – У лабораторије за истраживање човекове околине, на пример, кампање против атомског оружја, итд.

Шта су то степенице?

Осим тога, где год стигне, Хундертвасер седи дрвеће: пола милиона стабала на Новом Зеланду, триста комада у Венецији, 500 у самом Бечу. Екологија је његова главна преокупација. Почео је тиме да се бави међу првима, каже. Мучи га то што људи претварају земљу у место немогуће за живот. Узнемирен је још од 1960. кад се, као већ прослављен сликар, јавно залагао за травњаке на крововима кућа, за то да се бетонски зидови фарбају живим бојама, за дрвеће на терасама стамбених зграда, све са девизом да „зидови наших кућа не постану зидови наших тамница“.

Хундертвасер се нада да је живот људи у „биокући“ лепши. Њене становнице, међутим чекале су у почетку праве авантуре. Ходници који воде са спрата на спрат уопште немају – степенице. У ствари, више личе на свеже угажену земљану стазу: под није раван већ благо заталасан. Разлог: по мишљењу Хундертвасера људи су и изгубили осећање за нормално ходање зато што већ неколико генерација иду само по равном.

Плочнице у купатилу и кухињи нису у правилним низовима већ су у чудним узорцима разбацане по зидовима. Геометрија правих линија – тврди Хундертвасер – изазива депресију. „Маестро“ је својеручно ликвидирао све праве углове који су му непажњом промакли. У овој кући само лифт иде по правој линији!

... На кровну терасу доведено је 500 тона плодне земље. Никла је трава, уређене леје са цвећем, порасло украсно жбуње, израсло дрвеће. Хундертвасер чита у недељу није спавао размишљајући које дрвеће да се посади на крову: липе или платани.

И одлучио је – ипак платани. **В.М.**

Први познати градитељ

На жалост, имена градитеља наших најстаријих цркава, манастира и градова нису записана и запамћена. Ипак, зна се да су за градњу задужбина наших великаша тражени најбољи отручњаци у Грчкој, Италији и на нашем приморју. Није се жалио новац да се доведу славни архитекти-неимари са протомајсторима на челу.

У конкуренцији са славним страним градитељима 14. века појавио се и Раде Божовић, наш градитељ познат у народној песми као Раде Неимар. Његов потпис уписан је у портал цркве манастира Љубостиња и то је први запис о неком нашем грађевинару.

Први јавни концерт

Све до краја 18. века концерти су се искључиво одржавали по племићким дворцима, кућама богатих грађана и приликом великих градских свечаности.

Први јавни концерт са улазницама одржан је крајем 18. века у Бечу, а већ 1803. јавни концерт одржан је и у Новом Саду. На концерту су наступили новосадски и петроварадински музичари аматери а приход од улазница био намењен у добротворне сврхе. Зачетником савременог музичког живота у овом војвођанском граду сматра се професор музичке школе и композитор Александар Морфидис, човек загонетног порекла о коме су кружиле приче да је ванбрачни син руског цара Александра Првог и једне бечке глумице.

Прво професионално позориште

Током читавог 18. века у Новом Саду су се изводиле разноврзне аматерске позоришне представе и гостовала најпознатија путујућа позоришта, од трупе Јоакима Вујића до „Летећег дилетантског позоришта“ Максима Брежовског из Загреба.

Новосађани су очигледно заволели позориште па је међу интелектуалцима, које је предводио књижевник Јован Ђорђевић уз подршку Српске читаонице, покренута иницијатива да се у овом граду оснује професионално позориште. Сакупљене су паре и 1861. уз велику помпу и славље отворено је Српско народно позориште – први професионални југословенски театар који ће све до првог светског рата играти велику улогу у културно-уметничком и националном иступању Срба у Војводини, под влашћу Аустро-Угарске.

М. Зупанц

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

ВИДЕО

БАРОМЕТАР

У многим видео-клубовима појавио се велики број изузетно занимљивих, и што је најважније актуелних филмова. Ево неких од њих.

1. Moonstruck – Месечина (1987)

Канађанин Норман Џуисон већ четврт века присутан је као редитељ и за то време су његови филмови имали доста успеха – сетимо се само наслова као што су: „Синсинати Кид“, „У врелини ноћи“, „Афера Томас Краун“, „Виолиниста на крову“, „Ф.И.С.Т.“, „Ролербол“, „Месечина“ је веома вешто вођена и мајсторски режирана прича о једној италијанској породици, тачније о догађајима који су уследили у њој након ћеркине одлуке да се,

пошто је постала удовица, поново уда. Филм је ове године освојио три „Оскара“: за најбољу главну женску улогу, за најбољу епизодну женску улогу и за најбољи оригинални сценарио. Главне улоге тумаче Шер, Николас Кејџ и Олимпија Дукакис.

2. House of Games – Кућа игара (1987)

За овај филм Дејвида Мемета (иначе познатог и по томе што је написао сценарио за „Несаломљиве“ Брајана Де Палме), од тренутка када се појавио, амерички филмски критичари имају само речи хвале. Наиме, основни квалитет филма је у причи која је врло необична: једна успешна жена-психосаналитичар, због жеље да помог-

не свом пацијенту, повезује се са групом врхунских превараната и убрзо открива да је тај свет страшно привлачи. У главним улогама се појављују Линдси Кроус, Џо Мантања и Мајк Нусбаум.

3. Someone to Watch over Me – Неко да ме чува (1987)

После неколико филмова са мање или више фантастичним садржајем („Осми путник“, „Блејд ранер“, „Легенда“) Ридли Скот је, да тако кажемо, „променио“ жанр и снимио неку врсту љубавног криминала. Реч је о полицајцу који добија задатак да чува једну девојку, сведока убиства, и међу њима се полако развија љубав. Наравно, то доводи до многих компликација. Главне улоге тумаче Том Беринџер и Мими Родерс.

4. Rambo III – Рамбо III (1988)

Силвестар Сталоне, кога овде из сасвим разумљивих разлога помињемо пре редитеља Питера Мекдоналда, тренутно је једна од најзанимљивијих личности из света филма, ако ни због чега другог, а оно због чињенице да су два слободно можемо рећи,

његова серијала: „Роки“ и „Рамбо“ сасвим сигурно међу комерцијално најуспешнијим у историји седме уметности. Најновији, трећи наставак приче о вијетнамском ветерану Џону Рамбоу придржава се већ провереног обрасца – минимум приче, максимум акције, а све је то овај пут смештено у камените планинске пределе Авганистана. У главним улогама се појављују Силвестер Сталоне и Ричард Крена.

5. The Outsiders – Аутсајдери (1983)

На самом крају нешто више речи и о једном старијем филму из редитељског опуса Френсиса Форда Кополе, који својевремено није постигао неки већи комерцијални успех, али је био нека врста одскочне даске за готово све глумце који су се у њему појавили. Сама прича је врло једноставна: сукоб између „грисера“, сиромашних младића из предграђа и „сошија“, богаташа који возе „мустанге“. Главне улоге тумаче: Мат Дилан, Патрик Свејзи, Роб Леве, Ралф Мачио, Том Круз, Емилио Естевез, Дајан Лејн, Том Вејтс...

В. Радосављевић

ПЕТЕВИ

Из другог угла:
ГИНИСОВА КЊИГА
РЕКОРДА

МАГАЦИН

Када су стари Грци пре 2764 године приредили прве олимпијске игре, знали су, по свему судећи, да је агонистика (надметање, такмичење) једна од основних покретачких снага људског друштва. Управо је агон, подстицај да се стигне даље, дубље и више, лепше и брже, био пресудан за развој човековог претка.

У савременом свету, у коме владају разноврсна техничка достигнућа, у свету пуном помагала и алатки, начело агона није баш лако запознати мада је и даље присутно у свим областима живота. Да није њега, ко зна да ли би Карл Фридрих Бенц (1844-1929) из немачког града Карлсруе направио први аутомобил. Пробна возња изведена је крајем 1885. код Манхајма. Бенцов троточкаш, тежак 250 kg, успео је тада да достигне брзину од, тада невероватних, 16 km/h. Тај први аутомобил с мотором на унутрашње сагоревање развијао је снагу од само 0,85 KS. Четири деценије касније, 1928, направљен је у Филаделфији, у америчкој савезној држави Пенсилванији, највећи до сада познати аутомобил „Триплекс вајт“. Био је тежак четири тоне, опремљен са три авионска мотора типа „Либерти V 12“ запремине 81.188 cm³ који су могли да развију снагу од 1500 KS при 2000 обртаја у минути.

12 секунди радости

Сва срећа да у конструкцији аутомобила није пресудно да се направи највећи и најтежи, јер тешко да би се неколатио прављења најбржег. У том случају остали бисмо без Ламборгинијевог модела који са 5.167 cm³ и 12 цилиндра развија снагу од 455 KS и достиже брзину од 305,8 km/h. Овај аутомобил носи ознаку „Ламборгини каунтеч QV 5000 S“.

Захваљујући људској радозналости, потреби да превазиђе и друге и себе, дошло је, могло би се рећи, до драматичног развоја и у области авијације. Године 1903. у близини Кил Девил Хила код Кити Хока, у Северној Каролини, САД, Орвел Рајт је успео да полети у „флајеру I“ и одржи се на висини од 2,5 до 3,5 m читавих 12 секунди, на велику радост свог брата и сарадника Вилбура и још петорице присутних од којих је један

био дечак. Шест година касније, 25. јула 1909, Блерио је успео да прелети Ламанш у свом моноплану „блерио XI“.

Док је „флајер I“ једва успео да подигне себе и Орвила Рајта и оних 12 секунди прелети брзином од 48 km/h, „Сјупер гупи“ компаније „Аеро Спејслан“ једини је авион који је у стању да носи делове за друге авионе. Дугачак је 43,05 m и са распоном крила од 47,62 m представља авион са највећом запремином: његов корисни пртљажни простор има 1415 m³. Кружни део тог простора има пречник од 762 cm. Четворомоторни турбоелисни летећи магацин има при полетању 79,38 тона.

Супербрзи јури „Јапанца“

У Гинисовој књизи рекорда место је добила и Стивенсонова локомотива која је могла да повуче 48 тона, брзином од 24 km/h. Захваљујући

њој, 1825. је уведена и прва редовна железничка линија. Међутим, да би се стигло до најбрже парне локомотиве, британског „маларда“, требало је да прође 113 година. „Малард“ је у огледној возњи успео да постигне брзину од 201 km/h. Разуме

се, и тај рекорд је давно оборен: јапански ML возови, који се крећу по магнетном јастуку двоструко су бржи: крећу се брзином од 400,7 km/h а први пут су успешно испитани фебруара прошле године. Свој понос имају и Французи: њихов супербрзи воз TGV-PSE јури брзином од 380 km/h и растојање од 425 километара између Лиона и Париза прелази за тачно 2 сата.

Све у свему, не види се крај разноврсним утркивањима на „лепој плавој лопти“, како је нашу планету назвао Нил Амстронг гледајући је са Месеца. Гинисова књига сведочи и о томе.

А. С.

„Сјупер гупи“ је једини авион који је у стању да понесе многе делове других ваздушних аутобуса па није ни чудо што његова унутрашњост изгледа као овећа радионица...

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем _____ комада Гинисове књиге рекорда по цени од 30.000 динара. Књиге ћу платити поужећем.

Презиме, име оца, име

Улица и број

Поштански број и место

Адреса: „ГИНИС“ УУ, Спортски центар „25. мај“, Тадеуша Кошћушка 63, 11000 Београд. Телефон: 011/182-958 или 011/622-866, локал 43.

Трошкове поштарине сноси издавач.

ХИ-МЕН И ГОСПОДАРИ СВЕМИРА

АДАМ СЕ БАВИ ПРОУЧАВАЊЕМ КЊИГА, ОРКО БИ ЖЕЛЕО ДА МУ ПОМОГНЕ, АЛИ...

КРИСИ ХАЈНД

Као и сваки тинејџер шездесетих година, маштата је да постане Брајан Џонс – оснивач и рано преминути члан Ролингстонса. Са деветнаест година је, иако то може изгледати прекасно, маштата да и она носи беле панталоне и белу кошуљу и свира усну хармонику и гитару у правој рок групи.

Ипак, њени апсолутни фаворити свих времена су „Битлси“. Нешто у њиховој музици ни данас не уме да објасни шта, погађало је право у душу. Али, када да-

Једна од најзначајнијих жена
аутора и извођача рок музике –
Криси Хајнд (Chrissie Hynde),
вокална солисткиња, гитаристкиња
и идејни вођа групе „Притендерс“
прошла је доста необичним путем
од анонимности до славе

Својевремено је маштала и о томе да

При одласку у Енглеску, Криси је са собом понела око 500 долара и три албума Игија Попа. Плоче је убрзо позајмила неком момку који је отпутовао из Енглеске пре него што их је вратио. Грдно разочарана због тога, пожалила се првом човеку ког је упознала на некој забави. Овај ју је потпуно шокирао тиме што је изјавио да познаје Игија Попа, за

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Витни
Хјустон је
изузетна
певачица
дивног
гласа, али
теме њених
песама су
сувише
старомодне
за мој укус и
ни најмање
ме не
привлаче.”

Ени Ленокс, „Юритмикс“

ДОБРА
СУДБИНА

Првим соло албумом "Faith" Џорџ Мајкл је успео поново да заузме прво место америчке топ листе албума и задржи га осам недеља. То је највећи успех који је неки солиста постигао од 1983. године када је Мајкл Џексон са плочом "Thriller" чак 37 недеља био први. у Енглеској се Џорџ Мајкл на првом месту задржао само једну недељу, а сви синглови, скинути са овог албума, постигли су већи успех у Америци него у његовој родној Енглеској.

ког је у то време мало људи у Енглеској уопште знало. Испоставило се да је младић новинар „Њу Мјузикал Експреса“ који је писао текст о Попу. То му је донело велики поен у њеним очима па га је, пошто је био без стана, примила да живи код ње, а он јој је заузврат омогућио да добије посао као хонорарни сарадник овог листа.

Током свог другог боравка у Лондону, од 1976. па надаље, Криси је сарађивала с многим људима који ће недуго затим постати познати. Кратко време свирала је у групи с момком по имену Мик Џоунс. Он је био велики обожавалац групе „Мот Д Хупл“. Неке од песама које су он и Криси уобличили појавиће се касније на првом албуму легендарне панк групе „Клеш“ („Clash“). Врло заинтересован за сарадњу с њом био је и Малколм Мекларен, човек који је „измислио“ „Секс Пистолс“ („Sex Pistols“) никад прежаљену поставу која је обележила панк покрет. Криси је радила у његовом бутику 1974. године и Малколм ју је када се вратила у Кливленд звао да би певала у групи „Лав Бојз“ која је била један од првих Малколмових покушаја за успех у свету музике. Одбила је његову понуду које је укључивала и плаћену авионску карту до Лондона. Када се вратила у Енглеску, на његов наговор прикључила се групи „Мастерс Ов Д Бексајд“ („Masters Of The Backside“) у којој је свирала гитару. У тој групи се није дуго задржала. Чињеница да је била Американка и нешто старија од осталих доводила је до превише музичких неразумевања са остатком групе.

Један од врло битних људи за „Притендерсе“ је Леми Килмистер, басиста „Моторхеда“ („Motorhead“) који је упутно Криси на људе захваљујући којима је створила прву поставу групе.

И ту већ почиње она прича која још траје и коју ћемо вам испричати неком другом приликом – о Криси Хајнд и „Притендерсе“.

В.С.

И ХАРИСОН СЕ УПИСАО

Ово нисте знали

Захваљујући новом синглу „Ово је љубав“ („This is love“), са албума „Клауд Најн“ („Cloud 9“) који је недавно ушао међу 75 најтраженијих на британској листи, Џорџ Харисон је постао трећи бивши члан „Битлса“ са двоцифреним збиром хитова у каријери. Пол Макартни води на овој интерној листи са 35, а други је покојни Џон Ленон са 17. Харисону је ово десети самостални

хит, а бивши бубњар „Битлса“ Ринго Стар је забележио само пет самосталних успеха. Нема ниједне групе чији се чланови могу похвалити оваквим или бар приближним резултатима.

Узгред, ово је трећи хит сингл са последњег Харисоновог албума, његовог најуспешнијег до сада и, са око 250 000 примерака, најпродаванији после троструког „All Things Must Pass“.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

ВАНЗЕМАЉАЦ

Једне ноћи,
по поноћи,
пијан селом хтједох проћи.

Ал' сусрео сам, сусрео сам,
сусрео сам Ванземаљца!

И чим сам га угледао, одмах ме је препознао,
а кад ме је препознао, тада ми је објаснио:
„Земљане јаране, Земљане јаране,
Земљане јаране, Земљане јаране!
Зем зем, з з зем зем, зем зем, з, з, зем зем,
зем зем, з, з, зем, зем, зем зем зем зем зем!!!
Земљане јаране, познаниче са Башчаршије,
немој да те страх од мене, патимо због исте жене!“

И чим сам га саслушао одмах сам га послушао,
нећу да се устручавам, идем мирно ја да спавам,
када он са планете друге пати са мном од исте туге,
када он са планете друге пати са мном због жене друге!
„Земљане јаране...“

Текст и извођач: Рамбо Амадеус

МАЛО ЈЕ, ОКРУГЛО ЈЕ,

У МУЗЕЈУ ЈЕ, А ДРАГУЉ НИЈЕ

ТУТАНКАМОН ЈЕ

Карактеристична
„пуцачка“
позиција.

ИГРАО

КЛИКЕРЕ

Да ли је време кликера на заласку? Судаћи по прашњавим коленима и излизаним панталонама код нас је ова игра и даље популарна. Долазе „неки нови клинци“, улазе у свет шарених куглица и, не питајући старије, убрзо и сами откривају правила игре кликерима. Имају деца кликер за кликере. Једино ново у овој прастарој игри је – увек нови кликерашки жаргон.

Наравно, играти се кликерима, само је један вид забаве у свету бицикла, компјутерских игрица, видеа. А и зна се у које време су кликери актуелни. Кад је лепо време, сув терен. Тако ствари стоје код нас, а у САД, на пример?

У овој земљи чак постоји и државно првенство. Сваке године у јуну, у месту Вајлдвуд у савезној држави Њу Џерси, окупе се девојчице и дечаци до 15 година (ово је врло важно, старијима је дозвољен приступ само као посматрачима) и у шестодневном турниру одмеравају снаге. Дечак победник треба да буде најбољи у 11 партија од укупно 21, а девојчица-ас мора да буде најбоља у шест партија од једанаест у колико учествује.

Значи, кликерашко доба је у процвату. Тако би се бар рекло. На жалост, баш из „шампионске“ земље Америке стижу алармантне вести. Пре свега, спонзори више нису заинтересовани за ово првенство тако да је учешће скупо (165 долара по такмичару) јер се ради о малишанима, а и такмичење све више поприма само локални значај. Ове године су се пријавили такмичари само из шест савезних држава.

Деца су бомбардована новим играма, зато се тешко одлучују за кликере. И не само то. У САД деца малтене више и не пешаче до школе, довозе их колима. А и кад се нађу напољу, свуда бетон,

Спомиње их Шекспир, а и Дикенс. Сликао их је Бројгел. И Индијанци су за њих знали. Наставницима је добро познат њихов звук, кад „проговоре“ из ђачких џепова. Стакленци, пуњенци, нафталинци, каменци, гвозденци...

Колекција Бетрама и Арнолда Коена из Бостона. Само је шест игара с кликерима вредно хиљаду долара.

травњаци (што прави, што вештачки). Нигде да се нађе поштено парче земље да се дечаци или девојчице баце на колена и одиграју један кликерашки турнир.

Како је све почело?

Не треба се упуштати у предвиђања типа „шта ће бити ако...“ него, док се још кликери нису преселили у музеј, видети кад су се они први пут закотрљали на Земљиној површини.

Једино се поуздано зна да су мали, округли каменчићи нађени у археолошким ископинама још из каменог доба. А да ли су то кликери у данашњем смислу, то је већ теже одредити. Кликери из

древног Рима и Грчке чувају се у Британском музеју у Лондону и Метрополитен музеју у Њујорку. Кликере спомиње највећи драмски писац Вилијем Шекспир (1564–1616) као игру „убацивања камених трешања у рупе“, а много пре њега о њима пише и чувени римски песник Овидије (43. п.н.е – 17. ове ере).

Кликере је на платнима овековечио и познати фламански сликар Бројгел (1525–1569) који је, као прави документариста, оставио траг о времену у коме је живео сликајући сцене из сељачког живота и са поља, не заборављајући ни дечје забаве.

Кад су први досељеници ступили на тло Новог света

Модерни кликери који имитирају чувене „лицеве“.

затекли су, наравно, Индијанце који су, да сад не спомињемо све о њима, између осталог, играли и кликере. Називали су ту игру „сударање каменчићима“.

Време праве кликерске ренесансе наступило је у Америци двадесетих и тридесетих година овог века, у доба кризе. Владало је сиромаштво, незапосленост и права игра је била – кликерима. Родитељи нису могли деци да купују свакојаке играчке као сада, а неколико центи је малтене свако могао да одвоји да задовољи дете. У том раздобљу чинило се као да кликера има свуда. Тако је на Интернационалној изложби одржаној 1933. године у Чикагу произвођач кликера из Западне Вирџиније запањено све посетиоце јер је саградио кликер-кућу. Читава фасада била је прекривена кликерима, све у свему, око пет милиона кликера било је убачено између два дебела стакла и „закачено“ на спољашње зидове зграде.

Шест година касније, на Светском вашару организованом у Њујорку, одржало се и прво кликерашко првенство. Главни организатор био је самозвани кликерашки краљ Бери Пинк који се тада хвалио да је његова фабрика произвела толико кликера да би сваком малишану у САД могао да поклони најмање педесет.

Бери Пинк је иначе тврдио да поседује најређи приме-

Некад 25 центи за туце, данас се ови кликери с Бети Буп продају за 75 долара по комаду.

Кликер Џоша Симпсона увећан с космичком фантазијом „заробљеном“ у куглици пречника 2,3 центиметра.

рак – кликер извађен из Тутанкамонове гробнице. Да ли је то била истина или добар рекламни штос, не зна се. Пинк је ту тајну однео са собом у гроб. Поред Тутанкамона Бери Пинк је често знао да нагласи да су најбољи кликери били Вашингтон, Џеферсон и Адамс (амерички председници).

Кликер против хркања

Да кликери више нису толико занимљиви произвођачима јасно говори податак да данас има само пет фабрика у САД које их производе. Већ педесетих година у Америци се појављују кликери из Јапана, а данас их увозе из Мексика и са Далеког истока.

Ако се девојчице и дечаци и засите игре кликерима, увек ће се за ове шарене куглице наћи примена. Користе их као украсне детаље за цветне аранжмане у саксијама, за акваријуме, утискују их у неосушен бетон и праве занимљиве мозаике по путелима. То није све. Кликере убацују у аутоматски заптивене флашице са спрејовима. Знате онај

карактеристичан звук кад промућкате флашицу – то се кликер оглашава „изнутра“. Кликере употребљавају и зидари. Баце га на под собе у кући и тако проверавају да ли је под раван, искошен.

Кликери су идеални да спречавају хркање (!?). Рецепт је врло једноставан. Један кликер се упије у крагну пицаме потенцијалног „хркача“. Чим се он окрене на леђа и почне своје непријатно „тестерисање“, кликер га зажуљи и он се, не пробудивши се, окрене на страну. А каже се да се у том положају не хрче.

Ако деца и престану да хају за кликере, одрасли сигурно неће. Оно за музеј, нисмо тек тако рекли.

„Велика деца“ што из носталгије, можда више због колекционарске страсти и жеље да поседују нешто вредно озбиљно приступају кликерима. Не размишљају о њима као о средствима за игру, напротив. Купују примерке који, углавном, никад нису ни осетили прашину на себи.

Стенли Блок из Трабула у Конектикату, оснивач Аме-

ричког друштва колекционара кликера тврди да у свету има најмање 20 хиљада озбиљних колекционара. Ово друштво има свој лист, годишње штампа каталог у боји, организује сусрете.

Ако се на државном првенству окупе такмичари само из 6 држава, на годишњи скуп колекционара који се одржава у Амани у Ајови дођу представници из најмање 30 држава. На последњем скупу кликер звани „златна лепотица“ продат је за 4100 долара, један други, од ретког камена, за 4200 долара. Доскора највише цене су биле око 300 долара. Па сад видите зашто смо спомињали музеј. Ретки примерци већ красе витрине ових институција. „Умотани“ у баршун, изложени су баш као прави драгуљи.

Највреднији примерци на тржишту су они са потписом Николаса Луца. Овај дизајнер из 19. века радио је у Америци, за неколико компанија. Ретки кликери које је он направио, вреднији су од своје тежине у злату. Уз „лицеве“

Један од учесника Америчког државног првенства – тринаестогодишњи Мики Острелич.

Једанвестогодишњи Прентис Хармон је врло озбиљно схватио такмичење, али није успео да освоји шампионат.

иду по вредности провидни кликери који имају у себи „заробљене“ различите фигуре – птицу, носорога, понекад и лик познатих личности као, на пример, Абрахама Линколна или краљице Викторије. Пошто у сам кликер, поред фигуре, увек „уђе“ и мало ваздуха, ти ликови имају нестваран, сребрнкаст сјај.

Ретки кликери су и они направљени тридесетих година од стакла с ликовима из стрипова, с Бети Буп или малом Ени. Када су направљени, били су скупи за децу. Туце се продавало за 25 центи. А данас један може да се прода и за 75 долара.

МАЛИ ВОДИЧ КРОЗ КЛИКЕРАШКИ ЖАРГОН

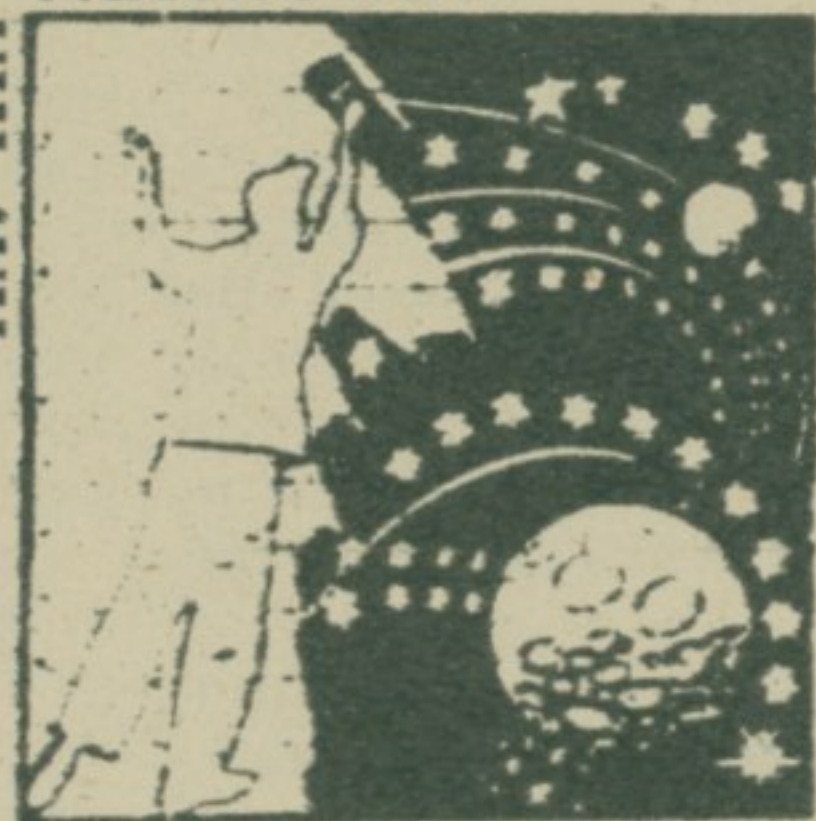
- стакленац – кликер направљен од стакла
- пуњенац – кликер од стакла, али непрозиран, у једној или у више боја
- американац – црн, с пругама
- месечар – црн, с тачкама
- нафталинац – загасите боје, гладак, као премазан уљем
- шећерко – помало рапав
- мермерац – као од мермера или, заиста, направљен од мермера. Иначе, на енглеском, кликере и зову „марблс“ – мермерци
- воденац – прозиран, с „капљицама“ изнутра
- пишкан си – излазиш из игре
- три-ко-три – играчи бацају своје кликере и онај чији је кликер најближи рупи, ако убаца кликер у отвор, има право да игра три пута и да покуша да избаци с терена што више противничких кликера
- бомбардовање – гађање кликера с висине
- засек – место с ког се „пуца“
- рофа – рупа у коју се убацују кликери
- срећко – кликер с којим се побеђује

Позивамо читаоце стручњаке за кликере да ако знају још неке изразе, јаве редакцији

Нису само стари кликери вредни. Џош Симпсон из Шелбурна у Масачусетсу свесно иде на мале, али ретке колекције. Заправо сваки његов кликер је уникат. Унутар стаклене лоптице Џош „убаци“ Земљу, сателите, астероиде, чак и неки свејс-шатл који кружи околу.

Стварно, треба имати кликер за кликере.

В. Софреновић

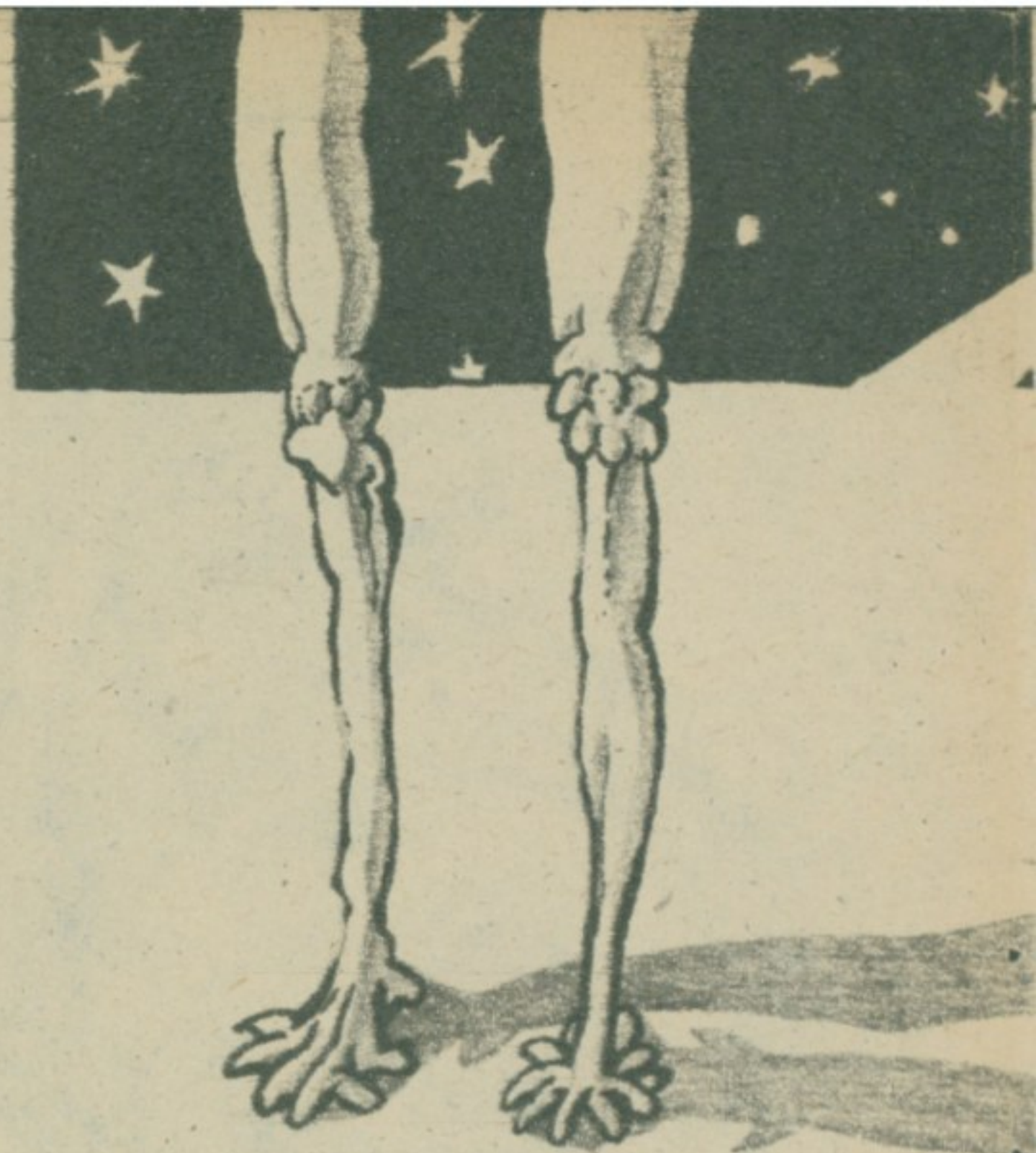
Уређује
др Зоран Живковић

пластике није могао да прикрије наказност његове фигуре. Чак и да јесте, довољно је било погледати то лице. „Као да су га извукли испод пресе“! помисли згађена Евелин.

– Поздрављам вас, поштовани домаћини! – рекао је Терниконац својим брудавим гласом, на универзалном галактичком језику. Веома је љубазно од вас што ћете ме примити у свој дом. Моје име је Кео Асуп.

И Цералд Ним је изговорио неколико бираних фраза, осећајући се веома глупо. На крају је позвао госта у кућу.

Дечак плавих коврџа појавио се на веранди. Радознало је гледао дошљака с далеких

пружио Томију повећу кутију од дивно изрезбареног дрвета.

– Шта је то? – прва је упитала Евелин, мрштећи се.

– Мој скромни поклон вашем сину – објасни Кео Асуп и погледа дечака. Из сочивастих очију зрачила је топлина. – Сећаш ли се, Томасе, пре неки дан си ми рекао како ти је жао што немаш прилику да видиш дечје филмове из давног 20. века?

– Сећам се – одговори збуњени дечак.

– Поменуо си Петра Пана и друге јунаке из тих филмова... – Кео Асуп додирну прстом кутију у Томијевим рукама. – Петар Пан је ТУ. И не само он. Надам се да ће ти се мој поклон свидети и да ћеш заволети Петра Пана. Заволећеш га, сигуран сам. Збогом мали Земљанине!

И Кео Асуп оде праћен замишљеним погледима.

Тог дана, до касно у ноћ, Томи је одушевљено гледао Кео Асупов поклон: холо-касете. У његовој соби смењивале су се тродимензионалне пројекције многобројних јунака из маште давно умрлих уметника. Мики Маус, Паја Патак, Шиља, Плутон, Попај... Па Том и Цери, Брзи Гонзалес, Пера Детлић, Душко Дугоушко, Пинокио, Хијавата, Астерикс... Наравно и Црвенкапа, Пепељуга, Трноружица, Снежана и седам патуљака... Раскошни празник маште!

А на крају – Петар Пан.

И као што је Петар Пан тражио своју изгубљену сенку, тако је и Кео Асуп жудео да нађе топлину, разумевање, мрвицу симпатије... Дубоко осећајан (што се на први поглед не би могло наслутити), био је болно свестан какав утисак оставља свуда где се појави. А тај дечак, тај мали Земљанин, вратио му је наду да још има оних који га разумеју и саосећају с њим. И зато му није било тешко да сатима трага по забаченим полицама библиотеке, пронађе и пресними све те касете, и обрадује земаљског дечака. Свој истраживачки посао није обавио до краја, али није жалио због тога. Добио је нешто много драгоцене.

И последња касета се завршила. „Заволећеш Петра Пана“, сети се Томи речи Кео Асупа.

Био је у праву.

ЗАВОЛЕЋЕШ

ПЕТРА ПАНА

Терниконци су за земаљске појмове ружна раса, одвратно ружна раса, сложила би се огромна већина људи. Они малобројни који су се нагледали свакојаким раса широм Галаксије не би били тако искључиви, али би се и они сложили да се природа чудно поиграла са Терниконцима. Додуше имали су потпуно исте физичке карактеристике као и Земљани, само је све то било несхватљиво гротескног облика, ван свих естетских мерила...

А један Терниконац управо је дошао на Земљу.

– Кажеш да нам ОН долази у госте? – упитала је Евелин Ним, гледајући с неверицом свог супруга. – Зашто, за бога?!

Цералд Ним уморно слегну раменима.

– Неко је морао да га прими у госте. А ја сам случајно председник Одбора за дочек страних раса.

И „они горе“ су одлучили да баш теби уваље ту наказу! – Евелин шумно уздахну. – Колико, молим те, остаје?

Цералд Ним је избегавао женин поглед.

– Највише десетак дана. Али, чуј, неће он све време бити код нас. Тај Терниконац је галактички историчар и највећи део времена проводи по библиотекама. Дакле, нема разлога...

Разговор је вођен на веранди њихове куће, у рано пре подне. Нису знали да их је кроз отворени прозор чуо њихов десетогодишњи син Томи.

Предвече је пред кућу Цералда Нима слетела летелица елегантних линија. Цералд и Евелин су изашли да дочекају нежељеног госта. Иако припремљени, ипак нису могли да потисну гађење при погледу на дошљака с далеких звезда. Широки комбинезон од танке

звезда, не показујући одбојност или страх због његовог изгледа.

– То је мој син Томи – објасни Цералд.

– Поздрављам вас, поштовани Терниконче – рече дечак на универзалном галактичком језику. – Драго ми је што сте нас посетили. Ја сам Томас Ним.

Цералд и Евелин измењаше збуњене погледе. Збуњен је био и Кео Асуп, видело се то по колутању његових сочивастих очију. А онда стави чворновату шаку на груди и дубоко се наклони.

– Част ми је што сам те упознао, Томасе Ниме! – рекао је.

– Дакле, сутра одлази? – упитала је Евелин свог мужа недељу дана касније, док су се spremали за починак. – Сигуран си?

– Апсолутно – одговори Цералд с приметним олакшањем. – Ето, видела си да није било тако страшно. А Томи је одлично поднео његово присуство...

Евелин је одсутним покретима облачила спаваћницу.

– То ме и брине, Цералде. Рекла сам ти да сам их прекјуче затекла у разговору...

– Знаш, Томи ми је све рекао. Терниконац га је питао како проводи слободно време, има ли неки хоби... Уобичајена учтивост с његове стране, ништа више. Смири се, драга, не буди толико неповерљива.

– Смирићу се тек када та наказа оде!

Жеља Евелин Ним се испунила сутрадан пре подне.

На разстанку, Кео Асуп је захвалио на гостопримству, а онда на изненађење свих

БХ

Илустровао Вукан Ђирић

Конкурс ПГП РТБ

и "Политикиног

СНИМИТЕ ПРВУ ПЛОЧУ

Уколико сте добар певач или свирате у некој групи, Продукција грамофонских плоча РТБ и „Политикин Забавник“ пружају вам изузетну прилику да снимите своју прву плочу. За време конкурса у сваком броју десет читалаца добија и ЛП-плочу ПГП РТБ

Да бисте се и ви укључили у конкуренцију за снимање прве плоче, довољно је да на адресу „Забавника“ пошаљете демо-снимак ваше композиције у инструменталном или вокалном извођењу. Сваког месеца посебан жири ПГП РТБ преслушаће све пристигле демо-снимке (који се не враћају) и одабрати два најбоља (певач и група). На крају конкурса, од свих месечних победника бирају се два најбоља снимка чији аутори стичу право да сниме своје прве плоче.

Наравно, то није све! За време конкурса који ће трајати до краја септембра, у сваком броју десет читалаца „Политикиног Забавника“ добиће и ЛП-плочу, поклон ПГП РТБ уколико тачно одговоре на наградно питање и буду извучени жребом.

Наша адреса је: „Политикин Забавник“, Македонска 29, Поштански фах 124, 11000 Београд, са назнаком – за конкурс „Снимите прву плочу“.

Наградно питање у овом броју гласи: **Како се зове нови албум Билија Оушна?**

Очекујемо ваше одговоре до следећег петка на адресу: „Политикин Забавник“, Македонска 29, Поштански фах 124, 11000 Београд, са назнаком – за конкурс „СНИМИТЕ ПРВУ ПЛОЧУ“.

На наградно питање у „Забавнику“ бр. 1904. требало је одговорити да се хит који је претпрошле године прославио групу „Алиса“ зове „Сања“.

Стигло је доста ваших тачних одговора, а жреб је одлучио да по једну ЛП плочу, поклон ПГП РТБ добију: **Ирис Вуковић**, 29. новембра 108/44, Београд; **Ивана Петковић**, Првوماјска 12, Сокобања; **Тамара Андрејевић**, Војводе Мишића 1/1, Лесковац; **Бане Цвијановић**, Хасана Бркића 69а, Зеница; **Диана Боблић**, Јоже Јанића 9 II одвојак, Сисак; **Давор Шарић**, Анте Модрушана 44, Ријека; **Наташа Стојковић**, Петра Вучинића 3/6, Ниш; **Ацо Вранчевски**, Гемидиска 28 б, н. Железара, Скопје; **Андрија Бекер**, Нике Максимовића 4 II/8, Сомбор; **Данијела Мартиновић**, Партизански пут 16/24, Врање.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић
УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Весело расположење. 6. Биљка меснатих листова. 7. Речна риба. 8. Ауто-ознака за Лесото. 10. Посмртни лежај. 12. Прибор за бављење неким спортом (мн.). 14. Име диригента Бернштајна. 15. Шумовито горје које захвата Француску и Белгију. 16. **Јунак I српског устанка** (на слици). 23. Врста криве линије у математици. 24. Попустити у притезању. 26. Мађарски песник Ендре. 28. На равне части, упола. 29. Власник. 31. Назив француске ракете – носача за лансирање земљиних сателита. 32. Назив песме Алексе Шантића.

УСПРАВНО: 1. Имати. 2. Телефонски позив. 3. Староседелац. 4. Узвик одазивања. 5. Острво недалеко од Атине. 9. Део шаховске партије. 11. Француска филмска глумица, Катрин. 13. Име америчке књижевнице-Бак. 16. Спојница, копча. 17. Туника коју су носили стари Римљани. 18. Група народа семитског порекла. 19. Жуљ. 20. Земљиште уз реку, језеро или море. 21. Име нашег знаменитог географа Цвијића. 22. Име књижевника Финција. 25. Назив. 26. Супротна свеза. 27. Део недеље. 30. Део запрежног трибора.

ЗА ОШТРООКЕ

Пронађите две потпуно једнаке рибе. Којим бројевима су означене?

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

КО ЋЕ ПОБЕДИТИ
У ГЕРНСИЈУ?

МОРСКА ЧУДОВИШТА ЈУРИШАЈУ

На старту последњег светског шампионата у Ки Весту, на Флориди, нашло се 16 опасних конкурената, специјалних чамаца тзв. offshore класе од којих сваки кошта колико авион. Победила је британска екипа у свом „Кугеру“, док су Французи, за које возе многи бивши возачи „земалске“ формуле 1, остали далеко иза. Зато су на такмичењима у Ници, Сен Тропеу и Монаку били бољи, посебно мали „Роки“ Жан-Пјера Фруитјеа. Његов чамац је тежак 6 тона, од чега 1200 литара отпада на гориво, а развија брзину од близу 200 киломе-

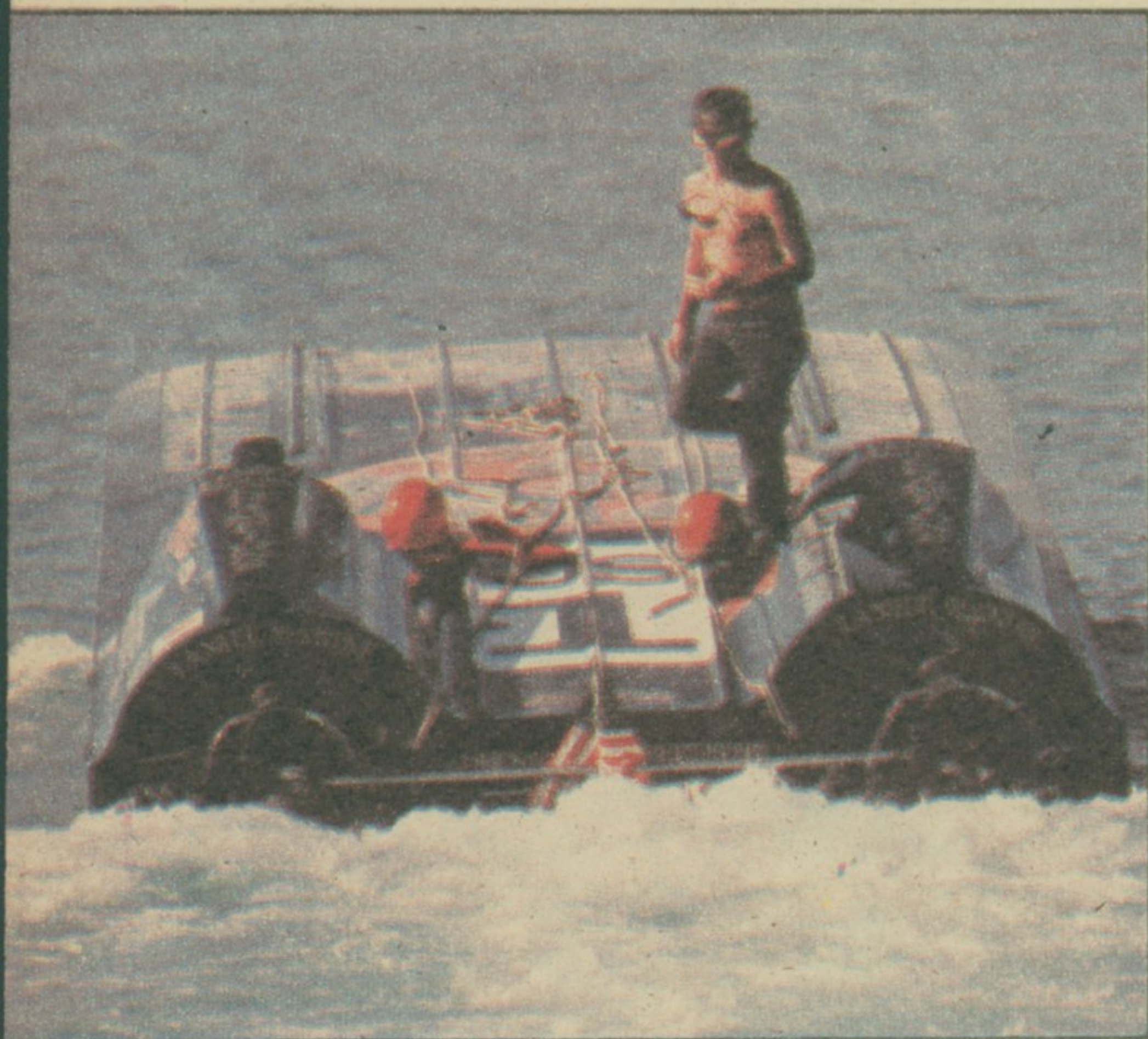
тара на сат уз помоћ два Ламборџинијева мотора V12, сваки од по 780 KS.

Моментално се најбољи возачи најбољих offshore чамаца ужурбано спремају за светски шампионат који ће се ових дана одржати у Гернсију, у Ламашу. Болиди, од којих већина има турбо моторе, спремају се да премаше фаталну границу од 200 km/сат. Пожелимо им да успеју у томе и сачувају живе главе. Јер, овај спорт сматра се најопаснијим на свету и резервисан је само за суперхрабре и супервеште момке.

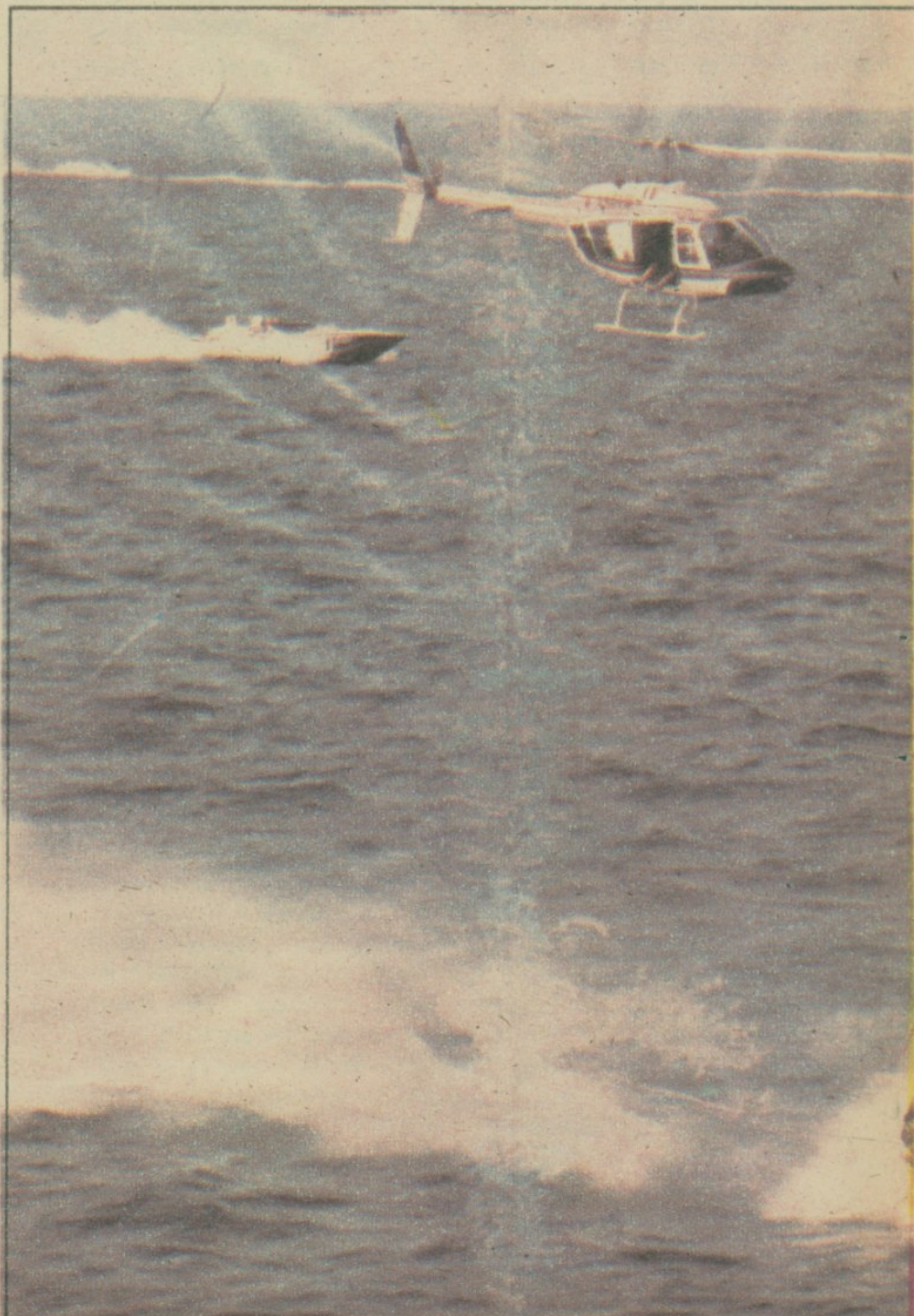
В. М.

„КОЛИБРИ“ ПОНОВО НА СТАЗИ. На последњем шампионату у Ки Весту најбоља је била посада британског „Кугера“. На фотографији је чувени чамац „Колибри“ у коме је августа 1987. године погинуо славни возач формуле 1 (возио је за тим Ферарија) Дидије Пирони, а сада га вози Жан-Пјер Шаррије. Елисе готово не додирују воду! Труп је од карбонских влакана и кевлара (јединствен на свету) чиме је олакшан за читаву једну тону. На почетку трке био је тежак 4,3 тоне, од чега је 800 литара горива. Са својих 185 km сат један је од најбржих offshore болида на свету.

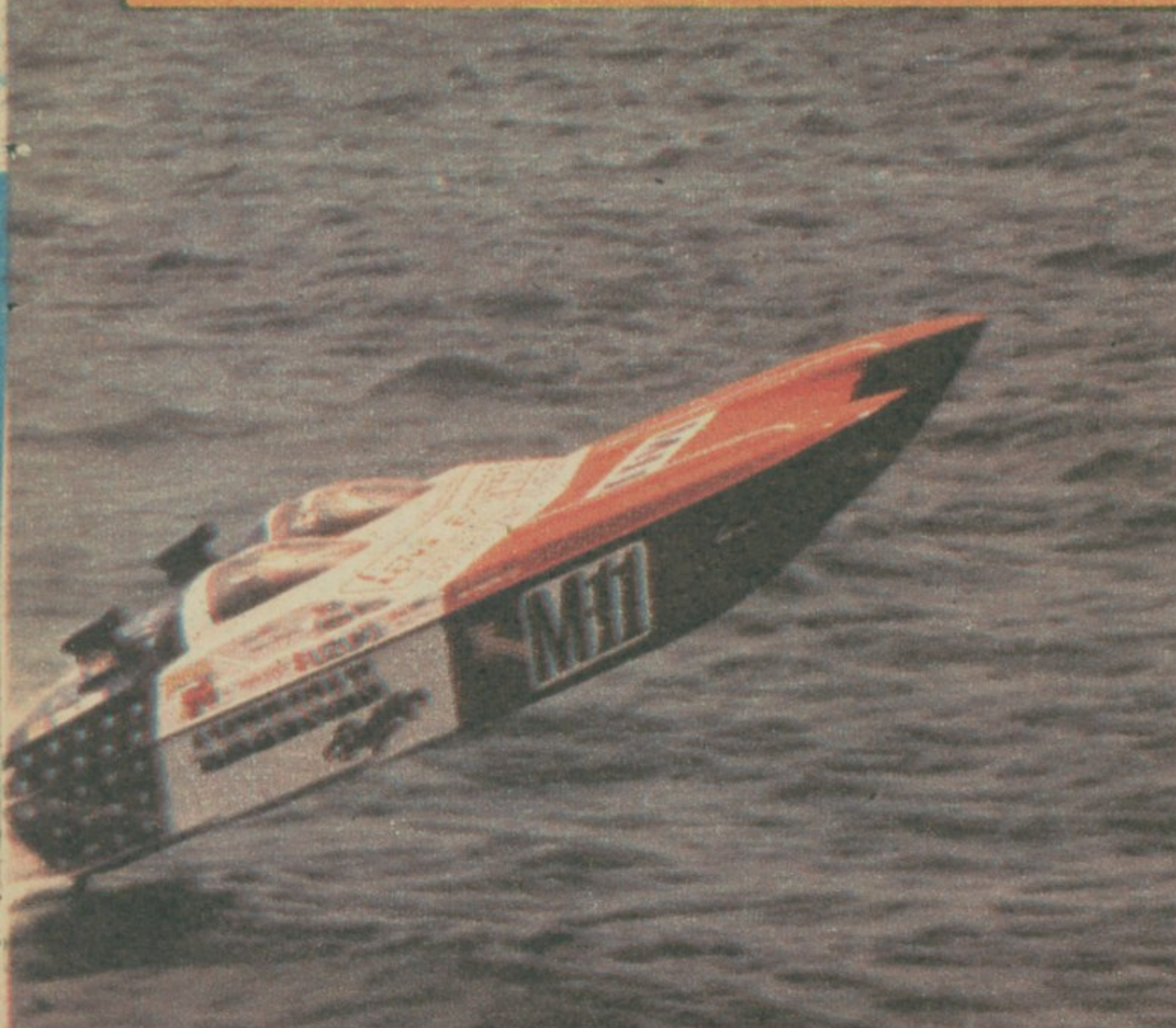
АМЕРИКАНЦИ ОБОЖАВАЈУ КАТАМАРАНЕ. Готово 90 одсто чамаца америчких offshore класе чине катамарани (чамци с двоструким трупом), са по два мотора од 750 KS. Они су за 10–15 одсто бржи од „једноделних“, али ови други имају знатну предност на узбурканом мору.

ВОЗЕ ДВОЈИЦА. Овим болидом не може да управља један човек: пилот води рачуна само о волану, а механичар регулише гас. У пакленој буци посада с кацигама споразумева се радио-везом.

СУДАР СНАЖНИХ МОТОРА И ЈАКИХ ТАЛАСА. Ко ће бити први на трци то у највећој мери зависи од координације возача и човека за мењачем који додаје или одузима гас сваке 3-4 секунде. Ако се мотор отме и залети сувише, чамац се опасно усправља као „Амерички сан“ на слици. На овај начин страдао је и Дидије Пирони који је глисером улетео у траг једног трговачког брода на уласку у канал Солент који дели Енглеску од острва Вајт. Чамац је буквално полетео, стигао до изнад палубе брода и пао на леђа. На месту су остали мртви Дидије Пирони и Бернар Жиру.

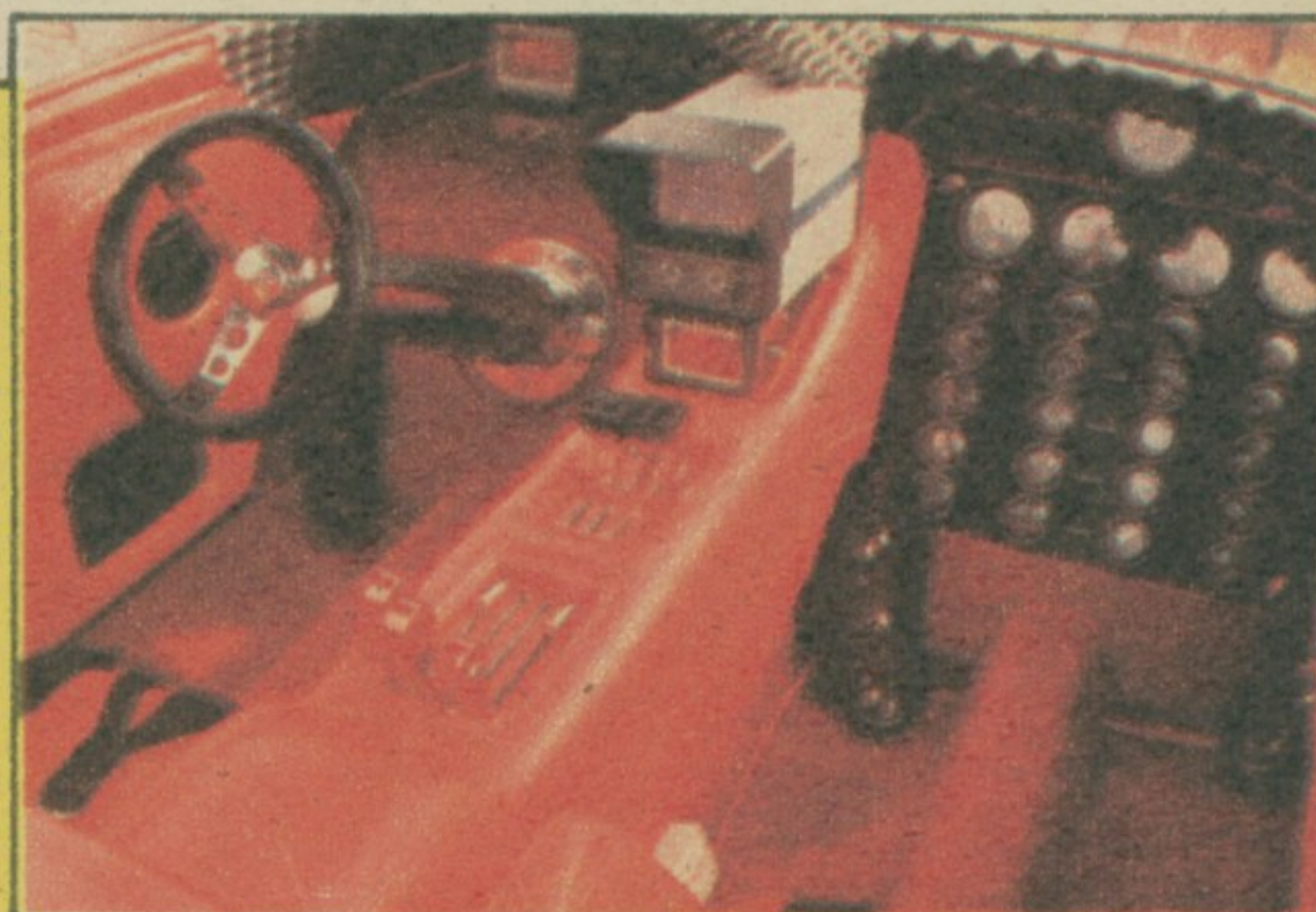

Гледаоцима се диже коса на глави док посматрају како водене формуле 1 брзином од близу 200 километара на сат лете изнад воде!

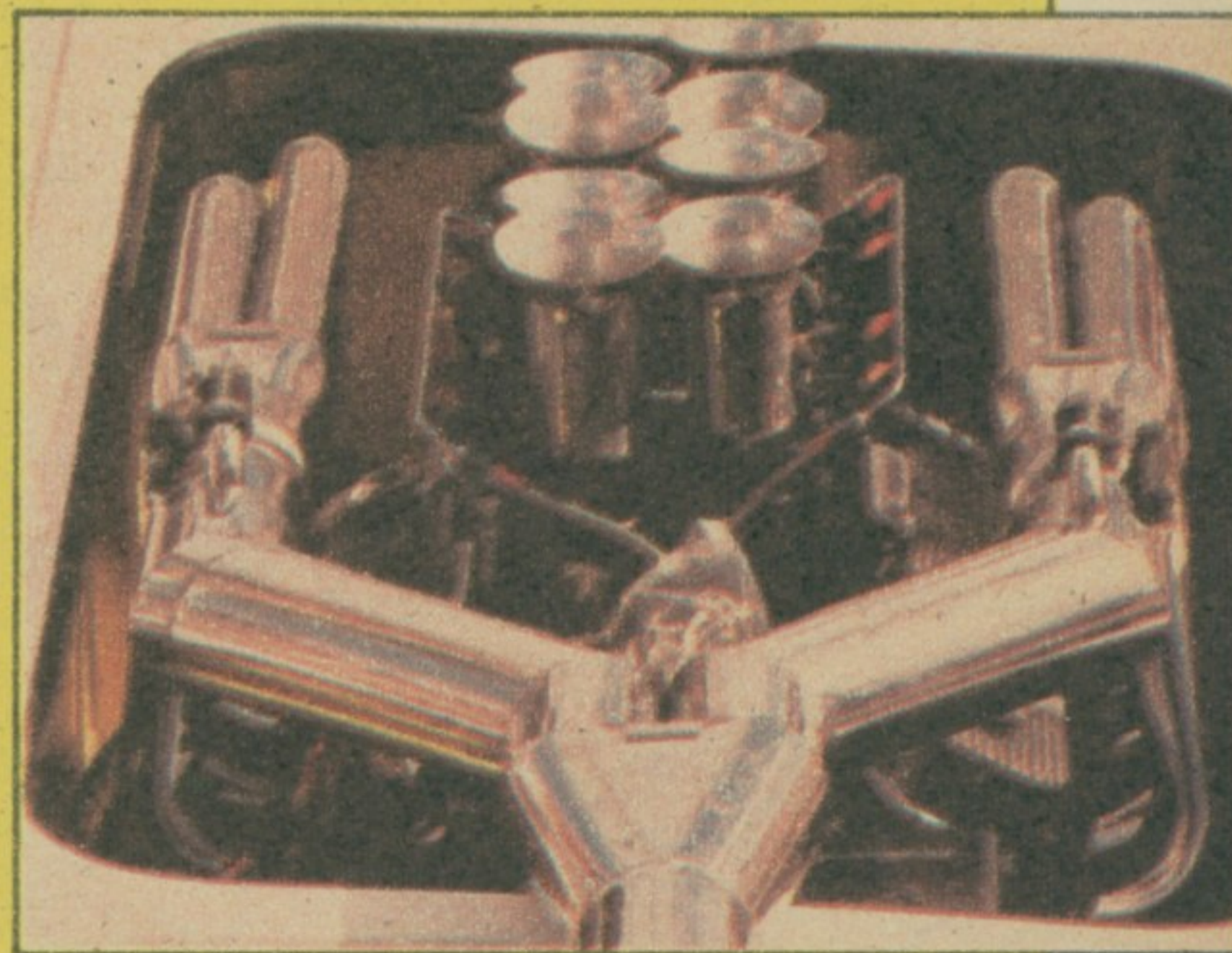

СУПЕРЧАМЦИ ВИШЕ ВОЛЕ ЗАЛИВЕ. Чисто америчка категорија: суперчамци дугачки 16 метара. Има их само пет на свету, од којих је најпознатији жуто-црвени „Понај“ Ала Коупленда са 3400 KS!

Десно од возача је место, по многим главном, за човека који брине о мењачу. Он регулише рад мотора.

Класичан фордов мотор (Ценерал моторс) за катамаран, велики V8 са бризгалицом.

Да би што лакше секле воду, ивице елисе избрушене су као оштрица бријача.

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
др Живорад Миновић

Руководилац ООУР-а и главни и одговорни уредник „Политикиног Забавника“
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Дарко Рибникар, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукановић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Славољуб Кеџић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 1.000 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Тромесечна 11.052 динара, полугодишња 22.104 динара, годишња 44.208 динара

ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Тромесечна 22.104 динара, полугодишња 44.208 динара, годишња 88.416 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну наизмену НО „Политика“ – ООУР „Продаја“ – претплата на лист: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
У СТРАНОЈ ВАЛУТИ:

САД	USD	37.-
СР НЕМАЧКА	DEM	67.-
ШВЕДСКА	SEK	229.-
ФРАНЦУСКА	FRF	224.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	56.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број: 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну наизмену: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

Са струга за компјутер

Драги Забавниче, само ти можеш да ми помогнеш јер смо сви у породици изгубили живце око мог уписа у трећи разред усмерене школе. Са одличним успехом сам завршио заједничке основе, али то није било довољно за занимање програмера које сам желео да упишем. Чуо сам да Машински образовни центар при Радничком универзитету „Нови Београд“ има то занимање па те молим да ми одговориш да ли се плаћа школарина, каква је то школа и има ли проходност за Машински факултет?

Александар Николић
Београд

Не само да се не плаћа школарина за редовне ученике, него може да се добије и стипендија, будући да Центар има одличну сарадњу са организацијама удруженог рада у машинској индустрији. Занимање је било велико, за нека занимања нису остала слободна места

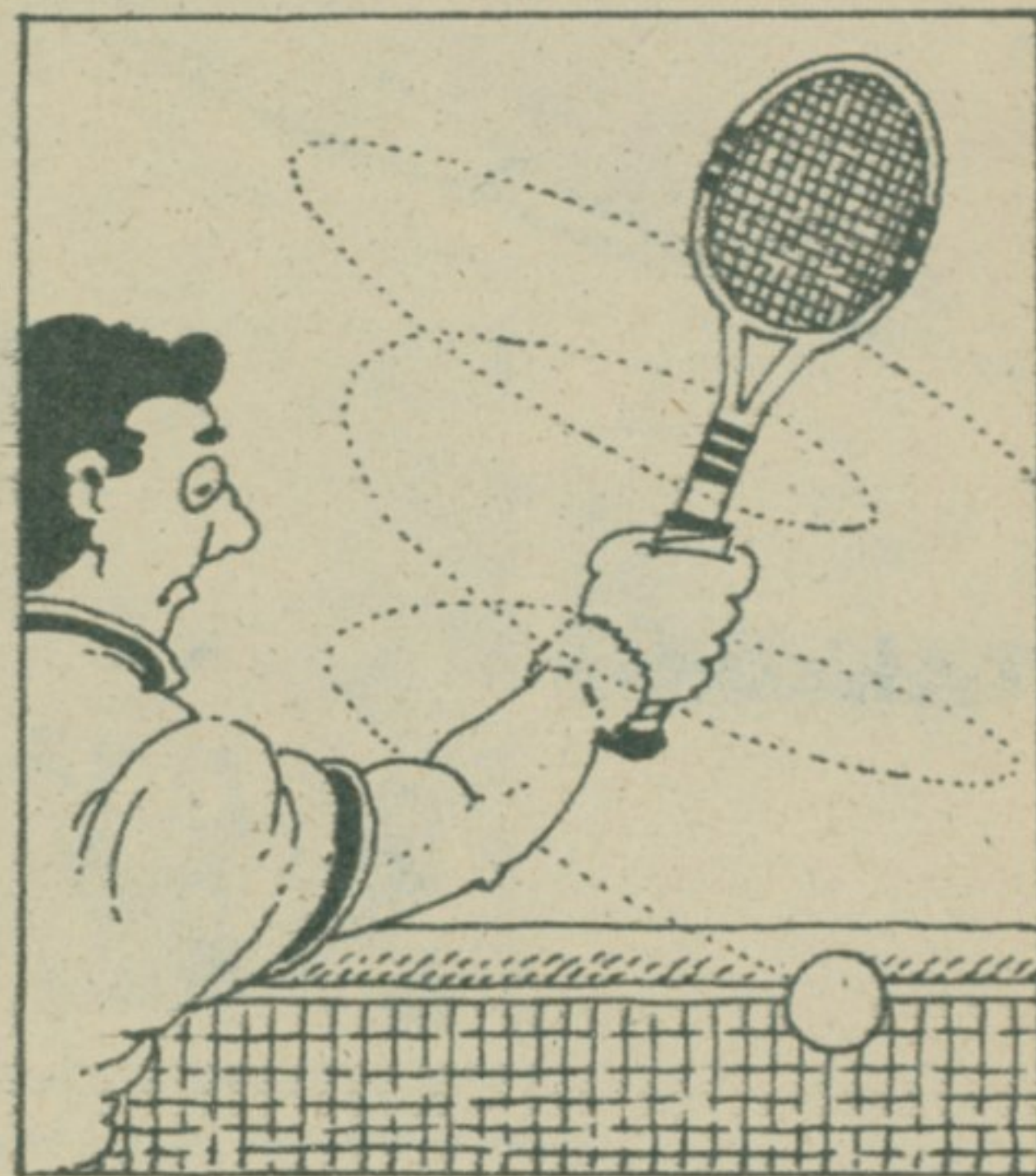

за јесењи рок, али најбоље је да сам провериш. Да би уписао занимање технолог програмер – мораш да завршиш у трећој години за металостругара или металоглодача, а онда конкуришеш за место технолога програмера у четвртој години. Успех је важан као и у свим другим школама, а проходност имаш за Машински факултет.

Овај Машински образовни центар је, захваљујући сарадњи са радним организацијама и истуреном одељењу у Бечу, најбоље опремљен у СР Србији. Има

ју кабинет информатике са једанаест компјутера – „амстрада“, опрему са софтвером за техничку припрему и технолошку припрему и стимулацију.

Ево адресе и телефона па пођи да се лично увериш. У овој школи су спремни да ученицима и родитељима отворе врата својих кабинета и до ситница их упознају са програмом: Раднички универзитет „Нови Београд“, ОУР Металски образовни центар, Нови Београд, Бул. АВНОЈ-а 152, тел. 698-222.

Бекер, Боба и компанија

Драга редакцијо Забавника!

Мој омиљени спорт је тенис и попут сваког љубитеља „белог спорта“ и ја сам пратила овогодишњи турнир у Вимблдону.

Највише ми се допао сам победник због своје динамичне игре, а нарочито ради свог коректног понашања на терену. Било би ми веома драго да напишете пар редака о њему. Више од свега желим да објавите један велики постер овог тениског аса. Ако читатељи знају нешто више о Стефану Едбергу молим да се јаве на адресу Анке Марић Маговац, Улица Аугуста Шеное 11, 56236 Илок.

Здраво Забавниче.

Молим те да ми кажеш нешто о Стефану Едбергу, тениском играчу, који је недавно победио у Вимблдону, нпр. где је рођен, која је његова најомиљенија боја, колико је висок, колико тежак. Молим те да објавиш ово писмо, јер ми је одговор много важан! – Ивана, Крагујевац

Стефан Едберг, у овом тренутку други тенисер света, рођен је у Вастервику у Шведској 19. јануара 1966. године. Почео је да игра тенис са седам година, међутим, тек када је напунио 16 решио је да се овим спортом професионално бави. У томе је у потпуности успео, за шест сезона зарадио је око четири милиона долара, победивши на три највећа светска турнира (у Вимблдону и два пута у Аустралији). Поред овога Едберг је победио на још 16 професионалних такмичења, трипут је са репрезентацијом освајао Девис куп, а 1984. био најбољи на Олимпијским играма у Лос Анђелесу. Стручњаци кажу да има најбољи први волеј међу врхунским тенисерима и овај ударац, уз одличан сервис, његово је главно оружје.

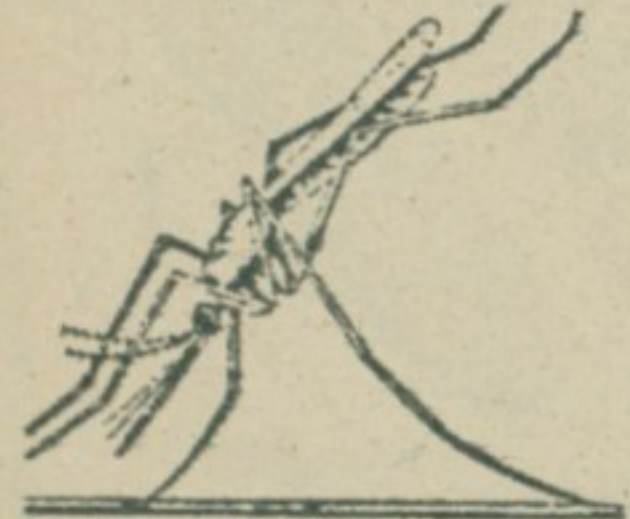
Од пре неколико година Едберг живи у Лондону, јер не жели да плаћа изузетно високе пореске суме у родној Шведској. Као и сваки прави Скандинавац има плаву косу и плаве очи. Тежак је 75 килограма, а висок 188 центиметара, што се сматра идеалним физичким особинама за остварење врхунских резултата у тенису.

Лако ти је познати комарца

Комарци су свуда око нас и нападају нас већи део године. Занима ме да ли и како можемо да препознамо и разликујемо обичног од комарца који преноси маларију.

ЈЕЛЕНА
11000 Београд

Anopheles maculipennis или комарац малариچار по величини се не разликује од обичног (*Culex pipiens*), али, као што се види на слици, његово тело заузима на подлози другачији став: обични комарац стоји водоравно, а преносилац маларије косо, наглавачке. Некада су ројеви овог опасног инсекта насељавали мочварне крајеве и наше земље па је, захваљујући њима, маларија харала. Међутим, исушивањем и развојем медицине, маларија је код нас искорењена, а малариچار постао редак.

Комарци у седећем положају: десно малариچار, горе обични.

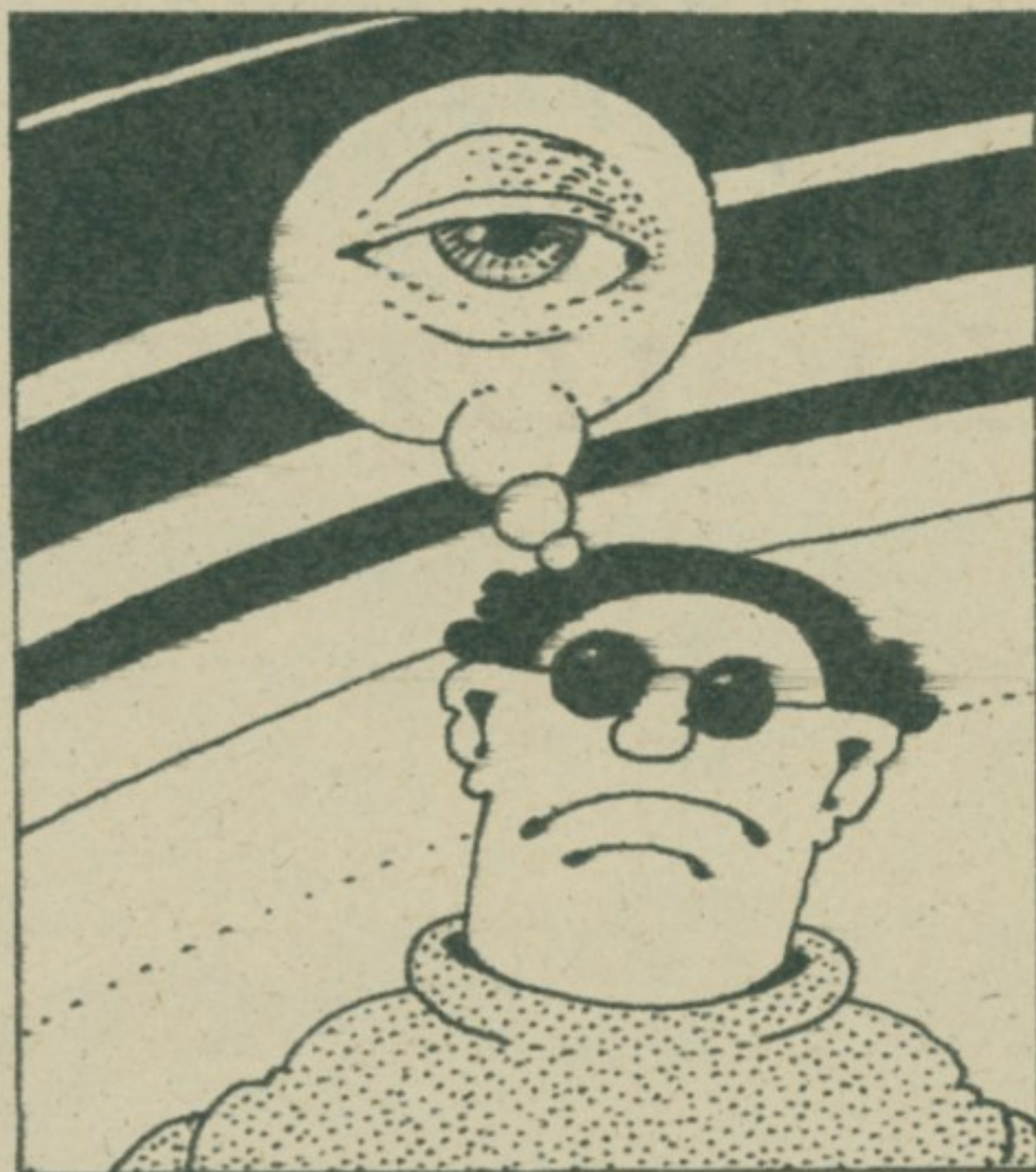
Ех, да имам плаве очи...

Кад сам се родила, имала сам модроплаве очи, али само неколико дана. Затим су, веома кратко, биле сиве да би онда постале тамносмеђе, какве су и сада. Међутим, желела бих да опет буду модроплаве па ме занима да ли постоји икаква могућност да се ова моја велика жеља и оствари. Напомињем да мој тата и његови родитељи имају плаве, а мама и њена мајка браон очи.

ВАЛЕНТИНА БРАДИЋ
Булевар АВНОЈ-а 11/25
21000 Нови Сад

Готово сви се родимо плавих, односно светлоплавих очију, и та боја траје првих неколико месеци живота. Али, та и тако омиљена боја задржава се за цео живот само код незнатног броја људи. Наиме, дужица, шареница или ирис, обојени део ока око зенице, нема прирођено довољно пигмента, па су и дужица и беонача плавичасте. Иако пигментација дужице почиње ускоро после рођења, коначна боја очију често се види тек у другој години.

Наравно, и овде велику улогу има такозвани наследни елемент, што не мора да буде правило: понекад дете има боју очију сасвим другачију од родитеља.

Кад се боја очију устали, више, на твоју жалост, не може да се мења и остаје таква до краја живота. Али, свака боја очију је лепа, као што су лепе очи на свету. И сигурно је важније шта и како виде око себе него како оне изгледају.

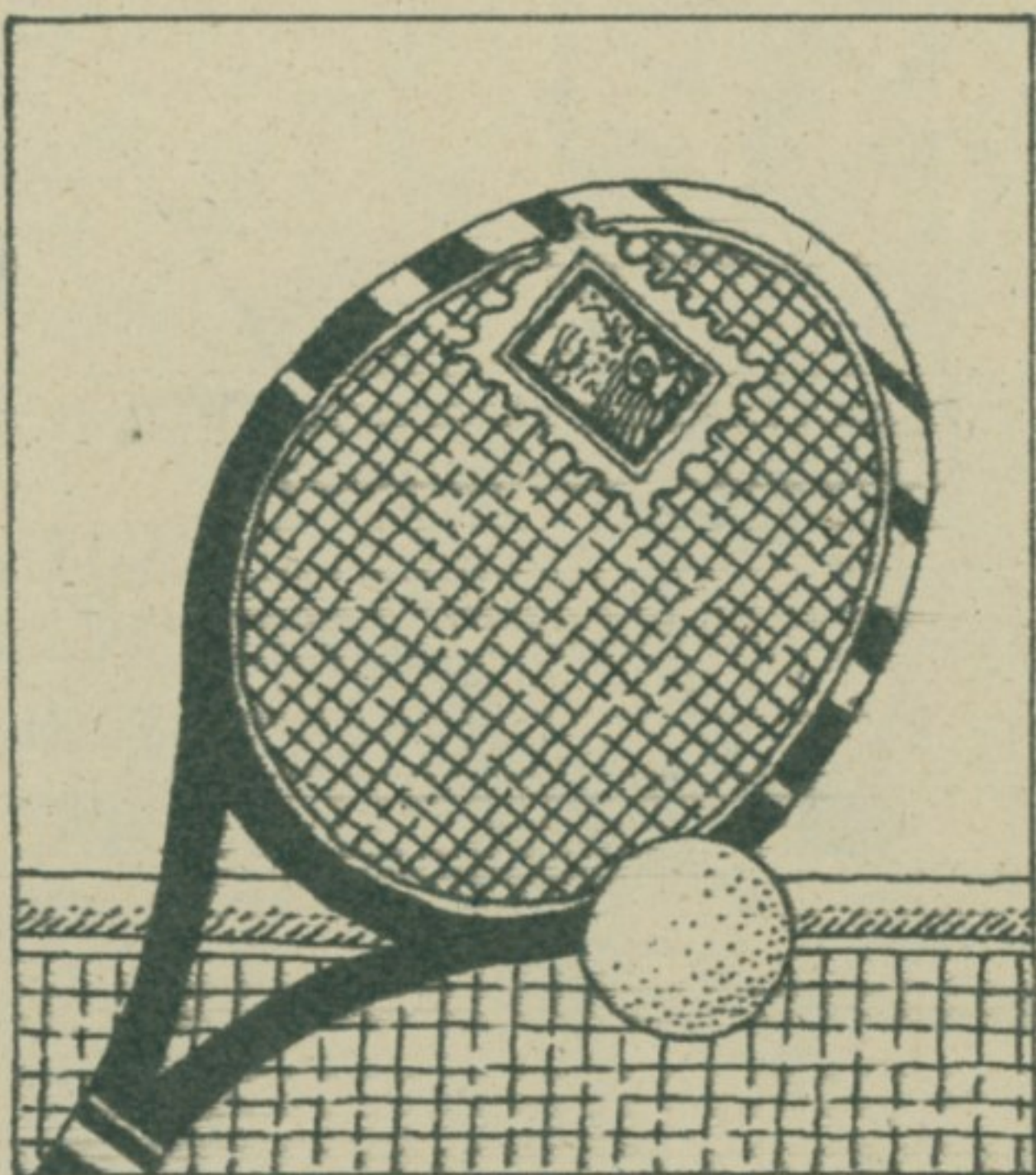
Драги Забавнице.

Ја сам теби и раније писала, питала те, тражила савет, предлагала нове рубрике, али ни једно моје писмо НИКАД није објављено. Зато се надам да ово писмо неће завршити у ђубрету.

Хтела сам да те замолим, а знам да би то желели и сви љубитељи тениса (и Бобе) објави адресу наше тениске репрезентације, на коју може да се пише Боби, Бруни, Горану.

Пуно топлих поздрава

Сандра Б.
Т.Ужице

Адреса југословенске тениске репрезентације је Тениски савез Југославије, Теразије 35, 11000 Београд. Писма са знаком коме су играчу упућена биће им предата чим дођу са дугих турнеја по иностранству.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Олгица Робат, Петра Кочића 13, 79220 Босански Нови – 12 година, воли музику и спорт, сакупља салвете, постере, марке и налепнице из часописа „Браво“.

Ахмед Хамед Мохамед Бусајна, Атифа Топића 40, 78400 Босанска Градишка – 11 година, воли музику, атлетику, дописивања и путовања, свира хармонику, сакупља постере и салвете, језик дописивања енглески и српскохрватски.

Александра Јовановић, Његошева 1/10, 35230 Ђуприја – 11 година, воли забавну музику, сакупља салвете и марамице.

Марта Јанковић, Маршала Бирјугова 39, 11000 Београд – 13 година, воли рок музику, дописивање и дружење.

Драгана Медић, Маршала Тита 6, 21480 Србобран – 14 година, сакупља пепеларе, марке и постере.

Јелена Ивић, Рашина 29, 21240 Тител – воли спорт, музику и сакупља постере.

Амела Грошо, Рудија Чајавца 2, 71250 Кисељак – 16 година, воли путовања, читање и Ђорђа Балашевића.

Сузана Омаста, Стевана Шупљикца 141/21, 26000 Панчево – 11 година, сакупља салвете, марке и постере, воли дописивање и дружење, навија за Црвену звезду.

Татјана Пејчиновић, Породице Фохт 19, 71000 Сарајево – 12 година, сакупља салвете, папирнате луткице, марке и сличице „Животињског царства“.

Хелена Шипош, Крашчи 37, 69261 Цанкова – сакупља сличице „Животињског царства“.

ЕНИГМАТИКЕ

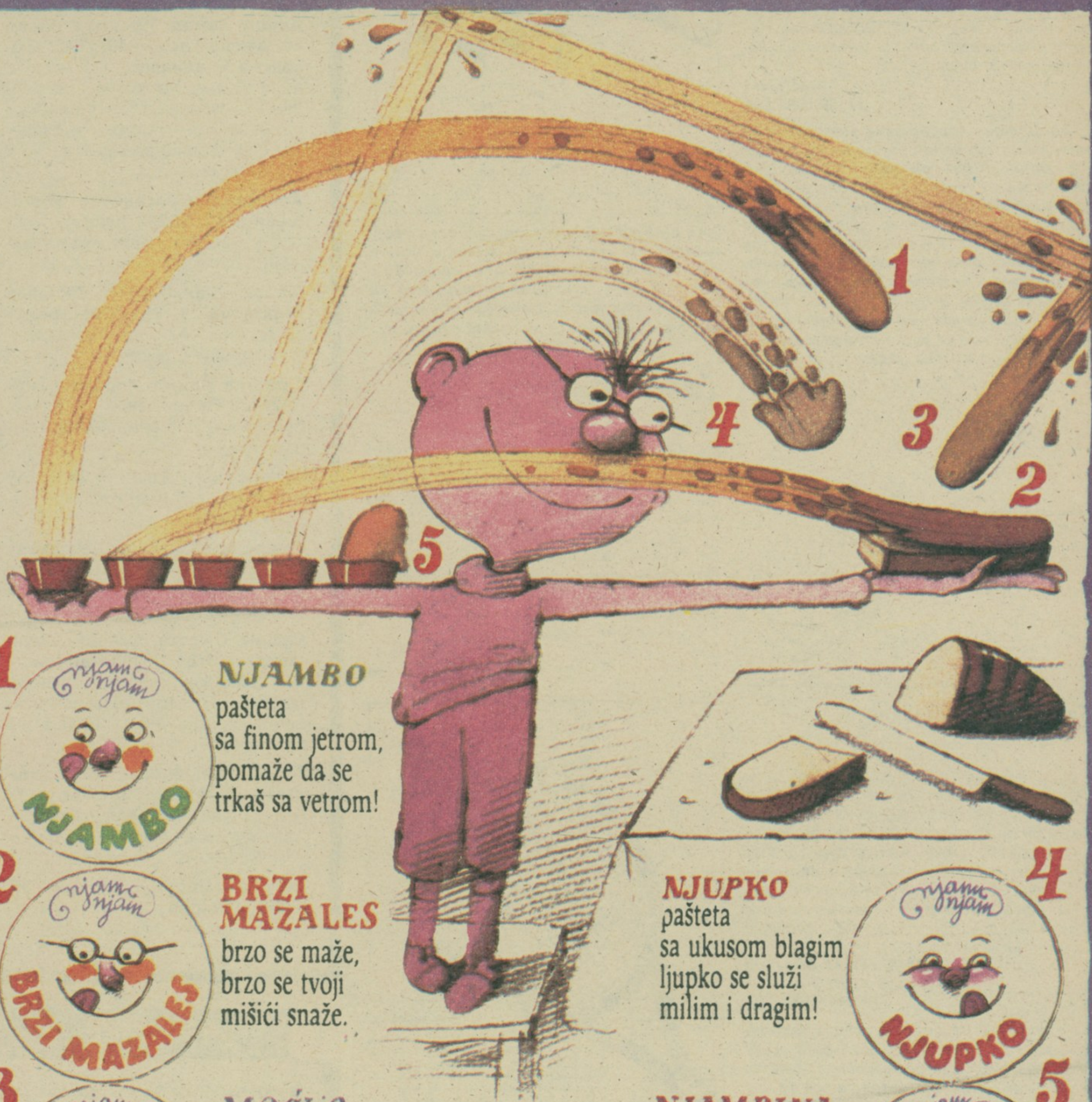
УКРШТЕНЕ РЕЧИ: радост, алоја, сом, лс, п, одар, опреме, Леонид, Ардени, Станоје Главаш, парабол, ц, њ, олабавити, ади, напал, ималац, Аријана, Емина.

ЗА ОШТРООКЕ: рибе број 1 и 6.

UPOZNAJTE PAŠTETE

Njam Njam

KVALITETE

NJAMBO
pašteta
sa finom jetrom,
pomaže da se
trkaš sa vetrom!

**BRZI
MAZALES**
brzo se maže,
brzo se tvoji
mišići snaže.

MOČKO
baš moćne začine ima,
zato se sviđa
toliko svima!

NJUPKO
pašteta
sa ukusom blagim
ljupko se služi
milim i dragim!

NJAMBINA
fina kći vitamina,
puna vrlina -
prava milina!

29
Novembat

INDUSTRIJA MESA I KONZERV
u sastavu SOUR AGROS, Subotica

АШАН
РЕДОВИ

Дружина КЛИКЕР

